

VOOR STARTERS, DOOR STARTERS

LESGEVEN IN BXL

WAT MOTIVEERT
DE ERVAREN
LERAREN UIT
BRUSSEL?

INHOUD

PAGINA 3

OVER MEZELF

PAGINA 4

INLEIDING

PAGINA 5

DE LERAREN VAN BRUSSEL

PAGINA 6

TIPS VOOR STARTERS

PAGINA 9

*INTERVIEWS MET DE LERAREN
VAN BRUSSEL*

P. 9 WILLY GOOSSENS

P. 16 ERICA LEMMENS

P. 24 MARLEEN ALLAERT

P. 32 TOM DIERCKX

P. 39 ANNEKE VANHOUT

P. 47 ELS DE BECKER

P. 57 LUT VAN DE CAUTER

P. 66 PHILIP COBAERT

P. 79 JOHAN DEN DONDER

PAGINA 88

*OVERZICHT - WAT ZEGGEN DE
LERAREN?*

P. 89 BAND MET LEERLINGEN

P. 91 COLLEGA'S

P. 93 DIVERSITEIT

P. 95 TAAL

P.97 AFSTAND

P.100 KLASMANAGEMENT

PAGINA

P. 104 CONCLUSIE

OVER MEZELF

Ik ben Robin Van der Cammen en ik ben een student aan de lerarenopleiding secundair onderwijs op ODISEE.

Ik heb deze brochure ontworpen in het kader van mijn bachelorproef. Tijdens stages en twee jaar lesgeven in Sint-Jans-Molenbeek, merkte ik op dat Brussel een moeilijke relatie heeft met zijn startende leraren. Ik vond dit een interessant vertrekpunt om mijn bachelorproef op te baseren. Waarom startende leraren vertrekken uit het onderwijs, daar is al veel over neergepend. Ik besloot de situatie vanuit een andere hoek te bekijken en te onderzoeken wat ervaren leraren gemotiveerd houdt om in Brussel te blijven lesgeven. In deze brochure staan de verhalen van die ervaren leraren. Hun passie voor onderwijs in Brussel kan startende leraren inspireren en ondersteunen.

INLEIDING

Deze bachelorproef bundelt de verhalen van ervaren Brusselse leraren. Via uitgebreide interviews is onderzocht wat deze leraren motiveert om werkzaam te blijven binnen Brussel. Welke factoren komen bij elk interview terug? Met welke mentaliteit staan deze leraren voor de klas? In deze brochure krijg je het antwoord op deze vragen. De bedoeling is dat deze brochure kan dienen als een bron van inspiratie voor startende leraren in Brussel. De startende leraar heeft het niet gemakkelijk in Brussel. De uitval van startende leraren is heel groot en het lerarentekort blijft groeien. Welke tips hebben deze ervaren leraren voor starters? Je leest het op de volgende pagina. Uit elk interview zijn er drie tips voor startende leraren gehaald, welke tips passen bij jou?

Hoe de brochure lezen?

De brochure is niet gemaakt om van cover tot cover te lezen, hieronder een korte toelichting van hoe ze gestructureerd is:

- *Inhoudstafel:* Hier kan je als lezer al zien uit welke onderdelen de brochure bestaat.

- *Tips van de leraren:* Eerst zijn er per geïnterviewde leraar 3 tips, deze kunnen je helpen om te kiezen welk interview je volledig wilt lezen.

- *Interviews zelf:* Je kan deze doorbladeren, de quotes moeten je helpen om te kiezen welk interview jou interessant lijkt.

- *Einde van de interviews:* Op het einde van elk interview heb ik samengevat wat de geïnterviewde leraar motiveert en wat zijn/haar tips zijn voor startende leraren.

- *Samenvatting per thema:* In dit onderdeel kan je als lezer terugvinden wat elke leraar over een bepaald thema gezegd heeft. Dit is handig als je vooral geïnteresseerd bent in dit specifieke thema en je geen zin hebt om alle interviews te lezen.

DE LERAREN VAN BRUSSEL

**WILLY
GOOSSENS/SINT-
PIETERSINSTITUUT**

**ERICA LEMMENS/
LUTGARDISCOLLGE**

**MARLEEN
ALLAERT/GO!FOR
BUSINESS
ATHENEUM**

**TOM
DIERCKX/MARIA
BOODSCHALYCEUM**

**LUT VAN DE
CAUTER/MARIA
ASSUMPTALYCEUM**

**ANNEKE VANHOUT/
LUTGARDISCOLLEGE**

**PHILIP
COBBAERT/JAN-
VAN-
RUUSBROECKKOLLEGE**

**ELS DE BECKER/
LUTGARDISCOLLEGE**

**JOHAN DEN
DONDER/MARIA
BOODSCHAPLYCEUM**

TIPS VOOR STARTERS

WILLY GOOSSENS - Lees Willy's tips op p. 8

TIP 1: Zorg voor een goede balans tussen werk en privé, verwaarloos je hobby's en contacten buiten school niet.

TIP 2: Een diverse klas? Motiveer leerlingen door interesse te tonen in hun moedertaal.

TIP 3: Profileer jezelf als een expert in jouw vakgebied. Dit zorgt ervoor dat leerlingen je respecteren omwille van je vakkennis.

ERICA LEMMENS - Lees Erica's tips op p. 16

TIP 1: Bewaar de grens tussen je werk- en privé-leven. Beslis op voorhand hoeveel tijd je aan je schoolwerk wilt spenderen.

TIP 2: Kies je prioriteiten, je kan niet meteen alles doen. Maak een lijst van je prioriteiten en doelen en stop deze in een planning.

TIP 3: Creëer verbondenheid met je leerlingen door verder te kijken dan hun gedrag. Praat met je leerlingen over de oorzaak van hun gedrag.

MARLEEN ALLAERT - Lees Marleens tips op p. 24

TIP 1: Bouw een goede band op met je leerlingen door ze aandacht en tijd te geven. Leef je in in hun leefwereld.

TIP 2: Durf hulp vragen aan collega's wanneer het even niet gaat.

TIP 3: Focus in het begin op het geven van je lessen, al de rest volgt later.

TIPS VOOR STARTERS

TOM DIERCKX - Lees Toms tips op p. 32

TIP 1: Blijf jezelf voor de klas. Je leerlingen zijn je vijand niet, behandel ze dus ook niet zo.

TIP 2: Probeer leerlingen enthousiast te maken voor je vak door zoveel mogelijk referenties te maken naar hun leefwereld.

TIP 3: Wees je bewust van de verschillende socio-economische achtergronden van je leerlingen. Niet elke leerling heeft thuis hetzelfde materiaal beschikbaar of krijgt dezelfde ondersteuning.

ANNEKE VANHOUT - Lees Anneke's tips op p. 39

TIP 1: Klasmanagement in Brussel kan uitdagender zijn dan op andere plaatsen maar je kan een groter verschil maken voor deze leerlingen.

TIP 2: Je hoeft je niet autoritair op te stellen. Spreek met je leerlingen op een respectvolle manier en laat hen merken dat je moeite wilt doen voor hen.

TIP 3: Het is belangrijk om een passie te hebben voor je vak. Leerlingen merken het als je niet gepassioneerd bent door je vak.

ELS DE BECKER - Lees Els' tips op p. 47

TIP 1: Nederlands is voor veel leerlingen in Brussel enkel een schooltaal. Laat hen weten dat het oké is om fouten te maken en dat proberen het belangrijkste is.

TIP 2: Neem het gedrag van je leerlingen niet persoonlijk, er is vaak een achterliggende reden voor leerlingen hun gedrag.

TIP 3: Start in het onderwijs met het besef dat je fouten mag maken. Er zijn heel veel factoren die bepalen of een les slaagt of niet, neem het niet persoonlijk als het eens niet goed gaat.

TIPS VOOR STARTERS

LUT VAN DE CAUTER - Lees Luts tips op p. 57

TIP 1: Wees je bewust van de context waarin je gaat lesgeven. Verwacht niet dat je op dezelfde manier kan lesgeven als in een typisch Vlaamse school.

TIP 2: Sta open voor de hulp en tips van collega's en de aanvangsbegeleiding. Zij kennen de leerlingen al en kunnen je vaak helpen.

TIP 3: Sta goed voorbereid voor de klas, als je je les niet in je hoofd hebt, kan je onvoldoende aandacht besteden aan klasmanagement.

PHILIP COBBAERT - Lees Philips tips op p. 66

TIP 1: Brussel heeft als context heel wat te bieden zoals theater, kunst en cultuur. Maak gebruik van deze unieke context.

TIP 2: Leer je leerlingen zo snel mogelijk kennen. Spreek duidelijke afspraken af met hen en volg deze consequent op. Maak ook duidelijk wat jouw verwachtingen als leraar zijn.

TIP 3: De energie die je in leerlingen steekt, krijg je ook terug. Leer je leerlingen goed kennen en probeer met het hele schoolteam een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van elke leerling.

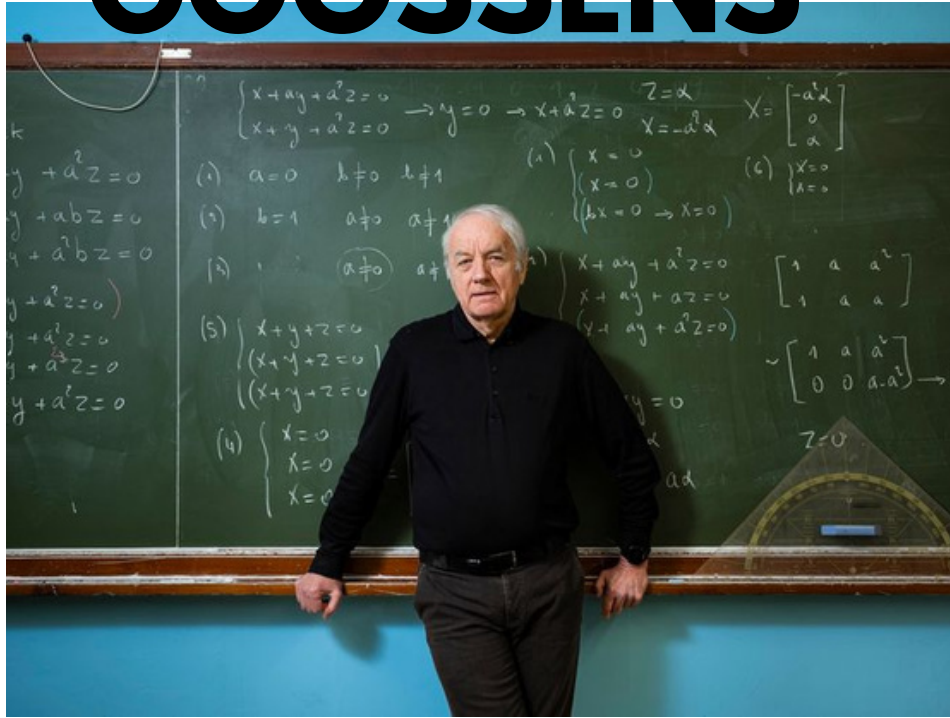
JOHAN DEN DONDER - Lees Johans tips op p. 79

TIP 1: Je moet een passie hebben voor het bijbrengen van informatie. Sta stil bij de vooruitgang van je leerlingen en put daar energie uit.

TIP 2: Houd voldoende afstand t.o.v. je leerlingen, je bent hun vriend niet. Je relatie met je leerlingen blijft best professioneel.

TIP 3: Zorg ervoor dat je lessen heel gestructureerd zijn. Jij hebt de regie van je les in handen, niet je leerlingen.

WILLY GOOSSENS

**"JE MOET EEN
AUTORITEIT
ZIJN IN JE
VAK MAAR JE
MAG NIET
AUTORITAIR
ZIJN."**

WIE IS WILLY GOOSSENS?

Willy Goossens is een wiskundeleraar in het Sint-Pieterscollege in Jette. Al 57 jaar lang staat hij met veel passie voor de klas. Op pensioen gaan? Daar heeft Willy nog geen zin in. Hij blijft gemotiveerd voor de klas staan.

IN HET KORT **WAT MOTIVEERT WILLY?**

- Hij heeft passie voor zijn vak en voor lesgeven.
- Hij ontwikkelt een goede band met zijn leerlingen. Leerlingen die vriendelijk zijn en zijn lessen waarderen, dat werkt motiverend!
- Een voltijdse aanstelling geeft zekerheid.
- Wonen in Brussel maakt werken in Brussel toegankelijker.
- Hij put motivatie uit de vooruitgang van zijn leerlingen.
- Hij zorgt voor voldoende hobby's en beweging.
- Hij heeft een sociaal netwerk buiten school, dat blijft hem motiveren.

WILLY GOOSSENS

Dag Willy, fijn dat je tijd kon vrijmaken voor dit interview. Jij hebt al een heel indrukwekkende carrière achter de rug, ik ben benieuwd om te ontdekken wat jou al die jaren heeft gemotiveerd om les te blijven geven.

Waar heb je zelf op school gezeten?

Ik heb zelf op het Sint-Pieterscollege in Jette gezeten, dit was toen nog een jongensschool. In 1950 ben ik daar als leerling gestart. Op mijn vijftiende ben ik afgestudeerd in de afdeling Grieks-Latijn en ben ik naar de universiteit gegaan.

U komt dus uit Jette?

Klopt, ik ben opgegroeid in Jette en ik heb daar altijd gewoond.

Is in Brussel werken een gemakkelijkere keuze geweest doordat u al in Brussel woonde?

Zeker, toen ik afgestudeerd was kreeg ik verschillende aanbiedingen in het Brusselse. Toen mijn oude middelbare school mij een job aanbood, het ik niet getwijfeld. Het was wel niet gemakkelijk om daar als oud-leerling te starten, de meeste leraars waren priesters. Daar kon je moeilijker een goede band mee opbouwen, zij hadden een heel andere mentaliteit. Nu is die overgang van leerling naar collega eenvoudiger.

Dat is ondertussen inderdaad gemakkelijker. Heeft u altijd op één school lesgegeven?

Nee, ik heb tijdens mijn studie ook nog een maand lesgegeven op het Sint-Lievenscollege in Antwerpen omdat daar een zieke collega was. Toen pendelde ik van Leuven naar Antwerpen. In september, na mijn studie, ben ik meteen kunnen beginnen op het Sint-Pieterscollege, fulltime. Ik heb ook nog extra lesuren gegeven in het Heilige Hartinstituut in Halle, dat was een meisjesschool. Ik gaf 20u les in het Sint-Jozefcollege in Jette en 6u in de meisjesschool in Halle. Later heb ik ook nog 17 jaar in het Regina Paecis in Laken lesgegeven. Op deze school gaf ik 9u les, ik werkte dus deze periode 29 uur per week. Veel leraren kunnen zich dit niet meer inbeelden, toch deed ik het. Ik stelde me daar geen vragen bij.

Waar haalde u de motivatie vandaan om die extra uren les te geven?

Ik doe het graag, ik wil leerlingen leiden naar hogere studies en hun kennis bijbrengen. Ik geef les met een doel, die leerlingen klaarmaken voor hoger onderwijs. In het eerste jaar waarin ik les gaf waren er zeven leerlingen die deelnamen aan de ingangsproof voor burgerlijk ingenieur, ze waren allemaal geslaagd. De leerlingen waren ook gemotiveerd, ze kwamen graag naar de les omdat ze wisten dat ze ging bijleren.

“IK GAF 29 UUR PER WEEK LES. VEEL LERAREN KUNNEN ZICH DIT NIET INBEELDEN, TOCH DEED IK HET. IK STELDE ME DAAR GEEN VRAGEN BIJ.”

WILLY GOOSSENS

Waarom bent u dan uiteindelijk gestopt met het geven van die extra uren?

In het jaar 1982 is er een verbod gekomen op cumulatie, het is niet zo dat ik er geen goesting meer in had maar de wet liet het niet meer toe. Dus dan bleef ik natuurlijk mijn fulltime houden.

U had die zekerheid van een fulltime job, werkt die zekerheid als een extra motivatie?

Ja natuurlijk maar je staat daar niet altijd bij stil. Ik had wel het geluk dat ik meteen aan de sterke wiskunderichtingen mocht lesgeven. Helemaal in het begin was er maar een leeftijdsverschil van zes maanden tussen mij en de oudste leerling.

U geeft les in een gerespecteerd college in ASO-klassen, maakt dat een verschil in vergelijking met technische of beroepsscholen?

Ja, dat is een luxepositie. Al mijn leerlingen zijn extra gemotiveerd om bij te leren. Als je leerlingen geen interesse hebben in je vak, ben je als leraar gemakkelijk gedemotiveerd. Er is een wisselwerking tussen de motivatie van de leerlingen en die van de leraar.

Het is voor u een passie om leerlingen kennis bij te brengen, hoe doet u dat?

Ik werk heel gestructureerd, ze moeten alle informatie gemakkelijk terug kunnen vinden. Als leerlingen duidelijkheid hebben zijn ze gemotiveerder tijdens de les. Ze moeten weten wat ze kunnen verwachten van jou als leraar.

Waar put u nog motivatie uit?

De aanhankelijkheid en de vriendelijkheid van de leerlingen.

“OP VALENTIJN KREEG IK 10 ROZEN VAN MIJN LEERLINGEN, DAN WEET JE DAT ZE JE WAARDEREN.”

Ze beschouwen je na een tijdje niet meer gewoon als een leraar maar ze zien ook dat je met hun begaan bent. Een voorbeeldje, op Valentijn geeft elke leerling een roos aan iemand, ik kreeg er toen tien van mijn leerlingen. Dan weet je dat ze je waarderen.

Hoe belangrijk zijn de collega's?

Voor jonge leraren is het zeer belangrijk om goed opgevangen te worden en onmiddellijk zoveel mogelijk contacten te leggen. Zelf ondersteun ik ook de jonge collega's wiskunde en probeer ik hun vragen te beantwoorden en hen tips te geven. Het is belangrijk dat je ze niet gewoon jouw lesmethode doet kopiëren maar dat ze een eigen manier van lesgeven vinden.

Jonge leraren en leraren in opleiding kunnen heel veel leren van ervaren leraren door zo snel mogelijk een breed netwerk te hebben van collega's. Ook de werkgroep waarin leraren terechtkomen, kan verdere ondersteuning geven.

Beginnende leraren moet open kunnen vertellen over hun moeilijkheden, ze mogen hun frustraties niet opkroppen. Er zijn nog teveel leraren die het niet durven zeggen als het moeilijk gaat.

WILLY GOOSSENS

Zijn er dingen buiten school die u gemotiveerd houden?

Het leven buiten de school is natuurlijk heel belangrijk, ik werk ook nog als sportjournalist en ik ga nog elke dag lopen. Dat maakt mijn gedachten vrij en het geeft mij adrenaline.

Het is belangrijk voor startende leraren dat ze veel bewegen en dat ze hobby's hebben buiten school. Gezondheid is ontzettend belangrijk om het beroep lang te kunnen volhouden.

Ik heb door Corona zestien dagen lang koorts gehad, ik ben ertegen blijven vechten. Zelfs toen ik ziek was bleef ik bewegen. Toen ik beter was ben ik meteen buiten gaan stappen. Conditie is enorm belangrijk, zonder een goede conditie houd je het niet vol.

Wat is de truc om leerlingen gemotiveerd in de klas te houden?

Je moet ze aantonen dat je er niet alleen bent om op hun vingers te tikken. Je moet zoveel mogelijk een positieve boodschap geven aan de leerlingen. Moet je ze toch opmerkingen geven, houd het dan kort.

Je moet een autoriteit zijn in je vak maar je mag niet autoritair zijn. De leerlingen moeten ervan uitgaan dat jij alles weet, ook al is dat niet zo. De eerste les is de belangrijkste, die bepaalt bijna het hele schooljaar. Begin niet meteen over jezelf te spreken, begin gewoon les te geven. Misschien zelfs een kleine test om de leerlingen hun niveau in te schatten. Op deze manier worden de leerlingen onmiddellijk ingeschakeld in het lesgebeuren. Je moet je meteen positioneren als de leraar die komt lesgeven. Het is niet nodig om spelletjes te spelen met je leerlingen, dat is niet wat ze op termijn zullen appreciëren.

Zijn er nog concrete tips over klasmanagement die u wilt meegeven?

Wees altijd rechtlijnig, verbied vandaag niet wat je morgen gaat toestaan. Geef leerlingen niet teveel inspraak in dingen die niet belangrijk zijn, ook al vinden je leerlingen je dan soms wat kortaf. Leerlingen hebben leiding en structuur nodig maar, ze hebben ook schouderklopjes nodig. Nu en dan geef ik een gemakkelijkere test zodat ze een hogere score halen en opnieuw gemotiveerd zijn.

Wanneer leerlingen teveel lawaai maken begin ik niet te roepen maar blijf ik stil in de deur staan. Zo toon je dat je de controle niet verliest. Zorg ervoor dat leerlingen stil zijn wanneer ze het lokaal binnenkomen, pratend binnengaan is geen goed begin van de les.

Een andere tip is leerlingen aanspreken terwijl ze rechtstaan, ze zijn dan beter beïnvloedbaar dan wanneer ze zitten. Rechtstaan is ook nog altijd een vorm van respect. Als je je kwaad hebt gemaakt, blijf je hier niet te lang bij stilstaan. Als je alles gezegd hebt, rond je af en ga je verder met de les. Een gevecht aangaan met een leerling in een volle klas is ook geen goed idee, de andere leerlingen vinden dit leuk. Het is beter om deze leerling apart te nemen en het probleem uit te klaren.

Dit soort tips ontbreekt nog in de lerarenopleiding, concrete voorbeelden van klasmanagement. Veel leerkrachten worden nog te weinig voorbereid voor de klas gegooid.

**“JE MOET EEN
AUTORITEIT ZIJN IN
JE VAK MAAR JE
MAG NIET
AUTORITAIR ZIJN”**

WILLY GOOSSENS

Is de klas waar u voor staat veel veranderd in uw carrière?

Ja absoluut, in het begin was het nog eens jongensschool, dat was een beetje harder toen in vergelijking met de meisjesschool in Halle. De leerlingengroep is ook diverser geworden, ik behandel iedereen altijd hetzelfde waardoor ik in de klas weinig merk van die diversiteit. Voor mij maakt dat niet uit. De leerlingen met een allochtone afkomst waarderen het wel als je hen het gevoel geeft dat ze erbij horen.

Leerlingen van vreemde origine zijn heel gevoelig voor taal. Wanneer je erin slaagt om deze leerlingen eens in hun moedertaal aan te spreken, waarderen ze dit enorm. Ik had een leerling die Spaans sprak, ik probeerde haar dan regelmatig in het Spaans aan te spreken. Ook een Russische leerling probeerde ik in enkele woorden in het Russisch aan te spreken.

Onderwijs biedt weinig doorgroeimogelijkheden. Hoe bent u hiermee omgegaan?

Toen ik ervoor koos om leraar te worden wist ik meteen 'Eens leraar, altijd leraar'. Ik heb mij daar geen vragen bij gesteld. Je zou kunnen directeur worden maar die job heeft mij nooit aangesproken. Ik denk wel dat leraar worden een roeping was voor mij.

Heeft u ooit getwijfeld om te stoppen met lesgeven?

Nee, ik ben altijd zeker geweest van mijn beroep. Ik had zelfs al op pensioen kunnen zijn of bijna moeten zijn. Maar ik hoop dat ik nog een tijdje mag blijven lesgeven.

U blijft dus gewoon doorgaan met lesgeven?

Zeker en vast, zolang ik het kan, zal ik blijven lesgeven.

Bedankt Willy voor dit interview, ik heb zeer veel opgestoken van jou. Ik geloof dat je verhaal heel wat startende leraren zal inspireren.

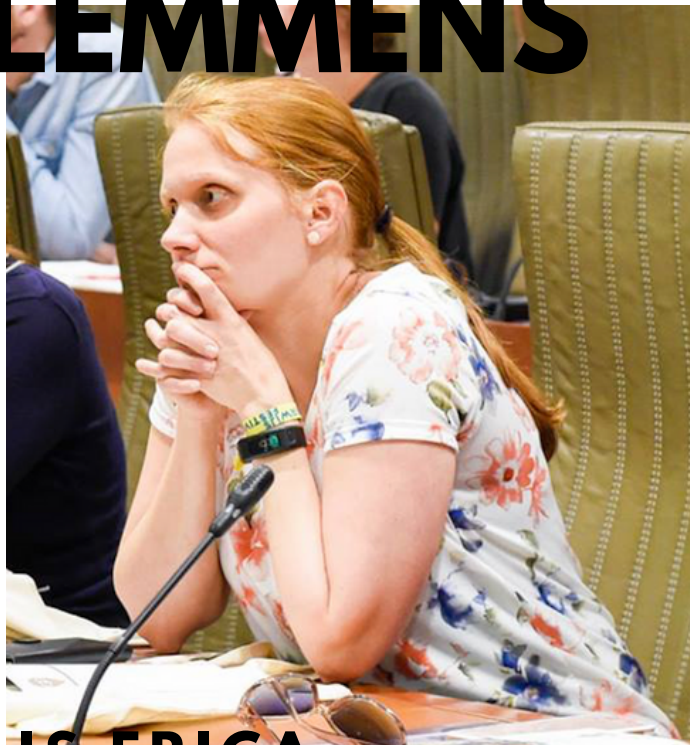
WILLY GOOSSENS

WAT MOTIVEERT HEM?

- Hij heeft een passie voor zijn vak en voor lesgeven, dat is heel belangrijk.
- Hij ontwikkelt een goede band met zijn leerlingen. Leerlingen die vriendelijk zijn en hem waarderen, dat werkt motiverend.
- Een fulltime aanstelling geeft een aangename zekerheid.
- Wonen in Brussel maakt werken in Brussel evidenter.
- Hij put motivatie uit de vooruitgang van zijn leerlingen.
- Hij zorgt voor voldoende hobby's en beweging!
- Hij heeft een sociaal netwerk buiten school, dat blijft hem motiveren.

- Socialiseer met de collega's, probeer snel een netwerk op te bouwen in de school.
- Durf het zeggen wanneer het niet gaat. Je collega's zullen je zo goed mogelijk ondersteunen.
- Zorg voor een goede balans tussen werk en privé. Verwaarloos je hobby's en je contacten buiten school niet.
- Verzorg je gezondheid, blijf in beweging!
- Denk op voorhand na over je klasmanagement, enkele concrete tips:
 - Laat leerlingen de klas niet binnengaan als ze niet stil zijn.
 - Begin niet te roepen wanneer leerlingen praten, wacht en kijk hun aan tot het stil is.
 - Spreek leerlingen aan wanneer ze rechtstaan.
 - Geef leerlingen voldoende complimenten en schouderklopjes.
 - Ga snel verder nadat je je kwaad hebt gemaakt, blijf hier niet over bezig.
 - Ga geen gevecht aan met één leerling voor een volle klas, neem deze leerling apart op het einde van de les.
 - Wees rechtlijnig. Stel duidelijke afspraken en regels op en volg deze consequent.
 - Zorg ervoor dat je lessen en het lesverloop duidelijk en gestructureerd zijn.
 - Een diverse klas? Door interesse te tonen in leerlingen hun moedertaal kan je hun motiveren.
 - Profileer jezelf als een expert in jouw vakgebied. Zorg ervoor dat leerlingen je respecteren omwille van je vakkennis.

ERICA LEMMENS

**"ALLE
UITDAGINGEN
VOOR DE
TOEKOMST
VAN HET
ONDERWIJS,
DIE WORDEN
IN BRUSSEL
EERST WAT
NOOD-
GEDWONGEN
INGEVOERD"**

WIE IS ERICA LEMMENS

Erica Lemmens geeft al achttien jaar lang les in het Lutgardiscollege. Erica is een wetenschapsleerkracht met een passie voor aardrijkskunde. Erica neemt ook de aanvangsbegeleiding op zich. Ze houdt ervan om haar lessen te blijven vernieuwen en zichzelf uit te dagen.

IN HET KORT **WAT MOTIVEERT ERICA?**

- Ze heeft een grote passie voor de vakken die ze geeft, in het bijzonder voor aardrijkskunde.
- Ze heeft een gevarieerde lesopdracht, aangevuld met aanvangsbegeleiding.
- Ze houdt van vrijheid en uitdaging in haar beroep, de kans om te blijven innoveren en groeien.
- Ze heeft een realistische houding, iedereen kan een dipje hebben. Zoek naar wat je opnieuw energie geeft!
- Haar leerlingen zien groeien, zowel inhoudelijk maar ook hun persoon.
- Teamwork en de vooruitgang die ze maakt met haar collega's.

ERICA LEMMENS

Dag Erica, bedankt dat ik jou mag interviewen. Leraren van het Lutgardiscollege zijn alleszins goed vertegenwoordigd. Ik wou beginnen met te vragen waar jij woont.

Ik woon in Vilvoorde, tegen de rand van Brussel.

Bent u beginnen lesgeven in het Lutgardiscollege?

Neen, ik heb eerst twee jaar gewerkt in het Atheneum van Zaventem, gecombineerd met een school in Kortenberg. Mijn derde jaar heb ik halftijds in Zaventem les gegeven, halftijds in het Lutgardiscollege.

Hoe is de zoektocht naar werk verlopen in het begin?

Ik ben begonnen in wat ze toen de vervangingspool noemden. Ik had in september wel meteen een vervanging voor een heel schooljaar. Het jaar erna ben ik gewoon aangenomen in het Atheneum van Zaventem en stond ik parallel met de leraar die ik het jaar ervoor had vervangen. Het vierde jaar had ik de keuze tussen voltijds op het Lutgardiscollege of voltijds op het Atheneum van Zaventem lesgeven, ik heb toen gekozen voor het Lutgardiscollege omdat daar de meeste uren aardrijkskunde in mijn opdracht zaten en er meer vrije uren waren.

“IK GEEF NOOIT MEER DAN TWEE KEER HETZELFDE, IK HOUD MEER VAN VARIATIE”

Je hebt duidelijk een passie voor het vak aardrijkskunde.

Ja, dat is het vak dat is sowieso het liefste geef. Dat is het vak dat ik het beste kan en waar ik mij het best bij voel. Toch geef ik nu niet zoveel uren aardrijkskunde maar doordat mijn opdracht erg gevarieerd is maakt dat niet zoveel uit. Mijn eerste vervangingsopdracht bestond uit zeven klassen in het eerste jaar hetzelfde geven en zeven klassen in het tweede jaar hetzelfde. Dat is leuk om te starten maar eigenlijk is dat mijn ding niet, veel te saai. Nu geef ik nooit meer dan twee keer hetzelfde, ik houd van meer variatie.

Hoe heb je het starten in het onderwijs ervaren?

Ik ben nu zelf de aanvangsbegeleider op school. Mijn eigen start in het onderwijs heb ik heel positief ervaren, ik heb veel geleerd op korte tijd. Ondertussen heb ik wel gezien dat je starters heel anders moet ondersteunen, ik moest gewoon mijn plan trekken. Ik moest meteen heel sterk in mijn schoenen staan om mijn klasmanagement en de vakinhoud onder controle te krijgen. Buiten de atlanten die in de klas lagen, heb ik niets voor handen gekregen. Gelukkig kon ik dan veel uren parallel geven. Ik had een paar jonge collega's waarmee ik wel een band had. Het verschil tussen de ervaren leraren en de jonge leraren was toen redelijk groot, nu is dat anders. Dit heeft me wel altijd gemotiveerd om het zelf anders te doen en starters te betrekken bij het team. Nu, qua klasmanagement had ik het vrij snel onder de knie, ik kreeg daar ook wel voldoende steun van enkele collega's. De realiteit van vroeger was ook wel dat de jonge leraren de moeilijke klassen kregen, de ervaren leraren, die konden kiezen welke klassen ze wilden. Nu is het net omgekeerd, de ervaren leraren nemen de moeilijke klassen op zich. Leerlingen hebben daar ook een neus voor wanneer iemand start, dan pushen ze net iets meer. Dan moet je als ervaren leraar helpen, niet gewoon toekijken.

ERICA LEMMENS

En hoe pak jij de aanvangsbegeleiding aan?

Ik heb een driejarenplan dat ik toepas bij startende leraren en bij nieuwe leraren bij ons op school. De begeleiding gaat van het onthaal tot samen lessen voorbereiden, zeker als we leraren hebben zonder diploma. We observeren ook regelmatig lessen, we geven veel feedback, we stellen vaak de vraag hoe het gaat, we organiseren intervisies en inhoudelijke sessies over ons pedagogisch beleid. We geven lessen over taalontwikkeland lesgeven en laten de starters observeren bij ervaren leraren. Afhankelijk van de noden van de leraar volgt iedereen een individueel traject waarin we ze zo goed mogelijk begeleiden.

We hebben soms heel veel startende leraren, dan is het voor mij teveel werk om die begeleiding alleen bol te werken. Dan krijgen de starters een peter of een meter die hen ook ondersteunt. Onze school werkt ook samen met het onderwijscentrum Brussel, zij kunnen ook veel expertise delen. Het is ook belangrijk om een veilig klimaat te creëren waarin starters kunnen ventileren.

Jouw collega's waren heel positief over het lerarenteam en de manier waarop jullie starters opvangen.

Dat is leuk om te horen, ik ben die aanvangsbegeleiding zelf beginnen geven. Enkele jaren geleden werkte mijn zus bij ons op school en zij was niet tevreden over het team, er waren teveel groepjes. Het lerarenteam zat toen heel erg in generaties, het was wat eilandjeswerk. Voor starters was dat natuurlijk niet zo gezellig. Starters gaven soms ook aan dat ze niet voldoende feedback of ondersteuning kregen.

“HET IS OOK BELANGRIJK OM EEN VEILIG KLIMAAT TE CREËREN WAARIN STARTERS KUNNEN VENTILEREN.”

We hebben ook veel directiewissels gehad, de directie is nu gelukkig wel al enkele jaren stabiel. Nu gaan we als team aan de slag met de nieuwe leraren.

Kunnen jullie nieuwe leraren aanhouden?

Niet allemaal. De leraren die vertrekken geven aan dat ze het lesgeven niet fijn vinden of dat het leerlingenpubliek niet is wat ze willen. Ook problemen met klasmanagement komen vaak voor, ze kunnen niet bereiken wat ze willen. Dan is er nog de afstand, we krijgen mensen uit Antwerpen of Gent die dan vertrekken als ze iets dichterbij huis vinden. Sommigen beseffen dat onderwijs hun toch niet ligt of ze kunnen echt niet om met de diversiteit. Wij doen ons best om ze te begeleiden maar je kan ze niet allemaal houden. Vroeger was er meer loyaliteit, ik doe mijn contract uit en dan zal ik wel zien, dat is nu anders.

De starters geven dus aan dat ze het moeilijk hebben met diversiteit, hoe ga jij hiermee om?

We zijn de laatste tien jaar als leraar geconfronteerd met heel veel verandering. We hadden al veel anderstalige leerlingen maar dit aantal blijft toenemen. De groep van kansarme leerlingen is ook gestegen. We komen in contact met heel veel verschillende thuishalen en heel wat culturen. Die evolutie heeft ons met de neus op de feiten geduwd, we hebben ons moeten aanpassen. Met het team dat we nu hebben is dat helemaal gelukt, we kennen elkaars sterktes en zwaktes heel goed. We staan er echt als team. De anderen die je geïnterviewd hebt zullen dat ook wel al gezegd hebben maar het team voelt soms aan als familie. Wij hebben een heel groot groeiproces doorgemaakt. Wij hebben moeten innoveren en digitaliseren.

ERICA LEMMENS

Ik denk dat dit een van de belangrijkste redenen is om vol te houden, het is gewoon leuk om te vernieuwen. Ik krijg vrijheid, ik amuseer mij en ik heb voldoende uitdaging. Die uitdaging heb ik wel echt nodig, anders krijg ik het wel moeilijk.

Je blijft wel zoeken naar nieuwe uitdagingen, geen parallelklassen, mentorschap.

Ja, ik denk ook mee over het beleid, over de modernisering. Ik kan mij daar echt in vastbijten om die eerste graad aan te passen en te kijken hoe andere scholen hun moeilijkheden aanpakken. Ook de hele heisa rond de nieuwe eindtermen, ik moet dat uitspitten en dan wil ik daarmee aan de slag.

Heb jij al getwijfeld om in een andere sector te gaan werken?

Ik overweeg dat al lang, ik heb een drive die momenteel niet echt past in mijn leven. Ik zou heel graag verpleegkundige worden, ik weet dat ik daar ook talenten in heb. Met bepaalde doelgroepen zoals dementerenden of ernstig zieken heb ik veel geduld. Ik heb drie jonge kinderen, de combinatie met een nieuwe opleiding is dan nogal moeilijk. Maar, moest de dag komen waarop ik echt geen voldoening meer haal uit het onderwijs, dan ga ik dit zeker overwegen.

Het lijkt mij moeilijk om de stap te maken naar een andere sector.

Ik kan het wel plaatsen als ik eens een dip heb. Ik geloof er dan in dat ik mijn energie

wel zal terugvinden. Als je niet uit je dip geraakt, dan moet je ermee aan de slag. Een gemotiveerde leraar of een leraar zonder motivatie, dat verschil merk je als leerling enorm. Je moet die energie en passie kunnen overbrengen. Iedereen maakt het wel eens mee dat je motivatie daalt en dat je een slechtere periode hebt, zo een periode mag wel geen tien jaar duren.

En waaruit haalt u dan die motivatie?

Ik haal die heel veel uit de leerlingen en uit de collega's. Ik haal mijn motivatie vooral uit de leerlingen, ik kan er heel goedgezind van worden hen iets bij te leren. Met de modernisering van het onderwijs zijn we als team echt samen aan de slag gegaan, dat was echt heel leuk. We zijn ook heel tevreden met het resultaat, we staan daar samen achter.

Die modernisering heeft ons veel energie gegeven maar het heeft ook veel energie gevraagd. Als je dan ziet dat leerlingen groeien door de veranderingen die we hebben gemaakt, dat is echt heel leuk. Een leerling die zegt 'Ja, ik snap het!', daar haal je heel veel energie uit. Ik had leerlingen leren programmeren, een van de leerlingen kon al snel meer dan mij. Ik heb die kunnen motiveren waardoor hij zelf is blijven bijleren. Ondertussen heeft hij een bijna volautomatische serre gebouwd.

Hoe bouw je de band met je leerlingen op?

Ik heb wel de reputatie van een strenge te zijn. Ik ben heel direct en heel consequent, de regels moeten gevolgd worden.

ERICA LEMMENS

Ik ben zeker geen autoritaire leraar, ik laat ze altijd spreken. De band met de leerlingen bouw ik ook op doordat ik vaak vier jaar lang les geef aan leerlingen. Ze kennen mij echt en ze weten wat ze aan mij hebben. Ik ga ook individueel met leerlingen aan de slag, zeker als ik merk dat ik ze niet mee krijg tijdens de les. De leerlingen weten ook dat ze altijd met mij kunnen praten. Ik loop ook heel veel rond op school, ik ben vaak op het secretariaat aanwezig om daar te ondersteunen.

Je zegt streng, maar ik merk ook wel dat je openstaat voor je leerlingen.

Ik ben streng in de zin dat ik verwacht dat de leerlingen stil zijn wanneer ik lesgeef. Na twintig jaar moet ik daar niet veel moeite meer voor doen. Ik ben ook ten opzichte van hen heel consequent, als ik iets beloof dan zal ik dat ook doen. Ik kan ook tijd maken voor dingen die gebeuren bij de leerlingen. Je mag leerlingen niet beloven dat je tien minuten vrijmaakt voor een gesprek op het einde van de les en het dan niet doen, zo werkt het niet.

Moet je je klasmanagement aanpassen aan de diversiteit?

Je moet soms meer kijken naar de leerlingen. Waarom is een bepaalde leerling niet mee met de les? Is hij afgeleid, is er iets gebeurd, is hij met zijn GSM bezig? Ik ben ook wel milder geworden, vroeger was ik nog strikter en kordater en minder toegankelijk. Ik pikte toen ook minder snel op waar het probleem lag van de rumoerigheid van een klas. Je moet leren kijken naar het gedrag van leerlingen. We zetten heel erg in op het creëren van verbondenheid met leerlingen.

“EEN LEERLING DIE ZEGT ‘JA, IK SNAP HET!’, DAAR HAAL JE HEEL VEEL ENERGIE UIT.”

We zorgen ervoor dat we elke leerling kennen. Ik ken de naam van elke leerling op school, ook al geef ik er geen les aan.

We doen ook veel co-teaching bij ons op school, de meeste van mijn uren zelfs. Ik neem graag jonge leraren bij mij om dan tijdens de lessen ook die starters te ondersteunen. We zijn natuurlijk wel evenwaardig, ik zit niet te observeren achteraan. We maken samen lesvoorbereidingen en ondersteunen elkaar.

Krijg je de leerlingen gemotiveerd voor je vakken?

De meeste wel, de leerlingen vinden dat ik heel enthousiast ben over mijn vakken waardoor het onmogelijk is voor hen om niet te volgen. Ik kan zowel heel traditioneel alsook heel innovatief lesgeven. Ik gebruik vaak veel tools, veel foto's,... Ik zorg ervoor dat ze betrokken zijn bij de les. Ze moeten willen luisteren naar wat je vertelt. Wat wel moeilijk is aan vakken zoals biologie en aardrijkskunde, is dat dit zeer talige vakken zijn. Examens opstellen, dat is voor mij echt een strijd, ze krijgen hun antwoorden al moeilijk verwoord, laat staan opgeschreven. Zeker in hogere jaren moeten leerlingen echt linken leggen, als ik dan nog moet gaan kijken naar de schrijftaal, dan is dat echt dramatisch. Antwoorden logisch structureren, daar hebben ze het heel moeilijk mee. Sommige leerlingen haken dan ook wel af omdat ze het niet gezegd of neergeschreven krijgen.

Taal is in Brussel wel een uitdaging.

Ik heb een half jaar gewerkt bij het Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs, dat bestaat ondertussen niet meer. Daar was ik aangenomen omdat ik heel veel bezig ben met taalverwerving in mijn lessen.

ERICA LEMMENS

Als leraar aardrijkskunde heb je geen andere keuze, er zijn immers heel veel begrippen die leerlingen moeten kunnen gebruiken. Veel leerlingen haakten af omdat ze de woordenschat gewoon niet konden plaatsen. Ik heb dus ingezet op verklarende woordenlijsten, spelvormen, etc. om woordenschat aan te leren. Ik heb mij taaldidactiek eigen gemaakt maar ik blijf wel een wetenschapsleerkracht. Sowieso is in Brussel taal heel belangrijk, je moet tijd steken in taalonderwijs.

De combinatie met jonge kinderen en toch wel wat tijdverlies door te pendelen zorgt ervoor dat ik soms nachtwerk doe. Ik kan het niet loslaten, ik zou niet gelukkiger worden van minder te werken.

De taaklast is groot, welk advies zou je startende leraren geven?

Ik geef heel vaak het advies om prioriteiten te stellen, wat is nu het belangrijkste? Sowieso moeten ze hun lessen voorbereiden, dat komt eerst. Je hebt startende leraren die meteen alles willen beheersen, dat is niet mogelijk. Dus maak een lijst van prioriteiten en doelen en stop die in een planning. Ik zeg ook altijd 'een vakantie is een vakantie'. Je mag werken tijdens een vakantie maar je moet dat wel afbakenen.

“DE COMBINATIE WERK- EN PRIVÉLEVEN, DAT IS NIET GEMAKKELIJK”

Je blijft je als leraar wel vernieuwen.

Ik sta graag voor de klas, ik sta graag in het onderwijs. Ik lever ook graag een bijdrage voor bv. een bachelorproef. Ik denk dat iedereen wel voor een stukje uit idealisme voor het onderwijs kiest. Wij hebben een goede doorlichting gehad. Wij hebben voor de wetenschapsvakken een team dat heel jong is. Dat we het nu zo goed doen is echt motiverend. Ik word daar heel goedgezind van. Je weet dat het met iedereen goed werkt, iedereen zit op dezelfde golflengte.

Hoe ervaar je de combinatie werk en privé-leven?

Ja, ik ga er eerlijk in zijn, dat is niet gemakkelijk. Ik werd vier vijfde maar als je mijn uren optelt werk ik nog altijd meer dan een fulltime. Ik heb die vier vijfde genomen omdat ik dan verplicht een dag moet thuisblijven en dan nog durf ik op die vrije dag naar school gaan. Ik heb heel jonge kinderen die nog heel afhankelijk zijn van mij.

Ze moeten ook nadenken over wat ze buiten school willen doen. Je mag tijdens een weekend enkel het hoogstnodige doen, anders ga je gemakkelijk over je grenzen.

Hoe zie je de toekomst van het onderwijs in Brussel?

Ik denk dat Brussel de kiem is van alles dat moet veranderen, in Brussel verandert het allemaal snel. De maatschappij, de samenleving, de leerlingen maar ook de leerkrachten. Alle uitdagingen die op het pad komen voor de toekomst, die worden in Brussel eerst wat gedwongen ingevoerd. De anderstaligheid en de multiculturaliteit, die zitten ook in Vlaanderen maar de start hiervan was sneller in de grootsteden. Ik denk dat we in de toekomst gaan blijven moderniseren maar dat er ook wel gaat afgeremd worden. Sowieso is onderwijs een sector die zich blijft aanpassen. Als de vernieuwde eindtermen ooit niet meer relevant zijn, zullen we die opnieuw veranderen. Ik zie dat dus eigenlijk heel positief in. Als de leerkracht zichzelf kan zijn, dan gaat de maatschappij alleen maar verbeteren.

ERICA LEMMENS

WAT MOTIVEERT HAAR?

- Ze heeft een grote passie voor de vakken die ze geeft, in het bijzonder voor aardrijkskunde.
- Ze heeft het liefst een gevarieerde lesopdracht, aangevuld met aanvangsbegeleiding.
- Ze heeft graag vrijheid en uitdaging in haar beroep, de kans om te blijven innoveren en groeien.
- Ze heeft een realistische houding, iedereen kan een dipje hebben. Zoek naar wat je opnieuw energie geeft!
- Ze wordt gemotiveerd door haar leerlingen te zien groeien, zowel inhoudelijk maar ook hun persoon.
- Ze wordt gelukkig van teamwork en de vooruitgang die ze maakt met haar team.

ERICA LEMMENS

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Sta energiek en met veel passie voor de klas, zo zal je je leerlingen meeklikken in je les.
- Sta stil bij de evolutie die je leerlingen doormaken en put energie uit hun groei.
- Wees als leraar direct in je communicatie zonder je autoritair op te stellen.
- Behandel de leerlingen consequent.
- Observeer het gedrag van je leerlingen en ga op zoek naar de oorzaak van de rumoerigheid in je klas.
- Betrek je leerlingen zoveel mogelijk bij de les. Gebruik foto's en tools om de leerstof toegankelijker te maken
- Probeer kracht te putten uit teamwork en de successen die je bereikt als leraar.
- Wissel af tussen meer traditionele en meer innovatieve lessen.
- Stel je prioriteiten op. Lesgeven en lessen voorbereiden komen op nummer één.
- Vraag feedback op school en gebruik deze ook.

MARLEEN ALLAERT

"BEGINNEN MET LESGEVEN IS NIET GEMAKKELIJK, HET EERSTE JAAR IS OVERLEVEN"

WIE IS MARLEEN ALLAERT?

Marleen Allaert is een leerkracht Frans op rust. Marleen gaf ook aanvangsbegeleiding en hield zo menig starter in het onderwijs in Brussel. Na een lange carrière in het Atheneum GO! For Business in Sint-Jans-Molenbeek, geniet Marleen van een welverdiend pensioen.

IN HET KORT **WAT MOTIVEER(DE)T MARLEEN?**

- Ze heeft een grote passie voor haar vak en voor lesgeven.
- Ze bouwt een goede band op met haar leerlingen, zowel tijdens de les als tijdens extra activiteiten.
- Ze blijft leren en haar lessen vernieuwen.
- Ze haalt motivatie halen uit de successen die ze boekt.
- Ze ziet de meerwaarde van de diversiteit in Brussel in en ze gebruikt die context.
- Ze toont een groot engagement voor haar school, dat leidt tot een grotere motivatie.

MARLEEN ALLAERT

Dag Marleen, het is enorm fijn om jou terug te zien. Ik blik graag met jou terug op je carrière in het onderwijs.

Je hebt het merendeel van je carrière lesgegeven in het Atheneum GO! For Business in Sint-Jans-Molenbeek en je woont in Anderlecht. Is de nabijheid van je school een voordeel geweest?

Ja, ik heb dit als een enorm voordeel ervaren. Lesgeven is sowieso al een heel zware job, als je dan ook nog eens dagelijks meerdere uren moet pendelen, dan houd je dat niet vol. Ik heb startende leraren gezien die vanuit Oostende of Brugge moesten komen, die zeiden dat ze gemotiveerd waren en die afstand niet als een probleem zagen. Uiteindelijk stoppen die na een tijdje toch omdat de combinatie te moeilijk is. Wanneer je vast op een school werkt, wordt er ook een zeker engagement van jou verwacht. Snel op zaterdag eens naar school komen voor een evenement of 's avonds terugkeren naar school wanneer er een oudercontact is, dat zijn allemaal dingen die moeilijker worden als je eerst een uur op de trein moet zitten. Ik raad leraren aan om werk te zoeken dichtbij hun woonplaats.

Heb jij in veel verschillende scholen les gegeven?

Ja, ik heb in ongeveer twintig scholen lesgegeven tijdens mijn eerste vijf jaar als leraar. Er werd toen nog met een ander systeem gewerkt. Ik heb lesgegeven in verschillende scholen in Oost-Vlaanderen en in Vlaams-Brabant. Ik pendelde toen ook en dit maakte het niet gemakkelijker. Ik gaf wel met veel passie les in die scholen maar ik wist dat het geen engagement was voor lange termijn.

Hoe heb je deze periode ervaren?

Ik heb dit wel ervaren als een moeilijke periode, nu word je als starter begeleid wanneer je nieuw bent op een school, dat was toen niet het geval. Ik was net afgestudeerd en ik werd voor de leeuwen geworpen. Elke keer dat je op een nieuwe school begint moet je je terug inwerken. Je moet de collega's leren kennen, de schoolcultuur en je moet natuurlijk je lessen aanpassen.

"STARTENDE LERAREN MOETEN ZO SNEL MOGELIJK VERTROUWD GERAKEN MET DE SCHOOLCULTUUR"

Starters worden nu meer begeleid, waaruit bestaat goede aanvangsbegeleiding?

Ik heb zelf aanvangsbegeleiding gegeven aan starters en ik heb hier ook een opleiding voor gevolgd, het is enorm belangrijk om startende leraren goed te begeleiden. Zeker in Brussel is het niet gemakkelijk om te beginnen met lesgeven, het eerste jaar voor de klas moet je echt proberen overleven. Ik heb die starters ondersteund door ze tips te geven, door eigen ervaringen te delen en door ze wegwijs te maken op school. Startende leraren moeten zo snel mogelijk vertrouwd geraken met de schoolcultuur: de schoolregels, het schoolteam en de manier waarop de school werkt. Voor startende leraren moet de focus op lesgeven kunnen liggen, administratie en extra taken komen later.

MARLEEN ALLAERT

Is teamwork een belangrijke factor voor het welbevinden van leraren?

Ja, dat speelt zeker een rol. Als leraar blijf je altijd bijleren, dat doe je niet enkel alleen maar ook als groep. Het is belangrijk dat informatie en materiaal uitgewisseld worden, zo kan je steeds verder bouwen op wat er al voorhanden is.

Waaruit heeft u doorheen uw carrière motivatie geput?

Iets dat mij altijd enorm gemotiveerd heeft zijn bijscholing. Ik heb een grote passie voor mijn vak en voor lesgeven. Het is dan heel interessant wanneer je je kennis kan verruimen, wanneer je kan leren van een expert. Een namiddag ergens een bijscholing volgen, dat kan wel een nieuw inzicht bieden maar ik ben verschillende keren op bijscholing geweest in Montpellier.

“HET IS HEEL BELANGRIJK OM JEZELF TE BLIJVEN UITDAGEN EN JE LESSEN TE BLIJVEN VERNIEUWEN.”

Die bijscholing duurden een week lang. Er kwamen daar leraren samen uit heel Vlaanderen om didactiek en lesmethoden te bespreken. Mijn lessen aanpassen is iets dat ik tot op het allerlaatste van mijn carrière heb gedaan. Telkens ik een boek las of iets op televisie zag dacht ik altijd 'Hoe kan ik dit gebruiken in mijn lessen?'. Het is heel belangrijk om jezelf te blijven uitdagen en je lessen te blijven vernieuwen.

Heeft de context Brussel voor extra uitdagingen gezorgd?

Ik heb dat nooit zo ervaren, toen ik in het begin van mijn carrière in Aalst ging lesgeven waren de uitdagingen daar even groot als in Brussel. Ik moest daar Frans geven aan leerlingen die helemaal niet gemotiveerd waren om Frans te leren.

In één klas lukte het gewoon niet om les te geven, ik besepte dat er daar iets moest veranderen. Ik heb dan het vertrouwen van die leerlingen proberen winnen en ik ben met hen in gesprek gegaan. Door met die leerlingen een band op te bouwen, heb ik die problemen kunnen aanpakken. Dus, overal waar je lesgeeft zijn er uitdagingen.

Kan Brussel een meerwaarde bieden voor leraren?

Brussel kan zeker een meerwaarde bieden, ik heb van alle scholen waar ik heb gestaan altijd het liefst les gegeven in Brussel. Je hebt daar die multiculturaliteit, dat is niet altijd gemakkelijk maar het is ook wel een verrijking. Ik heb heel veel geleerd van mijn leerlingen en zij hebben mij als persoon ook beïnvloed.

Wanneer je in Brussel gaat werken als leraar, is het belangrijk dat je openstaat voor de Brusselse mentaliteit en dat je die ook probeert te begrijpen. Als je daar niet voor openstaat, kan het niet werken. Je mag de leerlingen ook niet gaan stigmatiseren terwijl je dat wel vaak hoort in een lerarenkamer, dat vind ik erg jammer.

Foto van GO For Business Atheneum

MARLEEN ALLAERT

Een moeilijkheid die lesgeven in Brussel met zich meebrengt, is de taalbarrière. Hoe gaat u hiermee om?

Dat de leerlingen minder goed Nederlands spreken, kan je natuurlijk niet ontkennen. Ik denk dat het heel belangrijk is om leerlingen positief te blijven stimuleren en om rekening te houden met hun beginsituatie. Als je leerlingen van bij de start van het schooljaar al achterstaan, dan komt het niet goed. Je zal als leraar sommige leerlingen extra moeten ondersteunen door ze bijles te geven en ze intensiever te begeleiden bij toetsen en taken. Op die manier hebben zij ook een positieve ervaring en raken ze niet gedegouteerd door jouw vak. Het is belangrijker om naar de leerwinst van leerlingen te kijken dan naar wat ze zouden moeten kunnen.

Ooit werd onze school doorgelicht voor Nederlands, de inspecteur zei toen dat hij iemand van onze school niet zou aannemen in zijn bedrijf. Ik was het

daar niet mee eens, Brusselse leerlingen spreken naast Nederlands vaak ook nog Frans en een thuistaal. Hoewel ze niet al deze talen perfect spreken, kunnen ze zich wel in drie talen uitdrukken.

Is de band met de leerlingen cruciaal voor je welbevinden als leraar?

Ik vind dat heel belangrijk ja, ik heb er altijd aan gewerkt om een goede band te hebben met mijn leerlingen. Wanneer je leerlingen graag naar je lessen komen en gemotiveerd zijn tijdens je lessen, dan haal je daar als leraar zelf ook heel veel motivatie uit. Je moet niet de leerlingen hun vriend worden maar je moet hen wel tonen dat je interesse hebt in hen en dat je respect hebt voor hen.

Ik wist van bepaalde leerlingen dat zij een passie hadden voor voetbal, als ik dan 's avonds zie dat hun ploeg een wedstrijd gewonnen heeft, dan vermeld ik dat de dag erna. Op die manier voelen leerlingen zich gezien. Van veel leerlingen kende ik een deel van de familie, ik vroeg dan eens hoe het met die mensen ging. Als zij het gevoel hebben dat jij hen waardeert, gaan zij jou ook waarderen. Als ik merk dat er iets mis is met een leerling, zal ik die na de les ook eens apart nemen voor een gesprek. Zo bouw je een vertrouwensband op.

Hoe pak jij klasmanagement aan?

Een belangrijk deel van klasmanagement is leerlingen enthousiast maken voor je vak. De meeste leerlingen waren Franstalig en ik gaf

“WANNEER JE IN BRUSSEL GAAT WERKEN ALS LERAAR, IS HET BELANGRIJK DAT JE OPENSTAAT VOOR DE BRUSSELSE MENTALITEIT EN DAT JE DIE OOK PROBEERT TE BEGRIJPEN.”

Frans, dat was wel een voordeel. Leerlingen die graag naar je les komen zullen ook beter meewerken. Ik merk dat veel startende leraren teveel

vertellen over hun privé-leven, het is belangrijk om je rol als leraar duidelijk af te bakenen. Als leerlingen ernaar vragen, kan je wel iets vertellen natuurlijk. Mijn leerlingen wisten bijvoorbeeld wel dat ik twee kinderen had maar, op maandagochtend vertellen wat je tijdens het weekend hebt gedaan, dat is geen goed idee. Je moet leerlingen nog altijd leiding geven en begeleiden. Zelf heb ik nooit staan roepen voor de klas, ik heb nu en dan mijn stem verheven maar zelfs dat gebeurde niet vaak. Daardoor had het meer effect als ik me dan eens kwaad maakte. Als je daar staat te brullen, mag je vaak al blij zijn als ze niet terug brullen.

MARLEEN ALLAERT

Hoe heb je de balans tussen je werk en je privé-leven ervaren?

Ik heb dit toch wel ervaren als heel moeilijk. Leraar zijn is geen nine-to-five, je bent voortdurend bezig met je schoolwerk. Ik kon heel moeilijk zeggen 'Stop.'. Op bijscholing in Montpellier gingen de kinderen overdag bij een au-pair, op skivakantie verbeterde ik toetsen en als ik de kinderen naar hun hobby's bracht, zat ik te verbeteren terwijl ik wachtte op hen.

's Avonds herbegon ik na het eten vaak terug aan mijn schoolwerk. Het vraagt dus wel veel van jou, als je geen passie hebt voor het beroep, houd je het niet vol. De grote vakantie geeft wel ademruimte.

Zijn er nog mooie verhalen of anekdotes uit je carrière die je wilt delen?

Wanneer ik terugkijk op mijn carrière zijn er ontzettend veel mooie momenten waar ik aan kan terugdenken. Ik heb fantastische reizen gemaakt met de leerlingen; een cruise op de Nijl, reizen naar Tunesië en Marokko, uitwisselingen met Denemarken en Tsjechië. En dan heb ik het nog niet over de reizen naar Londen, Parijs, Barcelona en het Europees Parlement in Straatsburg. Tijdens deze reizen ontwikkel je je band met je leerlingen verder.

Ik heb ook nog altijd contact met veel van mijn leerlingen. De collega die nu mijn uren geeft op school, is een oud-leerling van mij en meerdere oud-leerlingen zijn Frans gaan studeren. Het is enorm leuk om te weten dat je die leerlingen gemotiveerd hebt.

“DE MODERNISERING VAN HET ONDERWIJS ZORGT ERVOOR DAT LEERLINGEN HUN TALENTEN BETER KUNNEN BENUTTEN EN EVOLUEREN VOLGENS HUN CAPACITEITEN EN TALENTEN.”

Ook heb ik veel verhalen over de persoonlijke relatie met leerlingen en hun ouders. Zo was de mama van een van mijn leerlingen kapster, nadat die leerling was afgestudeerd, had die mama mij gevraagd om eens bij haar mijn haar te laten knippen. Ik ga daar ondertussen al meer dan tien jaar. We hadden veel leerlingen uit één familie, de vader had een bakkerij. Ik was door toch eens naartoe gegaan om mijn kerstbûche te halen, die man waardeerde het zo erg dat ik naar zijn bakker kwam, dat ik eerst niet mocht betalen. Zo een verhalen doen snel de ronde onder de leerlingen en ze waarderen je hier enorm door.

Nog iets dat ik heb kunnen doen is dat Eric - Emmanuel Schmitt* bij ons op school is gekomen. Dat kwam trouwens door een leerling, een van de ouders was de informaticus van Eric-Emmanuel Schmitt en die heeft ervoor kunnen zorgen dat hij onze school bezocht heeft. Echt een unieke ervaring.

**Een bekende Frans-Belgische schrijver*

MARLEEN ALLAERT

Hoe zie je de toekomst van het onderwijs in Brussel?

Ik ben zeker positief over de toekomst van het onderwijs in Brussel. De modernisering van het onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen hun talenten beter kunnen benutten en dat leerlingen evolueren volgens hun capaciteiten en talenten.

Om startende leraren in Brussel te houden zullen we deze leraren moeten motiveren, het verloop van leraren moet kleiner worden. Laat leraren jaar na jaar hetzelfde vak geven zodat ze hierin kunnen groeien en laat leraren enkel vakken geven waarvoor ze gestudeerd hebben.

Marleen, bedankt voor dit interview. Jouw visie op onderwijs in Brussel is heel inspirerend.

MARLEEN ALLAERT

WAT MOTIVEER(DE)T HAAR?

- Ze heeft steeds graag bijscholingen gevolgd. Deze gaven haar de kans om haar blik op lesgeven te verruimen. Marleen leert graag bij van een expert.
- Ze is tot op het einde van haar carrière haar lessen blijven aanpassen. Ook in het dagdagelijkse leven zocht ze naar dingen die een meerwaarde konden betekenen in haar lessen.
- Ze heeft altijd een grote passie gehad voor haar vakken en lesgeven.
- Ze blijft gemotiveerd door te blijven bijleren van haar leerlingen. De multiculturaliteit heeft ze steeds omgezet in een meerwaarde.
- Ze werd gemotiveerd door de wisselwerking tussen de motivatie die je als leraar aan je leerlingen geeft en de motivatie die je van je leerlingen terugkrijgt.
- Marleen werd steeds gemotiveerd door de reizen die ze maakte met haar leerlingen. Zo een reis is het perfecte moment om je leerlingen beter te leren kennen en een band te ontwikkelen.
- Ze haalt motivatie uit het zien dat je leerlingen geïnspireerd hebt. Een oud-leerling die nu zelf voor de klas staat en jouw vak geeft? Dat is een geweldige bevestiging.

MARLEEN ALLAERT

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Roepen tegen je leerlingen werkt niet op termijn, verhef zelden je stem om het effect ervan groter te maken.
- Lesgeven is gemakkelijker wanneer je dicht bij je school woont. Dit zorgt ervoor dat je je eenvoudiger kan engageren op een school.
- Geraak zo snel mogelijk vertrouwd met de schoolcultuur: de schoolregels, het schoolteam en de manier waarop de school werkt.
- Leg als starter de focus op lesgeven. Administratie en extra taken komen later.
- Zet in op teamwork, materiaal delen met elkaar verlicht de taaklast.
- Win het vertrouwen van je leerlingen, zo kan je veel gemakkelijker tot goed klasmanagement komen. Dit doe je door aandacht en tijd aan je leerling te besteden en door je in te werken in hun leefwereld.
- Zie multiculturaliteit ook als een verrijking, je zal veel van je leerlingen leren.
- Sta open voor de Brusselse mentaliteit en probeer deze te begrijpen, besef waar je gaat lesgeven.
- Stigmatiseer leerlingen niet.
- Vertrek bij taalonderwijs van de leerlingen vanuit hun beginsituatie, niet vanuit het niveau dat ze zouden moeten hebben volgens de leerplannen. Kijk naar de leerwinst.
- Blijf leerlingen positief stimuleren zodat ze niet gedemotiveerd geraken.
- Je hoeft niet de vriend te worden van je leerlingen, baken je rol als leraar af. Je moet ze respecteren en interesse in hen tonen.

TOM DIERCKX

**“DE LEERLINGEN ZIJN
OOK DE VIJAND NIET,
JE MAG ZE DUS OOK
NIET ZO
BEHANDELEN.”**

WIE IS TOM DIERCKX?

Tom Dierckx is een gemotiveerde leraar chemie en aardrijkskunde in het Maria-Boodschaplyceum, een school gelegen in het hartje van Brussel. Voor de klas blijft Tom zichzelf, hij wint het vertrouwen van zijn leerlingen door steeds zichzelf te blijven en humor in zijn lessen te integreren.

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT TOM?

- Hij is geboeid door de identiteit van zijn leerlingen.
- Hij vindt zijn vakken leuk en interessant.
- Hij blijft zijn lessen aanpassen en vernieuwen.
- Hij ziet het contact met de leerlingen als een uitdaging die motiveert.
- Hij haalt voldoening uit oud-leerlingen die het goed doen.
- Hij ziet de flexibiliteit van het beroep als een meerwaarde.
- Hij put motivatie uit de reizen met leerlingen.

TOM DIERCKX

Dag Tom, wat fijn dat je tijd kon vrijmaken voor dit interview.

Heb jij altijd lesgegeven in Brussel?

Ik ben begonnen met lesgeven in Kapelle-op-den-Bos. Dat was een school die meer op het platteland lag. Daarna ben ik meteen fulltime kunnen starten in Brussel.

Hoe ben jij in Brussel terechtgekomen?

Ik heb zeker niet speciaal Brussel uitgekozen, ik heb op meerdere plaatsen gesolliciteerd, waaronder in Brussel. Wel heb ik echt gezocht naar plaatsen die ik gemakkelijk kon bereiken met de trein vanuit Leuven. Die bereikbaarheid vond ik wel belangrijk. In Leuven was het toen niet zo gemakkelijk om werk te vinden als leraar en in Brussel zie ik mezelf niet wonen.

Heeft het lang geduurd tot jij een vaste benoeming had?

Neen eigenlijk niet, dit is heel erg snel gegaan. Na twee jaar werd ik al voor een deel benoemd. Die werkzekerheid werkt wel motiverend. Mensen die nu starten in het onderwijs hebben wel redelijk veel werkzekerheid, wij zijn voortdurend op zoek naar leraren. Voor sommige vakken vinden we geen leraar.

Heel wat starters beginnen in Brussel, wat trekt hen aan aan Brussel?

Het publiek is wel tof. De leerlingen zijn nogal mondig maar ook kosmopolitisch. Je moet ze niet bij het handje nemen, ze trekken hun plan wel. Op schoolreizen bijvoorbeeld merken wij dat zij gemakkelijk zelfstandig te werk gaan. We hebben ook een heel divers publiek, op 600 leerlingen hebben wij 45 nationaliteiten. Die verscheidenheid geeft wel een meerwaarde.

Die verscheidenheid is zeker een meerwaarde, brengt het ook uitdagingen met zich mee?

Het niveau van het Nederlands is soms echt erbarmelijk. Woorden die ik eenvoudig vind begrijpen ze soms niet. Je staat er niet altijd bij stil dat zij deze woorden niet kennen. Tijdens het lesgeven probeer ik altijd alles op twee manieren uit te leggen zodat iedereen het zeker begrijpt.

Je moet ook meer rekening houden met de socio-economische achtergrond van de leerlingen. Leerlingen slapen soms met vier op een kamer. Tijdens de lockdown hebben we gemerkt dat niet alle leerlingen de mogelijkheid hebben om thuis te werken, daarom blijven we de leerlingen op school opvangen en ondersteunen we hen met computers en WiFi thuis.

“DE LEERLINGEN ZIJN NOGAL MONDIG MAAR OOK KOSMOPOLITISCH.”

Kan je voor leerlingen meer verschil maken in Brussel?

Ja, dat vind ik wel. Ik heb zo een verhaal van een leerling die afkomstig is uit Iran, de ouders waren gescheiden. De leerling was met zijn vader naar België gekomen maar hij werd mishandeld. Hij is teruggekeerd naar Iran, naar zijn moeder, maar daar was hij niet welkom. Toen hij wou terugkeren ging dat niet. Omdat hij achttien was geworden, moest hij eerst een legerdienst doen. Wij hebben toen bemiddeld met de ambassade om hem terug naar België te krijgen. Zo een situaties vragen een grote betrokkenheid van jou als leraar.

Een voordeel van die diversiteit is dat de leerlingen verdraagzaam zijn ten opzichte van andere culturen. Ik leer ook veel van mijn leerlingen.

TOM DIERCKX

Hoe zijn de Coronamaatregelen momenteel bij jullie op school?

De ene week geef ik les in twee graad, de andere week in de derde graad. Gelukkig kan ik toch lesgeven, tijdens de volledige lockdown vorig jaar vond ik het moeilijker. Het contact met de leerlingen ontbrak toen helemaal en dat contact is net zo belangrijk.

Hoe bouw je een goede band op met jouw leerlingen?

Ik vind humor wel een belangrijke factor, je moet zelf ook tonen dat je kan relativeren. Een goede band komt ook voort uit het enthousiasme van leerlingen voor je vak. Ik geef vooral les aan wetenschapsrichtingen, die leerlingen zijn gemakkelijker gemotiveerd dan de leerlingen uit een humane wetenschappen. Ik probeer de leerlingen enthousiast te houden door vaak proefjes met hen te doen en door practica te organiseren. Ik maak zoveel mogelijk referenties naar dingen die de leerlingen kennen, voorbeelden die ze herkennen uit het dagelijks leven.

Ik wil eens met u terugblikken op het begin van uw carrière. In welke mate werd u als starter ondersteund?

Het lerarenteam was toen wel een stuk kleiner dan nu, er was niet één vaste mentor. Het komt er op neer dat ik mijn plan heb moeten trekken. De collega's hielden informatie wel niet voor zichzelf, ze hebben mij enorm geholpen met materiaal. Vooral vanuit de vakwerkgroep ben ik ondersteund. Als ik dat materiaal niet als basis had gekregen, was het veel moeilijker geweest om mijn lessen creatiever en persoonlijker te maken.

Door de directie ben ik vooral gerust gelaten, de toenmalige directeur is eenmalig een kwartier mijn les komen observeren. Ik heb nooit grote problemen gehad met klassen of leerlingen waardoor ik niet in contact kwam met de directie. Als er problemen zijn is de directie wel altijd op de hoogte.

"EEN GOEDE BAND MET JE LEERLINGEN KOMT OOK VOORT UIT HET ENTHOUSIASME VAN LEERLINGEN VOOR JE VAK."

Worden starters nu beter begeleid dan vroeger?

Ja, de aanvangsbegeleiding is wel veranderd. onze school is groter geworden waardoor we ook meer ondersteunend personeel hebben, er is nu iemand in dienst om de starters te begeleiden. Er zit wel wat verloop op de starters, ik merk dat sommige leerkrachten onvoldoende vakkennis hebben om gezag te kunnen uitstralen. Dit is zeker zo voor Frans, veel van onze leerlingen zijn Franstalig en spreken soms beter Frans dan de leraar. Je moet een vakexpert zijn om gezag te kunnen uitoefenen. Als je niet voldoende kennis hebt over je vak, ontbreekt je vaak ook het zelfvertrouwen dat je nodig hebt om voor de klas te staan. Een strengere toelatingsproef tot de lerarenopleiding zou het niveau al kunnen opkrikken.

TOM DIERCKX

Hoe blikt u terug op uw eerste vijf jaar lesgeven in het secundair onderwijs?

Ik heb tijdens die eerste jaren enorm hard moeten werken. Zeker voor aardrijkskunde heb ik heel veel moeten voorbereiden, ik had dit vak niet gestudeerd. Ik heb ook nog biologie en informatica gegeven hoewel ik deze vakken niet altijd even graag gaf. De meeste leerstof die ik gaf vond ik

wel interessant en nu geef ik ook vakken die ik interessant vind.

Hoe beheert u uw klasmanagement?

Dat is moeilijk te zeggen, het is sowieso belangrijk om voldoende zelfvertrouwen te hebben. Je moet ook jezelf blijven voor de klas, ik gedraag me voor de klas hetzelfde als thuis. De leerlingen zijn ook de vijand niet, je mag ze dus ook niet zo behandelen. Je moet durven in gesprek treden met je leerlingen en je moet ook rekening houden met hun feedback, je kan bijleren van je leerlingen. Soms is een taak of toets gewoon te moeilijk, dan moet je die aanpassen. Wanneer leerlingen iets niet goed begrijpen, besef ik ook dat ik mijn cursus moet aanpassen en bepaalde zaken moet verduidelijken.

Hoe blijft u uitgedaagd door de job?

Ik blijf mijn lessen wel constant vernieuwen. Door Corona heb ik geleerd hoe ik digitale toetsen moet opstellen en dit ga ik ook behouden. Ik heb ook zelf moeten leren hoe ik die moet opstellen met Google Forms. Die digitale toetsen zijn een extra voordeel voor leerlingen die willen deelnemen aan het toelatingsexamen geneeskunde.

De leerlingen zijn ook elk jaar anders, het contact met hen geeft elk jaar een uitdaging.

"HEB VOLDOENDE ZELFVERTROUWEN MAAR BLIJF WEL JEZELF VOOR DE KLAS"

Vorig jaar was de volledige lockdown een grote uitdaging, de interactie met de leerlingen ontbrak.

Heeft u ooit getwijfeld om buiten het onderwijs te werken?

Ik heb vier jaar als ingenieur bij de universiteit gewerkt. Ik had na vier jaar door dat die job eigenlijk niets voor mij was, ik deed onderzoek en ik vond dat enorm saai. Als assistent gaf ik toen ook les en dat deed ik wel graag. Ik heb mijn pedagogisch diploma behaald en ik ben dan gaan lesgeven. Daarna heb ik nooit meer getwijfeld.

Zijn er specifieke dingen aan het beroep die u keer op keer motiveren?

Wanneer ik oud-leerlingen zie die het goed doen, dat motiveert zeker. Het is ook heel leuk als je positieve feedback krijgt van je leerlingen over je lessen. Ik werk enorm hard om mijn leerlingen goed te kunnen lesgeven, het leuke is dat je zelf kan beslissen wanneer je werkt. Ik kan gemakkelijk afspraken inplannen om bv. naar de bank te gaan. De school probeert alle leraren ook een vrije dag te geven, dat maakt de werklast draaglijker.

Zijn er ook zaken die u demotiveren?

We kregen enkele keren doorlichting. Dat was vaak nefast voor het welbevinden van de leraren, de inspectie kijkt op zo een rechtlijnige manier naar wat je bereikt hebt. Er zijn meer en meer regels. Toen ik begon was een leerplan maar tien bladzijden lang, nu is dat een dik boek geworden. Je verliest je individualiteit als leraar hierdoor. Ik vind het vooral belangrijk van leerlingen iets bij te leren zonder telkens te moeten vastleggen wat je de leerlingen wanneer leert.

TOM DIERCKX

Zijn er bepalende momenten geweest doorheen uw carrière?

Wij hebben ooit een schoolreis

gewonnen naar Costa Rica. Een

leerling had een muziekstuk gemaakt

dat heel wat indruk had gemaakt op de

jury. We kregen daar les over Costa Rica

en de lokale biologie.

We hebben prachtige wandelingen door het oerwoud gemaakt. Zo een ervaringen geven voor een lange tijd motivatie. Ook andere reizen die we hebben gemaakt naar Parijs en Amsterdam blijven mij bij. Op zo een reizen leer je je leerlingen en je collega's beter kennen. Het zijn ook de momenten waarop je de zwaardere verhalen van leerlingen hoort. Dan begrijp je hun gedrag vaak beter, je hoort allerhande verhalen: gescheiden ouders, familie die ziek is, financiële problemen,...

Hoe heb je de combinatie tussen werk en privé ervaren?

Voor mij is dat wel speciaal verlopen, tijdens het jaar waarin ik in Kappelle-op-den-Bos werkte, was ik ook actief in een homovereniging, De Roze Drempel in Leuven. Ik werkte daar aan het onthaal. In die school brachten we onze punten binnen op een diskette. Toen ik mijn punten binnenbracht, zat op die diskette nog een mapje van De Roze Drempel. Een collega had dat gezien en is met die informatie naar de directeur gegaan. Daardoor ben ik het jaar erna niet mogen terugkeren.

"TIJDENS EEN SCHOOLREIS LEER JE JE LEERLINGEN ECHT KENNEN. VANWAAR HUN GEDRAG KOMT IS OPEENS VEEL DUIDELIJKER"

Zelf wist ik dit niet op het moment zelf, ik ben het pas een jaar later te weten gekomen via een oud-collega. Toen ik dat vernam heeft dat er wel voor gezorgd dat ik privé en school meer ben gaan afscheiden. In mijn huidige school weten de leerlingen en de leerkrachten dat ik homo ben maar dit is nooit een probleem geweest. Ik had van in het begin door dat ik hier mezelf kon zijn.

Zijn er nog doelen die u wilt bereiken tijdens uw carrière?

Ik zou wel nog eens een wedstrijd willen winnen met de leerlingen. We waren hier opnieuw mee gestart maar door Corona is die wedstrijd niet kunnen doorgaan.

Heeft u nog een boodschap voor startende leraren?

Ja, probeer jezelf te zijn en onthoud dat de leerlingen je vijand niet zijn.

Bedankt Tom voor dit interessante interview!

TOM DIERCKX

WAT MOTIVEERT HEM?

- Hij haalt motivatie uit de identiteit van zijn leerlingen. Brusselse leerlingen zijn kosmopolitischer en verdraagzamer ten opzichte van andere culturen.
- Hij leert bij over de leerlingen hun cultuur en hun visie.
- Hij haalt er motivatie uit wanneer hij oud-leerlingen terugziet en ze zijn gegroeid dankzij hem.
- Hij heeft een passie voor zijn vakken, hij vindt ze leuk en interessant.
- Tom blijft zijn lessen aanpassen en vernieuwen. Door Corona heeft hij zijn lessen verder gedigitaliseerd.
- Het contact met leerlingen ervaart hij als een uitdaging die motiverend is bij een succes.
- Hij geniet van positieve feedback op zijn lessen. Wanneer hij merkt dat zijn leerlingen het leuk vonden of iets bijgeleerd hebben, neemt hij dat succes.
- Hij vindt het leuk dat een job als leraar de flexibiliteit geeft om te werken wanneer hij wilt.
- Hij woont voldoende dicht bij zijn werk, dit maakt alles gemakkelijker.
- Hij put motivatie uit de reizen die hij onderneemt met zijn leerlingen. Dit zijn de momenten waarop hij zijn leerlingen echt leert kennen en hij hun achtergrond begrijpt.

TOM DIERCKX

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Gebruik humor om leerlingen enthousiast te maken voor je vak.
- Motiveer de leerlingen door zoveel mogelijk de link te leggen naar het dagdagelijkse leven. Proefjes of practica organiseren motiveert leerlingen voor wetenschapsvakken.
- Zorg ervoor dat je een expert bent in je vak zodat je met voldoende zelfvertrouwen voor de klas kan staan.
- Blijf jezelf voor de klas, je hoeft geen toneel te spelen.
- Behandel je leerlingen niet als je vijand, durf in gesprek treden met je leerlingen en houd rekening met hun feedback.
- Haal motivatie uit de mooie momenten die je deelt met je leerlingen.
- Zoek een school waar je je gerespecteerd en gezien voelt door het team.

ANNEKE VANHOUT

WIE IS ANNEKE VANHOUT?

Anneke Vanhout is een wiskunde- en wetenschapsleerkracht op het Lutgardiscollege in Oudergem, ze werkt hier al vijftien jaar. Daarnaast werkt ze ook als coördinator op de school. Ze heeft een passie voor lesgeven en houdt van verandering en uitdaging. Anneke woont in Kampenhout.

**“STARTERS
STAAN NIET
ALTIJD OPEN
VOOR HULP,
ZEKER ALS HET
GAAT OVER
KLASMANAGEM
ENT. IK DENK
DAT ER TOCH
EEN ANGST IS
OM
BEOORDEELD TE
WORDEN.”**

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT ANNEKE?

- Het motiveert haar wanneer een leerling laat weten dat ze hem of haar gemotiveerd heeft.
- Dat ze als leraar in Brussel echt een verschil kan maken voor haar leerlingen.
- Ze vindt dat uitdagend klasmanagement ook kan motiveren.
- Ze blijft zichzelf uitdagen door haar lessen te blijven vernieuwen en de rol van coördinator op zich te nemen.
- Ze heeft een goede band met de collega's op school.
- Ze heeft een (te) grote passie voor haar vak.
- Ze ervaart de reizen met de leerlingen als enorm motiverend. Tijdens zo een reis leert ze haar leerlingen echt kennen.

ANNEKE VANHOUT

Bedankt om tijd vrij te maken voor dit interview. Ik ben benieuwd om te leren wat jou motiveert om in Brussel les te geven.

In welke school ben jij beginnen lesgeven?

Ik heb altijd in het Lutgardiscollege lesgegeven. Ik had mijn sollicitatiebrieven verstuurd en na een gesprek ben ik meteen aangenomen. Die werkzekerheid is mooi meegenomen. Na zeven of acht jaar was ik volledig vastbenoemd.

Nu gaat de TADD-aanstelling van nieuwe leraren vrij snel, is dit een positieve ontwikkeling?

Het is belangrijk om startende en jonge leraren zekerheid te geven. Toch merk ik ook dat dit een korte periode is om te beslissen of iemand de juiste kwaliteiten heeft. De tijd om leraren te begeleiden en te laten groeien ontbreekt soms.

Hoe werd u begeleid toen u startte?

Ik kreeg wel een meter, iemand die dezelfde vakken gaf als mij en mij wel heeft geholpen voor de vakspecifieke zaken. Ze geeft nog altijd les bij ons op school. Voor de meer praktische zaken stond ik er eerder alleen voor. Ik ben heel zelfredzaam dus ik vond dat niet erg om dingen zelf uit te zoeken maar niet elke starter heeft dat in zich. Nu hebben we een mentor die veel ondersteunt maar die krijgt hier maar twee uren voor, dat zouden er meer mogen zijn.

Zijn startende leraren voldoende voorbereid op het beroep?

Neen, ze zijn onvoldoende of op een verkeerde manier voorbereid. Ik bereid mijn lessen niet meer voor op dezelfde manier

“IK BEN MIJN HART VERLOREN AAN DEZE SCHOOL. DE LEERKRACHTEN EN DE LEERLINGEN ZIJN FANTASTISCH.”

als tijdens de opleiding, dat vraagt teveel tijd. Met jaarplannen en andere praktische zaken zijn starters niet vertrouwd. Starters staan ook niet altijd open voor hulp, zeker niet als het gaat over hun klasmanagement. Ik denk dat er toch een angst is om beoordeeld te worden.

Hebben jullie veel nieuwe starters?

Gemiddeld starten er drie leerkrachten per jaar, we vangen die wel goed op als team. We slagen er vaak in om de leraren bij ons te houden. Hoewel die starters het niet altijd gemakkelijk hebben en soms lang moeten pendelen, willen ze toch terugkomen. Ik ben ook mijn hart verloren aan deze school, zowel qua leerkrachten als qua leerlingen. Een leerling die naar jou komt en zegt: “Mevrouw, ik ben blij dat je er bent, je motiveert mij om verder te doen.”, daarvoor doe je het en dat motiveert mij ook om verder te gaan.

Welke verwachtingen hebben jullie van startende leraren?

Wij verwachten vooral dat ze inhoudelijk sterk staan. Aan hun klasmanagement willen we mee aan werken. We begeleiden hen ook bij de administratieve taken, voor de eerste klassenraad moeten ze niets voorbereiden en dan bouwen we dat geleidelijk op. De focus ligt tijdens het eerste jaar op het lesgeven.

Werd u aangesproken door de context Brussel?

Ik woonde oorspronkelijk in Zaventem, het was nooit mijn bedoeling om uren op een trein of bus te moeten zitten dus ik wou werken in de buurt. Ik heb ook wel geleefd in de Brusselse context waardoor ik er voor open stond om in Brussel te werken. Ik heb op verschillende plaatsen gesolliciteerd maar niet in het Leuvense, ik heb in het Brusselse gesolliciteerd.

ANNEKE VANHOUT

Wat trekt startende leraren aan aan Brussel?

Waarom wil je lesgeven? Je wilt kinderen iets bijbrengen. Ik heb het gevoel dat je in de Brusselse context meer kan betekenen voor je leerlingen dan in andere scholen. Je voelt dat je voor die leerlingen belangrijk bent. Ik heb nog stages gedaan in een richting Latijn in Zaventem, die leerlingen waren braaf maar ik vond dat niet leuk. Mijn klasmanagement was uitdagender in Oudergem maar daar voelde ik meer waardering. Ik put er motivatie uit dat ik een verschil kan maken.

Hoe bouwt u de band op met uw leerlingen?

Ik stel me niet heel autoritair op voor de klas, zelfs niet in het begin van het jaar. Het voordeel is dat je na vijftien jaar wel een naam hebt gemaakt op school. Leerlingen weten dat ze bij mij altijd terecht kunnen, de manier waarop je met leerlingen spreekt is heel belangrijk.

Als een leerling iets niet goed doet, zal ik dit wel benoemen maar altijd op een respectvolle manier. Zij merken ook dat ik moeite doe voor hen tijdens de lessen, als ik merk dat ze iets niet goed begrijpen, begin ik opnieuw. Ik geef de leerlingen ook wat inspraak, we bespreken samen wanneer we een toets inplannen. Zo creëer je een band.

Is het belangrijk om iets te kunnen opbouwen op een school?

Ik vind van wel, ik merk dat ik in al die jaren al heel wat heb kunnen bereiken. Het recentste voorbeeld is de modernisering van de eerste graad, het is heel leuk om hier aan mee te werken en iets op te kunnen bouwen. Dat geeft energie en dat geeft moed om verder te gaan.

“IK PUT ER MOTIVATIE UIT DAT IK EEN VERSCHIL KAN MAKEN.”

Is een goede band met de collega's belangrijk?

Ja, dat vind ik wel. Wij hebben niet zo een groot team, we zijn met ongeveer veertig collega's. Het is belangrijk dat je een goede band hebt en dat je goed kan samenwerken. Je moet ook kunnen praten met elkaar, niet alleen over het werk maar ook gewoon eens luchtig praten, soms heb je die afleiding nodig. Door Corona ontbreekt die interactie en dat weegt wel door. Wij hebben een heel goede band onder de leerkrachten.

Hoe bouwen jullie die band op?

Dat loopt vrij gemoedelijk, we zijn allemaal heel open naar elkaar toe. Als er iemand nieuw is vragen we regelmatig of het wel lukt. Nu en dan blijven we op vrijdagavond eens hangen op school.

Wat heb je al bereikt tijdens jouw carrière?

Ik vind het zeker leuk dat ik meer en meer verantwoordelijkheid heb gekregen als coördinator op school. Ik heb het gevoel dat er vertrouwen is in mij. Ik geef ook bewust wiskunde aan de niet-wiskundige richtingen. Ik vind het een extra uitdaging om deze leerlingen toch te motiveren en hen toch te laten slagen.

ANNEKE VANHOUT

Hoe slaag je erin om deze leerlingen toch te motiveren?

Ik probeer heel veel en op verschillende manieren uit te leggen en samen te werken met de leerlingen. Als een leerling individuele begeleiding nodig heeft, dan geef ik die. Ik sta ook enorm enthousiast voor de klas en ik beweeg enorm veel. Dat zorgt ervoor dat leerlingen luisteren en er dynamiek in de lessen zit.

Vanwaar haalt u dat enthousiasme?

Ik doe misschien iets te graag wiskunde (lacht). Het is belangrijk om passie te hebben voor je vak. Als je acteert en doet alsof je iets leuk vindt, de leerlingen hebben dat door. Ik zeg het ook tegen de leerlingen als ik een stuk leerstof niet zo leuk vindt. Maar, als je een vak moet geven waar je je niet goed en zelfzeker bij voelt, dan houd je het niet vol.

En uw klasmanagement, hoe pakt u dat aan?

Ik zal niet vaak roepen. Jongens van andere culturen hebben het al moeilijker met het luisteren naar een vrouw. Als je roept tegen een leerling zal die zich aangevallen voelen en zich verdedigen. Zo start je een eindeloze discussie. Ik zal sneller een leerling vragen om na de les even bij mij te komen. Ik heb ook leerlingen met een meer explosief karakter, die laat ik soms even een toertje lopen op de gang. Wanneer die terug naar binnen komen, excuseren die zich. Je klasmanagement zo organiseren vraagt wel dat je je leerlingen goed kent, je moet weten

wat hun valkuilen zijn. Ik zal ook nooit namen noemen als er leerlingen aan het praten zijn, sommige leerlingen voelen zich heel snel gevisieerd. Ze zijn gevoelig aan persoonlijke aanspreking, vooral bij de jongens merk ik dit.

Maakt de manier waarop u lesgeeft deel uit van uw klasmanagement?

Ja, ik ben redelijk ouderwets qua stijl. Ik ben een grote fan van krijt en bord. In het materiaal dat we gebruiken staat heel veel informatie, wat ik op het bord schrijf is eigenlijk een samenvatting van de leerstof. Dat maakt het voor de leerlingen toegankelijker. We maken ook altijd eerst oefeningen samen en daarna

individueel. Ze hebben die begeleiding nodig. Ik zorg ervoor dat de lessen gestructureerd zijn en dat de leerlingen altijd weten wat ze moeten doen.

Blijft u uw lessen aanpassen?

Ja, ik blijf mijn lessen aanpassen.

Inhoudelijk kan je

aan wiskunde weinig veranderen maar ik pas mijn notities voortdurend aan. Elke zomervakantie ben ik daarmee bezig, ik vind dat ook leuk om te doen. Ik heb geen parallellessen, ik vind het niet leuk om meerdere keren hetzelfde te geven.

Hoe divers is jullie publiek?

We hebben eigenlijk terug een toename van Vlaamse leerlingen, verder hebben we ook veel moslims en enkele Russische leerlingen. Die mix verloopt vlotter dan vroeger doordat kinderen vroeger in contact komen met diversiteit. Een struikelblok is de taal, de Vlaamse leerlingen ergeren zich aan het Frans spreken op de speelplaats.

ANNEKE VANHOUT

Is taal een uitdaging bij jullie op school?

Taal is een enorm grote uitdaging. Heel wat leerlingen horen thuis geen Nederlands. Je merkt dat niet alleen in het vak Nederlands maar in alle vakken. Ik moet heel erg opletten hoe ik mijn vraagstukken formuleer. Veel leerlingen hebben het moeilijk om alle woorden te begrijpen en om de relevante informatie uit een vraagstuk te halen.

Hoe gaat u om met de leerlingen hun culturele achtergrond?

Je moet met de leerlingen kunnen praten over hun cultuur op een respectvolle manier. Als je de leerlingen beter kent, besef je sneller wat kan en wat niet kan. Door de verschillende

culturele achtergronden vraagt klasmanagement wel meer werk dan in een plattelandsschool, je moet dit als een uitdaging zien. Ik zal leerlingen wel vragen stellen over hun cultuur en ik zal interesse tonen. Na het Suikerfeest zal ik altijd vragen hoe het is geweest en de leerlingen nemen altijd eten mee. Ik probeer een omgeving te creëren waarin de leerlingen heel open kunnen praten over hun cultuur.

En de leerlingen hun socio-economische achtergrond?

Wij doen enorm veel moeite om de leerlingen en hun ouders te ondersteunen, we zoeken altijd een oplossing. Wij vragen heel veel subsidies aan om de kosten voor

**“ALS JE ROEPT
TEGEN EEN LEERLING
ZAL DIE ZICH
AANGEVALLEN
VOELEN EN ZICH
VERDEDIGEN. ZO
START JE EEN
EINDELOZE
DISCUSSIE.”**

de ouders kleiner te maken. Onze keuze voor de schoolboeken is ook in functie van de prijs. De school probeert hier ook heel open over te zijn en de drempel voor ouders laag te houden om financiële hulp te vragen.

Is het makkelijk om de ouders te betrekken bij het schoolgebeuren?

Niet altijd, wat heeft geholpen is het verplicht maken van het oudercontact. Sindsdien zien we de ouders veel meer dan vroeger maar het blijft moeilijk om ze echt te betrekken. We hebben in de ouderraad dit jaar voor het eerst een Marokkaanse mama, dat voelt aan als een succes.

Uit welke momenten uit uw carrière haalt u motivatie?

Er zijn veel momenten geweest waaruit ik motivatie haalde. Als trajectbegeleider volg ik tien leerlingen van het eerste jaar gedurende het hele jaar op. In het begin van het schooljaar gaan we op tweedaagse, dat was enorm leuk. Ik heb toen een foto met hen genomen en die gebruik ik nog heel vaak als ik iets moet vertellen over trajectleerlingen.

ANNEKE VANHOUT

Ik word er nog altijd heel gelukkig van om die foto te zien omdat het mij eraan herinnert hoe leuk het was met die leerlingen. Sowieso zijn de reizen met de leerlingen enorm leuk, ik ging altijd mee met de tweede graad naar de Ardennen. Je leert de leerlingen op een andere manier kennen. De leerlingen zien stukken van jou die ze tijdens de les niet zien.

Uw takenpakket bestaat uit meer dan alleen lesgeven, houdt dat u uitgedaagd?

Moest ik die uitdaging niet hebben van de andere taken, dan zou ik me wel vervelen. Voor mij mag er om de zoveel tijd wel iets veranderen. Ik ben zeven jaar geleden begonnen aan een postgraduaat voor schoolbeleid en vorig jaar ben ik een masteropleiding gestart, ik blijf die uitdaging wel opzoeken.

Heeft u ooit getwijfeld om uit het onderwijs te stappen?

Neen, nog niet. Ook al komt de dag waarop ik zou stoppen met lesgeven, ik zou sowieso een job zoeken die aan onderwijs gerelateerd is. Mijn passie voor onderwijs is te groot om die sector achter te laten.

Hoe heeft u de combinatie werk-privé ervaren?

Dat is niet altijd evident. Ik heb door de jaren heen moeten leren om die te scheiden van elkaar. Ik probeer zoveel mogelijk werk op school te doen en na school tijd vrij te maken voor mijn gezin. Je moet voor jezelf een soort van planning opstellen die realistisch is. Je kan blijven werken, er is altijd wel iets te doen.

“IK PROBEER EEN OMGEVING TE CREËREN WAARIN DE LEERLINGEN HEEL OPEN KUNNEN PRATEN OVER HUN CULTUUR.”

Hoe ziet u de toekomst van het onderwijs in Brussel?

Als ik zie wat ze aan het aanpassen zijn aan de leerplannen heb ik wel schrik, voor de tweede graad zijn ze het enorm zwaar aan het maken. Het zou kunnen dat leerlingen daardoor uitvallen. Als ik kijk naar onze school ben ik wel positief. We ondersteunen onze leerlingen enorm en we leren ze ook zelfstandig werken. De overheid zal wel extra moeite moeten doen om leerkrachten te motiveren, de job moet aantrekkelijker gemaakt worden. In de media wordt er altijd heel negatief gerapporteerd over het onderwijs. De meeste leraren zijn gemotiveerd en staan graag voor de klas, die leraren halen de media veel minder.

Wat wilt u nog bereiken tijdens uw carrière?

Ik wil vooral nog een verschil kunnen maken voor mijn leerlingen, ik wil het contact met mijn leerlingen niet verliezen. Ik zou ook meer invloed willen hebben over de invulling van onderwijs. Ik heb het gevoel dat er nu beslissingen van bovenaf worden gemaakt door mensen die weinig affiniteit hebben met het onderwijs. Als ik stop met lesgeven hoop ik in een beroep terecht te komen waarbij ik leraren en leerlingen kan ondersteunen.

Bedankt Anneke voor dit interview, jouw visie op onderwijs is erg inspirerend!

ANNEKE VANHOUT

WAT MOTIVEERT HAAR?

- Het motiveert haar enorm wanneer een leerling laat weten dat ze hem of haar geïnspireerd en gemotiveerd heeft. Het bevestigt dat ze een verschil heeft gemaakt voor die leerling.
- Dat ze in Brussel meer verschil kan maken voor de leerlingen motiveert haar, ze speelt een belangrijke rol in hun leven.
- Uitdagend klasmanagement kan ook motiverend werken. Wanneer ze doorheeft hoe ze een klas moet aanpakken voelt ze zich geslaagd.
- Het moderniseren van de eerste graad heeft haar gemotiveerd, ze vindt het heel leuk om hieraan mee te werken en iets op te kunnen bouwen. Dat opbouwen geeft haar energie en moed om verder te gaan.
- De goede band tussen de collega's is voor haar heel belangrijk voor de motivatie. Goed kunnen samenwerken en ook eens je hart kunnen luchten bij elkaar.
- Ze blijft zichzelf uitdagen. Ze heeft de rol van coördinator op zich genomen. Ze geeft ook wiskunde aan de niet-wiskundige richtingen. Het is een extra uitdaging om deze leerlingen toch te motiveren en te laten slagen.
- Ze heeft een zeer grote passie voor wiskunde.
- Ze blijft haar cursussen en haar lesmethode aanpassen. Dat blijven vernieuwen vindt ze heel leuk.
- Reizen met de leerlingen werken enorm motiverend omdat ze haar leerlingen beter leert kennen en op een andere manier ziet.
- De werkzekerheid die ze van in het begin had is ook wel een extra motivatie.
- Dat startende leraren willen terugkomen, dat is toch een mooi signaal dat we het goed doen bij ons op school.

ANNEKE VANHOUT

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Durf hulp vragen, wees niet bang om beoordeeld te worden.
- Leg de focus tijdens het eerste jaar op lesgeven. Bouw de administratieve taken geleidelijk aan op.
- Laat leerlingen weten dat ze bij jou terecht kunnen als er iets is.
- Behandel leerlingen op een respectvolle manier. Benoem hun gedrag heel concreet maar respectvol.
- Geef de leerlingen een beperkte hoeveelheid inspraak. Je kan samen kijken naar hun schema bij het inplannen van een toets.
- Probeer je collega's zo snel mogelijk te leren kennen en een deel uit te maken van het schoolteam.
- Sta met voldoende enthousiasme voor de klas en beweeg veel rond. Zo zullen de leerlingen aandachtiger zijn.
- Roep niet voor de klas, leerlingen voelen zich dan in het nauw gedreven en zullen zich verdedigen. Vraag leerlingen om na de les even bij jou te komen voor een gesprek.
- Ken je leerlingen en hun karakter. Een leerling met een meer explosief karakter zal ik af en toe eens op de gang laten lopen om af te koelen. Wat werkt voor de ene leerling, werkt niet noodzakelijk voor de andere.
- Noem geen namen als leerlingen praten, ze voelen zich hierdoor gemakkelijk geïsoleerd.
- Toon interesse en respect voor de leerlingen hun culturele achtergrond. Maak van je klaslokaal een veilige omgeving voor een gesprek over cultuur.
- Grijp de kans om met de leerlingen mee op reis te gaan. Dit is een waardevolle ervaring.
- Maak een werkplanning die realistisch is.

ELS DE BECKER

WIE IS ELS DE BECKER?

Els is al negentien jaar lang leerkracht Nederlands in het Lutgardiscollege in Oudergem. Haar carrière in het Lutgardiscollege begint nog vroeger want ze is een oud-leerling van deze school. Els heeft een passie voor lesgeven en voor de Brusselse context.

**“IN HET
LUTGARDIS-
COLLEGE HEB
IK DE LIEFDE
VOOR
ONDERWIJS
MEEGEKREGEN.
HET IS EEN
KLEINE EN
FAMILIALE
SCHOOL,
IEDEREEN KENT
IEDEREEN. DAT
THUISGEVOEL
IS ALTIJD HEEL
BELANGRIJK
GEWEEST VOOR
MIJ.”**

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT ELS?

- Wanneer ze haar leerlingen ziet groeien en communiceert met haar leerlingen.
- Ze heeft een passie voor Nederlands. Grammatica en lezen, daar houdt ze van.
- Ze blijft haar lessen aanpassen.
- Dat ze een verschil kan maken voor leerlingen en hun ouders. Ze steekt er heel veel moeite in om de drempel voor ouders zo laag mogelijk te maken om naar school te komen.
- Ze wordt gemotiveerd wanneer oud-leerlingen collega's worden. Ze vindt het ook leuk dat leerlingen die afstuderen zich haar herinneren.
- Ze heeft een goede band met haar collega's.
- Ze ziet de schoonheid van de Brusselse context.

ELS DE BECKER

Dag Els, bedankt dat je tijd wilt vrijmaken voor dit interview. Ik wou beginnen met te vragen waar jij bent opgegroeid.

Ik ben opgegroeid in Oudergem en ik ben op het Lutgardiscollege naar school gegaan, ik ben daar dus al een groot deel van mijn leven. In het Lutgardiscollege heb ik de liefde voor onderwijs meegekregen. Het is een kleine en familiale school, iedereen kent iedereen. Dat thuisgevoel is altijd heel belangrijk geweest voor mij.

Hoe is jouw zoektocht naar werk verlopen?

Na mijn studies kon ik meteen aan de slag in het Lutgardiscollege, in het begin combineerde ik dit met andere scholen. Na een tijdje had ik dan een voltijdse betrekking in het Lutgardiscollege.

Je bent opgegroeid in Brussel, wat is jouw visie op de diversiteit in Brussel?

Ik heb nooit iets anders gekend dan de context Brussel, ik ben erin opgegroeid en ik heb altijd hier gewerkt. Ik heb de diversiteit wel zien toenemen, zeker in een randgemeente als Oudergem. Ik houd van Brussel als stad, de meertaligheid vind ik een enorme troef. Brussel is een mengelmoes, je moet dus creatief zijn en je moet openstaan voor een uitdaging als je hier werkt. Dit betekent niet dat je als leraar meer moet werken in Brussel, je moet gewoon durven meegaan met de stroom.

Hoe ga je om met die diversiteit in de les?

Die diversiteit valt op zich niet meer op als je ze gewend bent, je aanpak is wel anders. We moeten als schoolteam met elke leerling een andere weg afleggen maar het eindpunt is hetzelfde. Je wilt met elke leerling

“BRUSSEL IS EEN MENGELMOES, JE MOET DUS CREATIEF ZIJN EN JE MOET OPENSTAAN VOOR EEN UITDAGING ALS JE HIER WERKT.”

hetzelfde doel bereiken. Als je goed wilt omgaan met de diversiteit moet je beseffen dat niet elke leerling is opgevoed zoals jij bent opgevoed. Je hebt een variëteit aan mensen voor jou waarvan jij ook iets kan bijleren, die wisselwerking is heel waardevol.

Ik heb vaak leerlingen die uit een groot gezin komen, ik vind het geweldig om te zien hoe zelfstandig zij aan de slag gaan. Door hun zelfstandigheid begin ik wel na te denken over hoe beschermend ik ben voor mijn kinderen. Mijn leerlingen moeten al sneller eens zelf koken of op een jonger broertje of zusje letten. Dan besef je hoe beschermd je zelf ook bent opgevoed, ik moest mij als kind alleen maar bezighouden met school. Ik leer van hen dat huiswerk maken en lessen studeren niet het enige is dat zij moeten doen wanneer ze thuiskomen. Mijn taken en opdrachten en lessen pak ik dus wel anders aan, ik zorg ervoor dat ze vooral op school bijleren zodanig dat de leerlingen die thuis minder kansen krijgen op school voldoende leeransen krijgen.

Kan je als leraar in Brussel een grotere meerwaarde betekenen?

Ik denk van wel, het is natuurlijk niet zo dat al onze leerlingen een moeilijke socio-economische achtergrond hebben. Leerlingen lopen daar ook niet mee te koop, ze verbergen het vaak als het thuis moeilijk is. Wij kunnen die leerlingen helpen door die moeilijkheden te detecteren, te erkennen en door hen kansen te geven. Die kansen kunnen zowel meer ruimte op school zijn om de leerstof te verwerken of door de leerlingen een luisterend oor te bieden.

ELS DE BECKER

Met het online onderwijs wordt het verschil in socio-economische achtergrond nog duidelijker, niet alle leerlingen hebben de mogelijkheid om online les te volgen. We proberen dit als school op te lossen door computers uit te delen. Ook als leraar kan je daar een enorme meerwaarde betekenen door leerlingen te zeggen dat ze goed bezig zijn, door ze een hart onder de riem te steken. School moet niet alleen leren zijn, leerlingen moeten weten dat het een veilige omgeving is waarin ze zich thuis voelen.

Waaruit put jij motivatie?

Vooraf uit het zien groeien van mijn leerlingen. We gaan elk jaar met de leerlingen op uitstap, als je dan merkt dat je een goede band hebt met je leerlingen, daar haal ik ontzettend veel energie uit. Ik had vorig jaar, tijdens de lockdown, een WhatsApp-groepje gemaakt met de leerlingen omdat dat toegankelijker is dan Smartschool. Je merkt dat de leerlingen je vertrouwen en dat ze weten dat ze bij jou terecht kunnen.

Zo een band opbouwen vraagt wel wat energie, ik kan mijn leerlingen moeilijk loslaten. De grens tussen werk en privé kan ik nogal moeilijk trekken. Als leerlingen mij tijdens de lockdown nog laat op de avond een berichtje stuurden, antwoordde ik nog. Ik vind, als leerlingen de moeite doen om je te bereiken, ook al is het laat, dan is dat een teken dat er echt iets is. Ze hebben dan de moed gevonden om contact op te nemen met jou.

Ook als ik groepen heb die moeilijker loskomen, maak ik altijd tijd voor een gesprek.

Via spelletjes probeer ik die leerlingen dan toch aan het praten te krijgen. Ik zal ze natuurlijk niet verplichten om te praten maar ik wil dat ze weten dat ze bij mij terecht kunnen. Als ik echt niet tot een leerling kan doordringen, dan heb ik het daar wel moeilijk mee. Ik probeer die leerlingen dan te laten helpen door iemand van de leerlingbegeleiding.

Heb jij een passie voor je vakken?

Ja absoluut, ik lees heel graag en ik houd van grammatica. Toch begrijp ik dat niet alle leerlingen dat even leuk vinden. Ik probeer dan mijn passie door te geven, lezen doen ze vaak niet graag maar ik zoek dan toch een manier om ze te motiveren.

Het is ook een voordeel om een taal te geven, ons leerplan is redelijk open, die leerplandoelen zijn minder precies dan bij exacte vakken. Je kan gemakkelijker tot een gesprek komen. Soms denken mijn leerlingen "Ja, we hebben ze laten afdwalen." maar eigenlijk hebben ze toch gewerkt aan heel wat leerplandoelstellingen.

**“SCHOOL MOET NIET
ALLEEN LEREN ZIJN,
LEERLINGEN MOETEN
WETEN DAT HET EEN
VEILIGE OMGEVING IS
WAARIN ZE ZICH
THUIS VOELEN”.**

ELS DE BECKER

Ja, wie zegt Brussel denkt ook aan talen. Hoe zit het met het Nederlands bij jullie op school?

Ja, Nederlands is heel belangrijk. Het is de basis voor elk ander vak. Nederlands geven is ook wel een uitdaging. Het is vooral heel belangrijk om te zoeken naar de beginsituatie van elke leerling. Dan kunnen we meteen inzetten op remediëring of differentiatie. Ook in andere vakken

integreren we taalonderwijs om de schooltaal onder de knie te krijgen. Veel leerlingen horen enkel Nederlands binnen de schooluren en dan spreken ze nog Frans op de speelplaats. We moeten de leerlingen duidelijk maken dat Nederlands belangrijk is voor hun toekomst. Het is voor onze leerlingen vaak al hun derde, vierde of vijfde taal. Leerlingen hebben vaak het gevoel dat ze

meteen perfect Nederlands moeten spreken, we proberen hen aan te leren dat ze fouten mogen maken en dat het vooral belangrijk is dat ze proberen. In Brussel staan we al een stapje verder omdat we al eerder geconfronteerd werden met die meertalige context en de variatie in sociaal-economische achtergrond, we hebben sneller moeten schakelen. In Brussel hebben we de situatie ook aanvaard, we beseffen dat we niet meer hetzelfde kunnen doen als twintig jaar geleden.

We zoeken andere manieren om onze doelen te kunnen bereiken. We krijgen ook enorm veel ondersteuning, onder andere van het Onderwijscentrum Brussel.

Blijf jij je lessen aanpassen?

Ja, dat is heel belangrijk. Soms vind ik het jammer dat ik materiaal van vroeger niet meer kan gebruiken omdat de context veranderd is maar je moet vooruit. Als ik leerlingen in mijn klas heb die geïnteresseerd zijn in karate, dan zal ik een tekst zoeken over karate. Je moet je lessen ook aanpassen aan het publiek dat je voor je hebt. Het kan natuurlijk geen kwaad van dezelfde les een paar keer te geven maar routine is niets voor mij.

Hoe is de band met de ouders?

Dat is eigenlijk ook een groeiproces geweest. Je moet leren beseffen dat voor sommige ouders de drempel van de school enorm hoog is. Je zit met de taal die voor ouders een uitdaging kan betekenen. Vroeger stond er op de uitnodiging voor het oudercontact dat Nederlands de voertaal

was, daarna mocht er een tolk aanwezig zijn, nu zijn we op het punt gekomen dat we gewoon blij zijn als ze komen. In welke taal, met handen en voeten, dat maakt niet uit. Ik vind dat niet leuk want Nederlands is mijn moedertaal, daarin kan ik gemakkelijker nuanceren, in het Frans voel ik mij minder zeker. De betrokkenheid van de ouder is belangrijker. Sommige ouders kunnen we heel moeilijk bereiken maar we doen hier zeer veel moeite voor.

**“VEEL LEERLINGEN
HOREN ENKEL
NEDERLANDS BINNEN
DE SCHOOLUREN EN
DAN SPREKEN ZE
NOG FRANS OP DE
SPEELPLAATS. WE
MOETEN DE
LEERLINGEN
DUIDELIJK MAKEN
DAT NEDERLANDS
BELANGRIJK IS VOOR
HUN TOEKOMST.”**

ELS DE BECKER

Met welke visie moeten startende leraren beginnen in Brussel?

Je moet starten met het idee dat je fouten mag maken. Startende leraren moeten beseffen dat het niet aan hun ligt als een les eens minder goed gaat. Het is belangrijk van te proberen, het kan geen kwaad als je eens ontgoocheld bent als een les niet lukt. Ik zou startende leraren aanraden om los te komen van hun vak. Probeer eerst je plek in de klas op te eisen en die band te creëren. Je moet ook niet altijd denken dat je de meest creatieve les van je leven moet geven, zeker niet in het begin van je schoolcarrière. Ik zie vaak bij stagiaires de drang om zo creatief mogelijk uit de hoek te komen. Startende leraren leggen zichzelf enorm veel druk op om perfect te zijn, perfect bestaat niet.

Hoe pak jij je klasmanagement aan?

Dat begint bij er staan, laat de leerlingen binnen in jouw domein, sta al in de deur wanneer de leerlingen naar binnen gaan. Ik begin de les met een 'Goedemorgen, hoe was je weekend?'. Dit kan heel kort. Je moet de leerlingen tonen dat je oprecht geïnteresseerd bent in wat de leerlingen doen. Als een leerling lastig is, roep je die niet ter verantwoording voor de hele klas. Geen discussies voor de hele klas, je neemt ze apart op het einde van de les. Ik gebruik ook altijd een ik-boodschap en je benoemt het gedrag heel concreet. Ik nam bij de start van mijn carrière alles ook heel persoonlijk, dat mag je echt niet doen. De leerlingen bedoelen het nooit persoonlijk, er is vaak een achterliggende reden. Je moet ook opletten dat je geen leerlingen viseert. Ik denk niet dat we 'moeilijke' leerlingen hebben. We hebben leerlingen met een rugzak en je moet leren hoe je met die rugzak moet omgaan.

Dat is heel erg moeilijk omdat je met problemen geconfronteerd wordt die je zelf niet kent of ervaren hebt. Praten met je leerlingen en met je collega's is het allerbelangrijkste. Laat wat er is gebeurd ook achterwege, neem niet alles mee naar huis.

Als het moeilijk gaat met een leerling is het ook belangrijk om hierover te praten met je collega's, je kan elkaar dan ondersteunen. Je kan eens een les bij elkaar observeren, je kan elkaar tips geven. Ik ben een enorm grote fan van co-teaching, je kan hier heel veel mee bereiken. Ik was in het begin veel strikter met de leerlingen, als een leerling niet in orde was, kregen ze een nul. Nu kunnen leerlingen bij mij komen en zeggen "Mevrouw, het is niet gelukt om mijn toets te leren." en dan zoeken we samen naar een oplossing. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat ze hier misbruik van maken maar door af te stappen van dat hele strikte zie je wel meer de mens achter je leerlingen. Je ziet jezelf als leraar ook groeien en veranderen doorheen de tijd.

**“STARTENDE
LERAREN MOETEN
BESEFFEN DAT HET
NIET AAN HUN LIGT
ALS EEN LES EENS
MINDER GOED
GAAT.”**

Hoe heb jij je eerste jaren in het onderwijs ervaren?

In het begin was ik echt moe toen ik thuiskwam en dan moest ik opnieuw beginnen werken. Je moet je fysiek en mentaal opladen, er komt zoveel bij kijken. Je moet je planning voortdurend aanpassen. In het begin moet je echt leren om de mooie momenten te zien. We moeten het niet ontkennen, in het begin is het gewoon veel werk. Daarom ben ik er voorstander van om startende leraren minder uren les te laten geven. Nu kan ik eens naar een les gaan zonder die gedetailleerd voor te bereiden, toen ik begon ging dat natuurlijk niet.

ELS DE BECKER

Hoe vangen jullie startende leraren op?

We hebben een collega die de starters opvangt en die met hen de praktische zaken doorneemt zodat ze zich hier geen zorgen over moeten maken. We vangen de nieuwe collega's vooral op in de vakgroep. We delen al ons materiaal, we vragen regelmatig eens hoe het gaat en jaarplannen maken we in de vakgroep. We weten dat beginnende leraren enorm veel werk hebben dus we proberen ze zoveel mogelijk te ontlasten.

We trekken startende leraren zoveel mogelijk de groep in. We organiseren vroeg op het jaar een sportdag, als je op stap bent leer je je leerlingen en je collega's het best kennen. Starters vinden het ook moeilijk om hulp te vragen, zelf ben ik ook zo. Wij proberen dat bij ons op school meteen mee te geven dat ze vragen mogen stellen.

Mooiste herinneringen?

Als leerlingen afstuderen en ze schrijven in hun eindejaarsboek een bericht dat ze je zich herinneren, dat ze iets bijgeleerd hebben van jou. Maar ook oud-leerlingen die je later nog eens terugziet waarvan je ziet dat ze goed zijn terechtgekomen. We hebben ondertussen al een aantal leerlingen die ondertussen collega's zijn geworden. Zelf vond ik het ook heel leuk om terug te komen en mijn oud-leerkrachten als collega's te hebben. Ik voelde mij enorm gedragen en gesteund door hen. Als startende leraar was dat voor mij ook makkelijker. Ik moest mijn weg niet meer zoeken, ik wist al waar ik materiaal kon ontlenuen.

“IK HOOP DAT HET ONDERWIJS EVOLUEERT NAAR EEN GOEDE SAMENWERKING DIE BREDER GAAT DAN ALLEEN JE EIGEN SCHOOLOMGEVING.”

Helpt het om dicht bij je school te wonen?

Ik denk het wel, als er geen verkeer is ben ik op tien minuten op school. Je verspilt je tijd niet aan onderweg zijn, ik heb collega's die van veel verder komen, die trekken ook hun plan. Door dicht bij de school te wonen, ken je ook de omgeving van de school. Er is zo in Oudergem een gemeenschapscentrum en er is een bibliotheek. Het is zeker in Brussel heel belangrijk om samen te werken met de gemeenschap. Ook de combinatie tussen je werk- en je privéleven is makkelijker als je niet teveel tijd kwijt bent pendelen.

Heb je ooit getwijfeld om het onderwijs te verlaten?

Soms als het teveel denk ik wel, ik ga gewoon een 9-to-5 doen, meestal duurt dat niet langer dan vijf minuten (lacht). Ik vind het ook gewoon zo een mooi beroep, ik krijg zoveel terug van mijn leerlingen. Een nadeel van het onderwijs is dat je geen snipperdag kan nemen als het eens niet gaat. Een oud-collega heeft me aangeraden om er altijd voor te zorgen dat er enkele passe-partout lessen klaarliggen. Je moet echt eerlijk zijn met je leerlingen, ze merken het toch wanneer je je niet goed voelt.

ELS DE BECKER

Hoe zie jij het onderwijs in Brussel evolueren de komende jaren?

Wij gaan blijven groeien, in Brussel lopen wij eigenlijk vooruit op de feiten. We gaan nog meer samenwerken met andere organisaties, heel veel activiteiten buiten de schoolmuren organiseren. Er zal ook meer ingezet worden op co-teaching, de kracht van leraren die elkaar willen helpen zal enkel groter worden. Materiaal delen via online platformen zal groeien en ook de samenwerking tussen verschillende scholen. Ik hoop ook dat de klasgroepen niet te groot worden zodat we onze leerlingen ten volle kunnen begeleiden op school. Ik hoop dat het onderwijs evolueert naar een goede samenwerking die breder gaat dan alleen je eigen schoolomgeving.

Heb je nog advies voor startende leraren in Brussel?

Brussel komt heel negatief in de media, ik kan het dus best geloven dat dit nieuwe leraren afschrikt. Je mag niet te snel opgeven omdat je niet vertrouwd bent met de context, je moet dat tijd geven. Als je als leraar van buitenaf bij ons terecht komt, merk je dat je in een warme groep terechtkomt.

Bedankt Els om jouw passie voor onderwijs en Brussel met ons te delen.

**"BRUSSEL KOMT HEEL NEGATIEF
IN DE MEDIA, IK KAN HET DUS
BEST GELOVEN DAT DIT NIEUWE
LERAREN AFSCHRIKT. JE MAG
NIET TE SNEL OPGEVEN OMDAT
JE NIET VERTROUWD BENT MET
DE CONTEXT, JE MOET DAT TIJD
GEVEN."**

ELS DE BECKER **WAT MOTIVEERT HAAR?**

- Het zien groeien van haar leerlingen, tijdens een uitstap merkt ze vaak dat ze een goede band heeft met de leerlingen en dat motiveert. Die band creëren en onderhouden vindt ze erg belonend.
- Ze heeft een passie voor haar vakken - ze vindt het erg leuk om een taalvak te geven, dat leent zich gemakkelijk tot een gesprek.
- Ze blijft haar lessen aanpassen. Routine is niets voor haar. Ze vindt het ook erg leuk om onderwerpen die de leerlingen interesseren te integreren in haar lessen.
- Sommige ouders zijn moeilijk te bereiken. Als ze dan toch een telefoon krijgt van een van die ouders, dan beseft ze dat ze de drempel voldoende heeft verlaagd, dat ze een verschil heeft gemaakt.
- Wanneer leerlingen afstuderen en ze herinneren zich haar of wat ze van haar hebben bijgeleerd. Of wanneer oud-leerlingen collega's worden, dan heeft ze hen getoond dat leraar zijn een mooi beroep is.
- Het contact met de collega's is belangrijk om gemotiveerd te blijven. Kunnen praten met elkaar en een team vormen versterkt haar.

ELS DE BECKER

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Sta open voor de uitdagingen die Brussel met zich meebrengt. Durf ook meegaan met de stroom, het heeft geen nut om je voortdurend te verzetten tegen de situatie.
- Besef dat niet elke leerling is opgevoed zoals jijzelf. School staat bij je leerlingen thuis misschien minder centraal dan dat bij jou was.
- Bied leerlingen voldoende leerkansen aan op school. Ga er niet van uit dat elke leerling thuis de kans krijgt om verder te studeren.
- Bied leerlingen een luisterend oor, steek hen een hart onder de riem, laat hen weten dat ze goed bezig zijn. Leerlingen hebben die positieve bevestiging nodig.
- Maak het voor leerlingen duidelijk dat het niet erg is als ze taalfouten maken, proberen Nederlands spreken en schrijven is het belangrijkste.
- Stem in de mate van het mogelijke je lessen af op je leerlingen. Heb je een leerling die bezig is met karate? Laat ze eens een tekst lezen over karate.
- Besef dat het niet aan jou ligt als een les eens minder goed gaat. Je moet als starter niet perfect proberen zijn. Leg jezelf ook niet teveel druk op om altijd een heel creatieve les te geven, dat is niet nodig.
- Start je les door je leerlingen in jouw klas, jouw domein binnen te laten. Begroet de leerlingen en maak kort de tijd om te vragen hoe het met hen gaat.

ELS DE BECKER

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Benoem het gedrag van je leerlingen heel concreet en start geen discussies voor de hele klas.
- Laat wat er is gebeurd op school achterwege wanneer je naar huis gaat.
- Praat met je collega's over je leerlingen. Samen vind je sneller een oplossing voor een probleem.
- Durf als starter hulp vragen!
- Zorg ervoor dat je altijd een aantal passe-partout lessen hebt klaarliggen voor een slechte dag.
- Geef niet te snel op, geef jezelf de tijd om vertrouwd te raken met de context van Brussel.

LUT VAN DE CAUTER

WIE IS LUT VAN DE CAUTER?

Lut Van de Cauter is een leerkracht wiskunde in het Maria Assumptalyceum. Buiten een boeiende onderwijscarrière heeft Lut er ook al een sportcarrière in volleybal opzitten. Hoewel haar pensioen eraan komt, blijft Lut gemotiveerd voor de klas staan.

"DE DIVERSITEIT IS ZEKER GEEN NADEEL, ONZE MAATSCHAPPIJ IS HEEL DIVERS EN DAT WORDT WEERSPIEGELD IN DE LEERLINGEN-POPULATIE. JE MOET WEL WETEN WAAR JE AAN BEGINT WANNEER JE IN BRUSSEL KOMT LESGEVEN."

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT LUT?

- Het motiveert haar om een goede band te hebben met haar collega's.
- Ze vindt dat ze lesgeeft aan toffe leerlingen. Ze zijn zelfstandiger dan typisch Vlaamse leerlingen.
- De connectie die ze als leraar heeft met haar leerlingen motiveert.
- Ze heeft steeds een grote passie gehad voor lesgeven en ze doet dit nog steeds enorm graag.
- Ze blijft haar lessen aanpassen en nascholingen volgen. Zo blijft ze mee.
- Buiten lesgeven organiseert ze ook de opbouw van de onderwijsvernieuwing. Dat geeft een nieuwe uitdaging.
- Het is fijn dat ze als leraar flexibel is in wanneer ze voor school werkt.

LUT VAN DE CAUTER

**IK WAS VIA DE SPORT- EN
JEUGDBEWEGING AL
BEZIG MET LEIDING
GEVEN AAN JONGE
MENSEN. IK VOELDE TOEN
AL DAT DAT IETS VOOR
MIJ WAS, HET WAS ALTIJD
MIJN BEDOELING OM
NAAR HET ONDERWIJS TE
GAAN.**

Dag Lut, heel erg bedankt om tijd vrij te maken voor dit interview. Ondertussen mogen we jou toch een ervaren leraar noemen.

Dat klopt, ik heb toch een carrière van 35 jaar achter de rug.

Dat is toch al een tijdje hé. Jij werkt in een Brusselse school, woon je ook in Brussel?

Ja, ik woon ook in Brussel en ik ben ook opgegroeid in Brussel. Ik ben eigenlijk een oud-leerling van de school waar ik nu lesgeef. Dat was toch even aanpassen toen ik daar net begon.

Dat kan ik geloven. Heb jij gemakkelijk een vaste school gevonden in Brussel?

Ik heb tijdens mijn eerste jaar lesgegeven in Wolvertem en in Londerzeel, daarna ben ik in Brussel begonnen lesgeven. Toen ik begon werd je nog niet zo gemakkelijk vastbenoemd maar als je in een interim terechtkwam, had je wel zekerheid voor een bepaalde periode. Leraren hebben nu meer zekerheid, vroeger was het normaal om pas eind augustus te weten of je in september kon herbeginnen. Die snellere benoeming geeft extra zekerheid aan starters maar het zorgt er ook voor dat leraren die niet goed presteren moeilijker weg te krijgen zijn.

Er beginnen elk jaar heel wat startende leraren in Brussel, wat trekt hen aan?

Wij merken ook wel dat we elk jaar een redelijk grote groep nieuwe leraren hebben en er zit wel wat verloop op deze groep hoewel de meesten graag willen blijven bij ons op school. Wat deze mensen juist aantrekt aan Brussel, dat weet ik niet.

Hoe worden starters ondersteund bij jullie op school?

Sowieso hebben wij een aanvangsbegeleiding die de starters praktisch wegwijs maakt, we merken dat dit echt nodig is. De aanvangsbegeleiding helpt ze ook met hun klasmanagement. Voor de vakken die ze geven is er ook de vakwerkgroep, die geeft ondersteuning in de vorm van materiaal, leerplannen, enzovoort. Het eerste jaar verwachten we van de starters dat ze hun focus leggen op het geven van hun lessen.

Is dit verschillend van de ondersteuning die jij kreeg bij de start van jouw carrière?

Ja, als voorbereiding op het leraar zijn heb ik tien uur les geobserveerd en dan tien uur zelf les gegeven. Je kreeg toen ook wel je materiaal om mee aan de slag te gaan.

LUT VAN DE CAUTER

Het eerste jaar waarin ik les gaf heb ik gebruikt wat ik kreeg, vanaf het tweede jaar begin je dan meer en meer te personaliseren en je lessen telkens aan te passen. Ik was wel al bezig via sport- en jeugdbeweging met leiding geven aan jonge mensen. Ik voelde toen al dat dat iets voor mij was, het was altijd mijn bedoeling om naar het onderwijs te gaan.

Vind jij een goede band met de collega's belangrijk?

Ja, dat is iets waar ik enorm veel belang aan hecht. Je staat dan wel alleen voor de klas maar je hebt de steun van de collega's nodig. Goed teamwork geeft ook een meerwaarde, je blijft leren van elkaar. Sowieso kom je eens in een klas waar je moeilijkheden hebt, dan heb je hulp nodig. Dit geldt vooral voor starters, het is belangrijk dat zij openstaan voor tips en dat zij hulp van collega's aanvaarden.

Is die goede band tussen collega's een van de redenen waarom jullie starters willen blijven?

Zeker en vast, veel starters blijven doordat er een hecht lerarenkorps is. We werken hier als school ook aan. We organiseren veel activiteiten voor de leerlingen, jonge leraren kunnen zich hier ook voor inzetten en zo ontstaat er een hechtere band. Zo spelen de leraren bijvoorbeeld voor de kerstvakantie een toneelstuk voor de leerlingen, de ouders en de oud-leerlingen. Dat repeteren is altijd heel leuk en je leert elkaar heel goed kennen. Nieuwe leraren moeten zeker niet deelnemen aan deze extra activiteiten.

Sommige starters doen meteen mee, andere wachten daar enkele jaren mee tot ze beter zijn ingewerkt.

Is het onderwijs in Brussel veel veranderd sinds jij bent begonnen lesgeven?

Ja, toch wel. Het niveau en de manier van lesgeven zijn anders. Vroeger had je minder moeite om de tucht te houden. Nu moet je je ook meer verantwoorden ten opzichte van de leerlingen, de ouders en de directie. Daar kruipt enorm veel energie in. De helft van de tijd zijn we aan het lesgeven, de andere helft van de tijd zijn we aan het opvoeden. De leerlingen kennen de grenzen minder van wat kan en wat niet kan.

**“JE MOET WEL WETEN
WAAR JE AAN BEGINT
WANNEER JE IN
BRUSSEL KOMT
LESGEVEN. JE KAN
NIET OP DEZELFDE
MANIER LESGEVEN
ALS IN EEN TYPISCH
VLAAMSE SCHOOL.”**

Brengt Brussel specifieke uitdagingen met zich mee?

Euhm, het is het belangrijkste dat je wilt lesgeven. En als je in Brussel komt werken, moet je je ervan bewust zijn dat je in Brussel komt werken. Dertig jaar geleden waren we een Vlaamse, Nederlandstalige school. Nu is er een enorme diversiteit op onze school, die leerlingen hebben dus ook een andere culturele achtergrond. Zo merken we wel dat vrouwelijke leerkrachten het soms moeilijker hebben omdat leerlingen het niet gewend zijn om instructies te krijgen van een vrouw.

LUT VAN DE CAUTER

Toch is deze diversiteit zeker geen nadeel, onze maatschappij is heel divers en dat wordt weerspiegeld in de leerlingenpopulatie. Je moet wel weten waar je aan begint wanneer je in Brussel komt lesgeven. Je kan niet op dezelfde manier lesgeven als in een typisch Vlaamse school.

Je merkt bijvoorbeeld een verschil in opvoeding, bij organisatorische taken moeten we de leerlingen nu meer sturen dan vroeger. De leerlingen leren organisatorische vaardigheden thuis niet meer aan, Vlaamse jongeren zitten vaak in een jeugdvereniging waar ze deze vaardigheden wel al aanleren. We moeten ook aandacht hebben voor de leerlingen hun thuissituatie, we hebben heel veel kansarme leerlingen. Onze leerlingen hebben niet altijd het geluk van jong te kunnen zijn. Daar moet je als leraar in Brussel rekening mee houden. Een andere uitdaging in Brussel is het niveau van het Nederlands, we moeten het niveau toch een stukje naar beneden halen. De leerlingen kunnen zich vaak moeilijk uitdrukken in het Nederlands. Zeker op toetsen moet je heel erg opletten dat de taal die je gebruikt gemakkelijk verstaanbaar is, dat vraagt een aanpassing.

“DE HELFT VAN DE TIJD ZIJN WE AAN HET LESGEVEN, DE ANDERE HELFT VAN DE TIJD ZIJN WE AAN HET OPVOEDEN. DE LEERLINGEN KENNEN DE GRENZEN MINDER VAN WAT KAN EN WAT NIET KAN.”

Wat motiveert jou ondanks deze uitdagingen om in Brussel te blijven werken?

In de eerste plaats motiveert het mij dat ik lesgeef aan toffe kinderen waarmee je kan praten. Ze hebben ook een grotere maturiteit en zelfstandigheid dan Vlaamse kinderen. Je moet de leerlingen ook vragen durven stellen, vaak zit er achter hun gedrag meer dan je denkt. Ik hecht veel belang aan de band met mijn leerlingen. Ik zal hen altijd verdedigen, ik zal hen vragen stellen en kansen geven. Ik maak duidelijk dat ik er ben om hen leerstof bij te brengen maar dat ze ook met mij kunnen

praten. Hierdoor moet ik bijna nooit straf geven, ik heb nog nooit iemand buiten gezet. Soms neem ik de leerling even op de gang als er een probleem is tijdens de les, ik ga met hen in gesprek. Buiten de band met mijn leerlingen is interne motivatie ook heel belangrijk. Ik heb nooit een carrière buiten het onderwijs overwogen. Ik heb een passie voor lesgeven en ik doe dat nog steeds ontzettend graag. Ik haal ook wel

motivatie uit het vooruitzicht van een vakantie. Vroeger deed ik aan topsport, dat is gemakkelijker te combineren met een carrière in het onderwijs dan in een andere sector. Je kan buiten de uren waarin je op school bent, zelf je planning opstellen. Dat geeft meer flexibiliteit wat wel handig is. Frustrerend is dan weer dat mensen niet beseffen hoeveel wij werken tijdens onze vakantie.

LUT VAN DE CAUTER

Veel starters stoppen binnen de vijf jaar, hoe heeft u die eerste vijf jaar in het onderwijs ervaren?

Die eerste vijf jaar zijn heel snel voorbij gegaan. Zeker het eerste jaar leef je van dag tot dag. 's Avonds maak je de lesvoorbereidingen voor de dag erna, je bent zo druk bezig dat je niet zoveel beseft. En voor je het weet is er dan herfstvakantie. Je tweede jaar wil je al beter doen, je begint jezelf te verbeteren. Je past je lesvoorbereidingen aan en je blijft jezelf bijscholen. Ik doe dit nog altijd, ik volg nu nascholingen om meer ICT bij mijn lessen te betrekken. Ook nieuwe werkvormen uitproberen vind ik altijd heel leuk, in het onderwijs val je niet stil, je blijft zoeken naar nieuwe dingen.

In het onderwijs zijn er weinig doorgroeimogelijkheden, heeft u dit als een moeilijkheid ervaren?

Nee, eigenlijk niet, ik wist goed waar ik aan begon toen ik startte in het onderwijs. Ik geef nu wel halftijds les en ik zit halftijds in het middenkader. Dit geeft toch wel een nieuwe uitdaging. Het lesgeven blijft ook uitdagend, ik zou met veel plezier terug fulltime lesgeven. Ik doe de opbouw van de onderwijsvernieuwing. We hebben veel collega's op school die deeltijds lesgeven en deeltijds andere taken op zich nemen.

Zijn er anekdotes uit uw carrière die u wilt delen?

Ja, ik zal meteen beginnen met iets slechts, we hebben een periode gehad met een slechte directie waardoor het niveau van de school snel achteruit ging.

“IK HEB EEN PASSIE VOOR LESGEVEN EN IK DOE DAT NOG STEEDS ONTZETTEND GRAAG.”

Ik leef toch ook wat voor mijn school en ik ben toen met andere leraren naar de inrichtende macht gegaan omdat er iets moest gebeuren. De meeste leraren hebben echt een hart voor onze school en willen ook dat het goed blijft gaan met die school. Hier voelden we ons toch verbonden als lerarenteam.

Waar ik ook graag op terugblik is Het Totaalspektakel, dit is een 3-jaarlijks optreden van de leerlingen. Dans, muziek, toneel, turnen, zingen, al deze talenten maken er een deel van uit. Er werken ook leraren mee om de leerlingen te ondersteunen. Veel oud-leerlingen herinneren zich dit ook.

LUT VAN DE CAUTER

“TOON JE LEERLINGEN APPRECIATIE WANNEER ZE MEEWERKEN, FOCUS OP HET POSITIEVE”

Hoe heeft u de ervaring tussen uw werk en uw privé-leven ervaren?

Ik vind die combinatie nu moeilijker dan vroeger. Ik merk dat ik meer tijd nodig heb voor dezelfde taken dan vroeger. Dus nu voelt het soms wel aan als teveel. Over het algemeen heb ik wel altijd het onderscheid kunnen maken tussen werk en privé. Dit onderscheid is ook wel belangrijk.

Hoe organiseert u uw klasmanagement?

Het is zeer belangrijk om de leerlingen structuur en duidelijkheid te geven. Ik geef de leerlingen ook inspraak in de afspraken, ik stuur dit natuurlijk wel maar zij hebben het gevoel dat ze de regels mee bepaald hebben. Je moet ook goed voorbereid voor je klas staan, je moet weten wat je gaat doen tijdens je les. Als je dat niet in je hoofd hebt, dan kan je onvoldoende aandacht besteden aan de leerlingen. Toon je leerlingen ook appreciatie wanneer ze meewerken, focus op het positieve. Durf het ook toe te geven wanneer jij een fout hebt gemaakt. Wanneer mijn leerlingen mij op een fout wijzen, bedank ik hen hiervoor. De leerlingen waarderen dit. Je moet ook aandacht hebben voor je leerlingen en vriendelijk zijn voor je leerlingen. Je moet natuurlijk ook niet je privéleven gaan vertellen aan je leerlingen, ik zal zelf niet zoveel delen over mijn persoonlijk leven. Wel ga ik praten met mijn leerlingen en interesse tonen in hen en luisteren naar hen.

Ik heb ook wel geduld met mijn leerlingen en ik zal niet snel roepen voor de klas. Maak je je dan toch eens kwaad op een leerling, doe dit dan niet voor een volle klas. Neem ze na de les even apart of neem ze even mee op de gang. Nadat je je kwaad hebt gemaakt, blijf je hier niet bijilstaan maar ga je meteen verder met je les.

Kijkt u uit naar uw pensioen?

Eigenlijk nog niet, het nadeel van ouder zijn is wel dat ik meer tijd neem om te verbeteren en om mijn toetsen op te stellen. Vroeger gingen die dingen veel vlotter. Ik geef nog altijd heel graag les en ik voel mij nog altijd gemotiveerd om nieuwe dingen te doen. Ook de onderwijsvernieuwing komt eraan, ik zie dat zeker zitten.

Het is leuk om te horen dat u gemotiveerd blijft. Dit was een zeer leerrijk interview, dankuwel.

LUT VAN DE CAUTER

WAT MOTIVEERT HAAR?

- Ze heeft een goede band met haar collega's. Goed teamwork is een meerwaarde. Ze kan ook blijven leren van haar collega's.
- De leerlingen als persoon motiveren haar. Het zijn toffe kinderen waarmee ze kan praten. Ze hebben ook een grotere maturiteit en zelfstandigheid dan Vlaamse kinderen.
- De connectie die ze als leraar heeft met haar leerlingen motiveert. Ze maakt duidelijk dat ze er is om hen leerstof bij te brengen maar dat ze ook met haar kunnen praten.
- De activiteiten die de school organiseert zijn erg leuk om aan deel te nemen. Ze leert haar leerlingen en haar collega's beter kennen.
- Ze heeft steeds een grote passie gehad voor lesgeven en ze doet dit nog steeds ontzettend graag.
- Als leraar heeft ze altijd een vakantie waar ze naar kan uitkijken. Onderwijs geeft ook flexibiliteit, buiten de uren op school beslist ze zelf wanneer ze werkt voor school.
- Ze blijft haar lessen aanpassen en ze blijft bijscholingen volgen om mee te zijn.
- Ze geeft halftijds les en ze zit halftijds in het middenkader. Ze doet de opbouw van de onderwijsvernieuwing. Dat geeft haar toch wel een nieuwe uitdaging.

LUT VAN DE CAUTER

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR?

- Focus je het eerste jaar op lesgeven.
- Gebruik de hulp van de aanvangsbegeleiding en de vakgroep. Wees niet bang om deze hulp te vragen.
- Besef dat je in Brussel niet op dezelfde manier zal kunnen lesgeven als op een typisch Vlaamse school.
- Je moet er als leraar in Brussel rekening mee houden dat niet elk kind het geluk heeft om jong te kunnen zijn. Veel leerlingen hebben een moeilijke thuissituatie.
- Leraar in Brussel zijn betekent dat je extra moet opletten met taal. Zorg ervoor dat het Nederlands dat je gebruikt duidelijk is en aangepast aan het niveau van de leerlingen.
- Stel je leerlingen vragen als hun gedrag niet oké is, vaak zit er meer achter dan je denkt.
- Als het niet gaat met een leerling, neem deze dan even apart op de gang voor een gesprek. Begin niet meteen met straf te geven of leerlingen het lokaal uit te zetten.
- Geef leerlingen voldoende structuur en duidelijkheid.
- Zorg ervoor dat je je les in je hoofd hebt, anders kan je onvoldoende aandacht besteden aan je leerlingen.

LUT VAN DE CAUTER

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR?

- Focus op het positieve, toon je leerlingen dat je het waardeert wanneer ze meewerken.
- Je moet je leerlingen niet teveel vertellen over je privé-leven.
- Wees vriendelijk tegen je leerlingen en toon hen dat je echt geïnteresseerd bent in hen.
- Heb geduld met je leerlingen, word je toch eens kwaad, begin dan niet te roepen voor een volle klas. Neem de leerling die de les verstoort even apart.

PHILIP COBBAERT

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT PHILIP?

- De meerwaarde van de stedelijke context Brussel motiveert hem.
- Hij wordt gemotiveerd door het sociale contact met mensen met zeer uiteenlopende visies.
- Als starter motiveerde het hem om te weten dat hij bij iemand terecht kon met zijn vragen en moeilijkheden.
- Hij heeft een drijfveer om kennis en vaardigheden door te geven.
- Hij wilt leerlingen kunnen ondersteunen en zien vooruitgaan.
- Een goede organisatie zorgt bij hem voor een goede werk-privé-balans.
- Hij heeft zich kunnen ontwikkelen tot de directeur die hij wou zijn.

WIE IS PHILIP COBBAERT?

Philip Cobbaert is directeur van het van Jan-Ruusbroeckcollege. Hiervoor is hij 25 jaar lang leraar geweest in het Sint-Jan-Berchmanscollege en pedagogisch begeleider voor wetenschappelijke vakken. Philip wil de meerwaarde van de Brusselse context meer betrekken bij het schoolgebeuren.

**“MET DE
LOCKDOWN
HEBBEN WE EEN
INSPANNING
GELEVERD OM TE
ONTDEKKEN
WELKE
LEERLINGEN
KWETSBAAR
ZIJN. SOMMIGE
LEERLINGEN EN
OUDERS WAREN
HIER HEEL OPEN
OVER EN
DURFDEN HULP
VRAGEN, BIJ
ANDERE
LEERLINGEN
ZIJN WE DIT PAS
MAANDEN LATER
TE WETEN
GEKOMEN.”**

PHILIP COBBAERT

**“BRUSSEL WAS
GEEN BEWUSTE
KEUZE, IK BEN
ERIN GEROLD.”**

Dag meneer Cobbaert, bedankt om tijd vrij te maken voor dit interview. Ik ben erg benieuwd om te horen over uw carrière als leerkracht en directeur.

Om welke reden bent u begonnen met lesgeven in Brussel?

Dat was geen bewuste keuze, dat is eigenlijk toevallig gebeurd. Ik was doctoraatsstudent in Leuven maar ik haalde hier weinig voldoening uit. Het onderzoek dat ik deed ontbrak sociaal en interpersoonlijk contact. Na twee jaar heb ik de balans opgemaakt en kwam ik tot de conclusie dat het geven van practica en lessen mij het meest interesseerde. Toen ben ik begonnen met sollicitatiebrieven te schrijven, niet alleen in Brussel maar ook in regio Leuven en Aalst. Ik ben op verschillende sollicitatiegesprekken gegaan en ik had het beste gevoel bij het Sint-Jan-Berchmanscollege. Het eerste jaar had ik daar iets meer dan een halftijdse terwijl ik mijn onderzoek afwerkte. Het jaar erna combineerde ik twee scholen in Brussel, vanaf het derde jaar stond ik fulltime in het Sint-Jan-Berchmanscollege. Brussel was dus geen bewuste keuze, ik ben erin gerold.

De context Brussel heeft u nooit afgeschrikt?

Nee, integendeel, ik werd door die context aangetrokken. Ik kwam uit een context als onderzoeker waarin ik met weinig mensen contact had, altijd in dezelfde sector, namelijk onderzoek binnen de biologie en geneeskunde. Toen begon ik les te geven en daar zaten mensen met heel verschillende visies, een veel bredere context. Toen zag ik ook in dat lesgeven slechts een deel was van leraar zijn, er waren ook acties en projecten voor leerlingen. Brussel heeft als stedelijke context heel wat te bieden, theater, een stadswandeling... Ik heb altijd gebruik proberen maken van die meerwaarde. Wij zijn ook heel erg centraal gelegen in Brussel dus je bent snel op een andere plek. Ik ben heel blij dat ik in Brussel ben terecht gekomen.

Woont u in de buurt van Brussel?

Neen, ik woon in Affligem. Ik ben lang met het openbaar vervoer naar Brussel gegaan. Nu kom ik naar Laken met de wagen, dat duurt een 35 minuten. Die periode voelt voor mij niet aan als een obstakel.

**“BRUSSEL BIEDT
HEEL WAT
MOGELIJKHEDEN
ALS
GROOTSTEDELIJKE
CONTEXT. DENK
AAN THEATER,
MUSEA,
STADSWANDELING
EN.”**

PHILIP COBBAERT

Er beginnen heel wat startende leraren in Brussel, waardoor worden zij aangetrokken?

Ik denk door de mogelijkheden van die grootstedelijke context, die biedt er heel wat. Bovendien zijn er heel wat scholen in Brussel, als je in die omgeving solliciteert bereik je heel veel scholen.

Is er veel vraag naar leerkrachten in Brussel?

Ja, ik zoek elk jaar naar heel veel leerkrachten. Toch moet ik hier een onderscheid in maken tussen jonge leraren die van buiten Brussel komen en leraren die van binnen Brussel komen. Ik heb het gevoel dat die laatste groep moeilijker hun weg vindt naar het onderwijs in Brussel. Er moeten inspanningen geleverd worden, zowel om mensen van Brussel zelf in het onderwijs te houden als om mensen van buiten Brussel aan te trekken en te houden in het onderwijs in Brussel.

Wat is er nodig om leraren in Brussel te houden?

Het is heel erg belangrijk dat ze handvaten aangereikt krijgen en vangnetten hebben. Ik denk meteen aan aanvangsbegeleiding, deze is dikwijls op schoolniveau. Even belangrijk is de werking van de vakgroep. Ook heel belangrijk is dat er één iemand van de collega's zich ontfermt over nieuwe leraren. Ook zeer belangrijk is de samenwerking met Brusselse hogescholen.

Wij zijn de aanvangsbegeleiding sterker beginnen uitbouwen, dat mag geen opleiding worden van leraren die we zelf geven. We moeten dat verankerd zien te krijgen in de opleiding op de hogeschool. Dus er zou een samenwerking of uitwisseling moeten zijn tussen de hogeschool en secundaire scholen. Wat doen zij om hun studenten klaar te stomen voor het onderwijs en hoe kunnen wij daar gericht op inspelen?

**“ER ZOU EEN
SAMENWERKING OF
UITWISSELING
MOETEN ZIJN
TUSSEN DE
HOGESCHOOL EN
SECUNDAIRE
SCHOLEN. WAT DOET
DE HOGESCHOOL OM
HUN STUDENTEN
KLAAR TE STOMEN
VOOR HET
ONDERWIJS EN HOE
KUNNEN WIJ
DAAROP INSPELEN?”**

PHILIP COBBAERT

**“DE AFSTAND
WORDT HEEL VAAK
ALS ARGUMENT
GEGEVEN OM
BRUSSEL TE
VERLATEN, HET
WERKELIJKE
PROBLEEM IS
ECHTER DAT ZE
OFWEL DE LAT TE
HOOG LEGGEN
OFWEL DAT ZE NIET
TOT EEN EFFICIËNTE
ORGANISATIE
KOMEN.”**

Zijn startende leraren dan onvoldoende voorbereid?

Op vakdidactisch niveau zit dit zeker oké, wat we wel merken is dat ze nog moeten leren om zich te organiseren en dat ze onder de indruk zijn van de snelheid waarmee alles gebeurt. In een eerste jaar moeten ze de eigenheid van de school, het vak, de houding naar leerlingen toe en alles wat nog bij lesgeven bijkomt onder de knie krijgen. Ze krijgen zeker twee jaar de tijd om hun weg te zoeken en om voor zichzelf een werkbare organisatie op poten te stellen.

Hoeveel starters zijn er jaarlijks op uw school?

Starters en interims waren er 18 vorig jaar, dit jaar zit ik ook al aan acht à negen. Dat zijn er veel.

Dit zet toch druk op het team?

Ja, je merkt dit vooral in de vakgroep, de draagkracht van zo een vakgroep kent ook zijn limieten. Nu, wie verlaat het onderwijs? We zien een toenemende groep van collega's die overbelast zijn, er is teveel druk en teveel stress. Die mensen zoeken een andere uitweg. Ook jonge collega's die zo een vier à vijf jaar bezig zijn vertrekken, in deze groep is de voornaamste reden gezinsuitbreiding en dichterbij de woonplaats willen wonen. Een groeiende groep zijn collega's die tien à vijftien al werken en die door stress en druk ook werk dichterbij huis zoeken omdat ze denken dat de job zo minder zwaar wordt. De afstand wordt heel vaak als argument gegeven om Brussel te verlaten, het werkelijke probleem is echter dat ze ofwel de lat te hoog leggen ofwel dat ze niet tot een efficiënte organisatie komen. Persoonlijk denk ik niet dat een andere school dichterbij een oplossing biedt.

Zijn er nog uitdagingen die Brussel met zich meebrengt voor leraren?

Ja, ik denk vooral aan de taalproblematiek. We zijn een Nederlandstalige school maar we merken een zeer grote instroom van anderstaligen. Ons publiek is ook diverser geworden. Hier op het college hebben we een mooie afspiegeling van de maatschappij. We hebben 20 nationaliteiten die allemaal goed vertegenwoordigd zijn.

PHILIP COBBAERT

Hoe gaan jullie om met die diversiteit?

Wij geven heel veel remediëring, over alle jaren heen. We verwachten van het lerarenteam en het zorgteam dat zij eerstejaars en instromers in hogere jaren wegwijs maken in de school maar ook socio-economische ondersteuning geven alsook taalondersteuning.

We zijn ons taalbeleid helemaal aan het herwerken, we merken dat dit nodig is. Taal is cruciaal voor het welbevinden van leerlingen. Een andere vorm van diversiteit waar wij momenteel mee aan de slag gaan, zijn de hoogbegaafde leerlingen. Wij merken een grote instroom van dit soort leerlingen. Hoogbegaafd is natuurlijk een heel ruim begrip, deze leerlingen hebben individuele noden, we proberen dus aan expertise in te winnen om ook deze groep van leerlingen zo goed mogelijk op te vangen.

Is de diversiteit toegenomen sinds de start van uw carrière?

In het begin van mijn carrière was er een goede mix tussen Nederlandstalige en Franstalige leerlingen, als je nu kijkt naar het centrum van Brussel, dan zie je dat dat helemaal is overgegaan naar Franstalige leerlingen. Onze school ligt aan de rand waardoor het percentage leerlingen die Nederlandstalig zijn hier hoger ligt.

Hoe werd u ondersteund bij de start van uw carrière?

Ik had een gesprek met de onderdirecteur, daarna een gesprek met een collega chemie. Die collega heeft mij het eerste jaar begeleid, zij had een soort meterfunctie. Er was ook een schriftelijk vademecum waarin de werking van de school stond. En dan werd je losgelaten, trek je plan. Toch altijd met de kanttekening dat als je vragen hebt, dat je die altijd moet stellen aan de directie of een vakcollega. Er was ook maandelijks een gesprek met de directie of een collega. Zo een georganiseerde aanvangsbegeleiding als nu was er niet maar er

was wel een initiële vorm van begeleiding. Vooral weten dat je bij iemand terecht kan, dat was cruciaal voor mij.

Welke uitdaging heeft u ondervonden tijdens de eerste vijf jaar voor de klas?

Het ruimer kader zien, wat wordt er van mij verwacht binnen het vak en wat wordt er

van mij verwacht binnen de school. Ik heb deze vragen ook gesteld en toen werd mij ook verteld dat ik de eerste twee jaar vooral mijn weg moest vinden als leraar in mijn vak. Ik werd dus niet overladen met een massa van informatie van wat er wel en niet wordt verwacht. Je mocht als starter al deelnemen aan extra activiteiten en projecten maar dit was niet noodzakelijk. Hoewel ik veel vrijheid kreeg, wist de directie wel hoe ik het deed. Dus, als ik er nu over nadenk werd de basis van aanvangsbegeleiding wel toegepast.

Er zijn tijdens die eerste vijf jaar wel wat moeilijke momenten geweest, dan vooral op vlak van klasgroepen en klasmanagement. Hierover kreeg ik weinig informatie tijdens mijn aggregaat. Ik werd wel ondersteund door mijn collega's.

**“TAAL IS CRUCIAAL
VOOR HET
WELBEVINDEN VAN
LEERLINGEN. HET
MERENDEEL VAN DE
LEERLINGEN IN
CENTRUM BRUSSEL
IS FRANSTALIG”**

PHILIP COBBAERT

Waaruit bestaat goed klasmanagement voor u nu?

De eerste stap is het leren kennen van de leerlingen, hieraan gekoppeld met die groep binnen een schoolcontext duidelijke afspraken maken. Wat verwacht ik als leraar van jullie? Dan moet je deze afspraken zeer consequent opvolgen. Het is ook belangrijk om de groep als een groep aan te spreken, behalve de leerlingen met individuele noden, die neem je best even apart. Lesgeven is natuurlijk multifunctioneel, er gebeurt zoveel op één moment. Als je iets ziet dat niet kan, moet je hier de aandacht op vestigen.

**“LESGEVEN IS
NATUURLIJK
MULTIFUNCTIONEEL
, ER GEBEURT
ZOVEEL OP ÉÉN
MOMENT. ALS JE
IETS ZIET DAT NIET
KAN, MOET JE HIER
DE AANDACHT OP
VESTIGEN.”**

Brussel heeft diverse klasgroepen, hoe gaat u daarmee om?

Diversiteit wordt veel te eng geïnterpreteerd, dat gaat over gender, etnische achtergrond, geloof maar ook over interesses, hobby's en capaciteiten. Het is belangrijk om leerlingen positief te benaderen met wat ze wel kunnen, met hun talenten en capaciteiten. Dit geeft een heel andere dynamiek in die divers samengestelde groepen. Dus het is belangrijk om diversiteit ruimer te bekijken. Je moet je leerlingen dus goed kennen om goed om te kunnen gaan met diversiteit.

Hoe bouw je zo een band dan op met je leerlingen?

Beperk je in je lessen niet enkel tot het vaktechnische, besteed ook aandacht aan de individuen voor je. Breng ook leraren uit verschillende vakgebieden samen, leerlingen gedragen zich anders in verschillende lessen. Ook de opvoeders merken tijdens vrije momenten op hoe de leerlingen zich gedragen. Door al deze informatie samen te brengen tijdens vakvergaderingen of klassenraden, krijg je een beeld van wie een leerling precies is. Met die informatie kan je dan verder gaan.

PHILIP COBBAERT

Moet je extra rekening houden met leerlingen met een andere achtergrond?

Het start vanuit de handelingen en het gedrag van een leerling zelf. Misschien werkt die onvoldoende mee of is die onvoldoende actief. Dan komt de leerlingbegeleiding om die verder te begeleiden.

Ook in Vlaanderen merk je op sociaal en emotioneel vlak dat er meer diversiteit is. Ook verdoken vormen van kwetsbaarheid worden nu duidelijker. Deze kwetsbaarheid kan aan de basis liggen van het niet kunnen meevolgen op school.

Vorig jaar met de lockdown hebben we een inspanning geleverd om te ontdekken welke leerlingen kwetsbaar zijn. Sommige leerlingen en ouders waren hier heel open over en durfden hulp vragen, bij andere leerlingen zijn we dit pas maanden later te weten gekomen. De ouders voelen zich beschaamd omdat ze de middelen om thuisonderwijs te volgen niet hebben of niet kunnen aanbieden. Dit staat los van etniciteit, een Nederlandstalige leerling uit de rand van Brussel kan evengoed met dit probleem zitten als een Franstalige leerling uit centrum Brussel. Bereikbaarheid van ouders is één zaak maar het kunnen vaststellen van het probleem om naar een oplossing te zoeken is een veel moeilijkere opdracht. Je hebt leerlingen die thuis heel weinig houvast hebben.

**“DIVERSITEIT
WORDT VEEL TE
ENG
GEÏNTERPRETEERD,
DAT GAAT OVER
GENDER, ETNISCHE
ACHTERGROND,
GELOOF MAAR OOK
OVER INTERESSES,
HOBBY'S,
CAPACITEITEN.”**

Hoe betrekken jullie de ouders bij het schoolgebeuren?

Er zijn regelmatig oudercontacten. Als er problemen zijn nemen de klastitularissen ook contact met de ouders, via Smartschool of telefonisch.

Waaruit heeft u motivatie geput tijdens uw carrière?

De belangrijkste drijfveer als leraar is dat je kennis en vaardigheden wil meegeven. Je wilt de leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op de maatschappij. We willen hen een ruime blik geven. Het zijn vooral leerlingen die het moeilijk hebben of die het moeilijk hebben gehad, als je die kan betrekken bij het schoolgebeuren en die vooruitgang ziet boeken, daar doe je het voor.

PHILIP COBBAERT

Op vijftientwintig jaar zijn er zo heel wat leerlingen door mijn handen gekomen die ik verder heb kunnen helpen. Je steekt veel energie in die leerlingen maar je krijgt er ook veel energie van terug. Er zijn ook heel wat oud-leerlingen met wie je nog altijd een band onderhoudt. Je moet een passie hebben voor lesgeven en vooral voor je leerlingen, dan kan je ook makkelijker aan de slag met die diversiteit. Je ziet een persoon voor jou.

**“JE MOET EEN
PASSIE HEBBEN
VOOR LESGEVEN EN
VOORAL VOOR JE
LEERLINGEN, DAN
KAN JE OOK
MAKKELIJKER AAN
DE SLAG MET DIE
DIVERSITEIT. JE
ZIET EEN PERSOON
VOOR JOU.”**

Hoe ziet het profiel van een Brusselse leraar eruit?

Ik denk niet anders dan een leraar buiten Brussel, de basis, de wil om te werken met andere mensen, die moet juist zitten.

Is het belangrijk om een passie te hebben voor je vak?

Dit is zeer belangrijk, als de passie voor het vak er niet is, dan zal je het niet volhouden. Je moet je passie kunnen overdragen naar die jonge mensen. Wij proberen te vermijden dat leraren een vak geven waarvoor ze niet gestudeerd hebben, dit is helaas niet altijd mogelijk. Voor vakken als wiskunde en Nederlands vinden we heel moeilijk mensen, soms is het dus onvermijdelijk.

Wat is het belang van het lerarenteam voor het welbevinden?

Dit is zeer belangrijk, je moet als directeur altijd beschikbaar zijn voor je leraren. Je moet heel veel in gesprek gaan met je lerarenteam, coachende gesprekken, ondersteunende gesprekken,.. Je moet elkaar kennen. Wij hebben een hecht team hier op school en dat wordt heel snel opgemerkt door startende leraren. Zij geven vaak aan dat de collega's en directie enorm behulpzaam zijn.

Slagen jullie er dan in om starters te houden?

Als de opdracht het toelaat slagen we hier wel in. We merken ook vrij snel wanneer het niet goed zit met een startende leraar. Vorig jaar waren er vier leraren die na een aantal maanden al zeiden 'Het lukt niet voor mij.'. Sommigen zoeken een andere school, andere stappen over naar de privé-sector.

PHILIP COBBAERT

We merken ook een toename in zij-instromers, het is goed dat mensen eerst een loopbaan in de privé gehad hebben en dan naar het onderwijs komen. We hebben twee types daarin, mensen die het onderwijs kiezen om het zich gemakkelijker te maken, die verliezen we binnen het jaar. Dan is er ook de groep die de maatschappij wilt helpen, die houden vol. Dit zijn dikwijls mensen die vanuit hun ervaring uit de privé iets te vertellen hebben. We moeten deze mensen qua aanvangsbegeleiding nog anders begeleiden. Die laatste groep kiest het onderwijs met de juiste argumenten.

De afgelopen jaren zijn er ook heel wat oudere leraren verdwenen door pensioen of door uitval, we zitten met een verjonging binnen het korps. Van de 85 collega's zijn er 40 die er nog geen 5 jaar zijn. Dat aandeel mag niet blijven stijgen want dat kan het evenwicht wankel maken.

Hoe zou u het lerarenberoep aantrekkelijker maken?

Verloning komt dikwijls naar voor, dit is echter niet cruciaal voor iemand die in het onderwijs staat. Het belangrijkste blijft de nodige tijd en ruimte voorzien om het beroep te kunnen uitoefenen. Nu wordt die tijd en ruimte de leraren ontnomen. De nieuwe eindtermen zijn goedgekeurd, die zijn veel te ambitieus. De onderwijstijd wordt volledig ingenomen voor het beantwoorden aan die eindtermen. Ruimte voor eigenheid en professionaliteit van de leraar is nog nauwelijks aanwezig.

**“WIJ HEBBEN EEN
HECHT TEAM HIER
OP SCHOOL EN DAT
WORDT HEEL SNEL
OPGEMERKT DOOR
STARTENDE
LERAREN. ZIJ
GEVEN VAAK AAN
DAT DE COLLEGA'S
EN DIRECTIE ENORM
BEHULPZAAM
ZIJN.”**

Ik durf niet te voorzien wat dat binnen enkele jaren gaat geven. Het stramien is veel te strak. Je krijgt geen kwaliteitsverhoging door ambitieuze eindtermen. Kwaliteit breng je op een andere manier, door leraren de nodige vrijheid en inbreng te geven. Scholen moeten nog altijd onderwijsvrijheid te hebben. Zoals het nu gaat zijn de gevolgen niet te overzien voor jonge leraren, er gaat een omgekeerd effect verkregen worden van wat er beoogd wordt.

Hoe heeft u de combinatie tussen werk en privé ervaren?

Met ups en downs, soms ging er wat meer tijd en energie naar de job, soms meer ruimte voor privé. Algemeen genomen heb ik mij altijd goed kunnen organiseren. Vanaf mijn tweede jaar als leraar heb ik ook altijd extra taken opgenomen, dit kan het organiseren van een reis zijn of zelf een project organiseren.

PHILIP COBBAERT

U onderstreept dat starters zichzelf moeten leren organiseren om het takenpakket de baas te kunnen.

Klopt. Er zijn ook leraren die hun taak nooit ruimer zien, die vallen vaak op een bepaald moment uit. Sommige leraren moet je ook begrenzen, zij zouden te veel extra taken op zich nemen. Als directeur moet je hier echt oog voor hebben.

De taakbelasting is ook te hoog, daar moet iets aan veranderen. Er moet ook iets veranderen aan de perceptie dat onderwijs de volledige opvoeding van de leerlingen moet voorzien. De manier waarop onderwijs in de media gebracht wordt is ook schadelijk voor het ambt van leraar, het beroep mag terug wat prestigieuzer worden, wat mondainer, zodat het meer aanslaat bij jonge mensen.

Mist u het om voor de klas te staan?

Ja, het contact met de leerling mis ik soms wel.

Vanwaar u keuze om van leraar naar directeur te gaan?

Ik was al tien jaar pedagogisch begeleider voor een aantal vakken, dan kom je al meer in dat middenkader. Ik voelde ook de nood bij leraren om gericht ondersteund te worden. Toen ben ik aan directeurschap beginnen denken. Wat ik voor ogen had van leiderschapsstijl en managementstijl, dat kan ik hier ook wel bereiken.

**“JE KRIJGT GEEN
KWALITEITS-
VERHOGING DOOR
AMBITIEUZE
EINDTERMEN.
KWALITEIT BRENG
JE OP EEN ANDERE
MANIER, DOOR
LERAREN DE
NODIGE VRIJHEID
EN INBRENG TE
GEVEN.”**

Hoe ziet u de toekomst van het onderwijs in Brussel?

Ik denk dat je altijd positief moet kijken naar de toekomst. Ik denk dat de mogelijkheden die de Brusselse context biedt meer moeten aan bod komen. Ik kijk dan vooral naar het luik van kunst en cultuur, dit is nu voor een groot deel weggefilterd uit onze leerplannen. Hier zou veel meer tijd voor moeten zijn binnen de leerplannen. Er gaat een bepaalde kracht uit van deze vakken, als je dan de link kan leggen naar de context Brussel, dan zit je onmiddellijk op het goede spoor qua diversiteit. We kunnen de meerwaarde van de Brusselse context binnenbrengen in ons Brussels onderwijs.

Ik kijk dan ook naar de hogescholen, meer samenwerking tussen hen en de secundaire scholen lijkt mij belangrijk. Vooral voor mensen die vanuit Brussel in het onderwijs willen stappen, om die bij te houden. Die jonge mensen zijn er. Hoe kunnen we Brusselse jonge leraren binnen Brussel houden in het onderwijs?

PHILIP COBBAERT

Kijkt u uit naar uw pensioen?

Ik mag nog een 14 à 15 jaar volmaken, ik ben daar absoluut niet mee bezig.

Heeft u nog een boodschap voor starters in Brussel?

Dat ze op een onbevangen en ontvankelijke manier moeten starten in het onderwijs. Dan kunnen ze indrukken die ze krijgen naar eigen normen en waarden filteren.

Hartelijk dank directeur Cobbaert voor uw visie op onderwijs en de context Brussel toe te lichten.

**“WE KUNNEN DE
MEERWAARDE VAN
DE BRUSSELSE
CONTEXT
BINNENBRENGEN IN
ONS BRUSSELS
ONDERWIJS.”**

PHILIP COBBAERT

WAT MOTIVEERT HEM?

- Brussel heeft als stedelijke context heel veel te bieden, hij maakt graag gebruik van deze context. Musea, theater, stadswandelingen, al deze zaken vormen een enorme meerwaarde.
- Voor hij in het onderwijs startte, zat hij in een sector met weinig sociaal contact. Toen hij begon les te geven, kwam hij in contact met veel verschillende mensen met veel verschillende visies. Dat sociale is belangrijk voor hem.
- In het begin van mijn carrière motiveerde het hem dat hij wist dat hij bij iemand terecht kon met zijn vragen en problemen. Zeker tijdens de eerste vijf jaar in het onderwijs zijn er moeilijke momenten geweest met klasgroepen en klasmanagement. Toen hebben collega's hem hiermee geholpen.
- Hij heeft een drijfveer om kennis en vaardigheden mee te geven. Hij wilt de leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op de maatschappij.
- Het motiveert hem enorm wanneer hij zijn leerlingen die het moeilijk hebben kan betrekken bij het schoolgebeuren en hij hen vooruitgang ziet boeken.
- Hij heeft een passie hebben voor lesgeven en voor zijn leerlingen.
- Door een goede organisatie heeft hij de balans tussen werk en privé onder controle kunnen houden.
- Hij is tevreden dat hij als directeur de leiderschapsstijl en managementstijl heeft kunnen bereiken die hij voor ogen had.

PHILIP COBBAERT

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR?

- Gebruik je eerste jaar om je de eigenheid van de school, het vak, de houding naar leerlingen toe en alles wat nog bij lesgeven bijkomt onder de knie krijgen. Gun jezelf twee jaar om een werkbare organisatie op poten te stellen.
- Je moet je leerlingen goed leren kennen en duidelijke afspraken maken met je leerlingen. Maak duidelijk wat jij als leraar van hen verwacht.
- Je mag diversiteit niet te eng interpreteren. Diversiteit gaat over gender, etnische achtergrond, geloof maar ook over interesses, hobby's, capaciteiten. Het is belangrijk om leerlingen positief te benaderen met wat ze wel kunnen, met hun talenten en capaciteiten.
- Vraag steun van de directie en collega's wanneer je het moeilijk hebt met bepaalde klasgroepen of klasmanagement.
- Beperk je tijdens lessen niet alleen tot het vaktechnische, besteed ook aandacht aan de individuen die voor je zitten. Om een volledig beeld van een leerling te krijgen, overleg je best met andere collega's en de leerlingbegeleiding.
- De energie die je in je leerlingen steekt krijg je heel vaak terug. Zie de persoon die voor je zit en dan kan je gemakkelijker overweg met de diversiteit.
- Wees gepassioneerd door het vak dat je geeft.
- Voel zelf aan hoeveel extra taken je na verloop van tijd op je kan nemen. Probeer niet alles meteen te doen.

JOHAN DEN DONDER

IN HET KORT

WAT MOTIVEERT JOHAN?

1. Hij vindt het enorm leuk om leerlingen kennis bij te brengen.
2. Hij geeft heel graag les, hij haalt enorm veel plezier uit het geven van een goede les.
3. Hij zorgt er graag voor dat hij mee is met wat er gebeurt in de wereld en in zijn vakgebied.
4. Hij vindt het leuk om vrij te zijn in hoe hij zijn leerstof overbrengt. Niemand hoeft hem te vertellen hoeveel werkvormen hij moet toepassen.
5. Hij heeft een passie voor onderwijs en voor het onderwijsdebat.

WIE IS JOHAN DEN DONDER?

Johan is een ervaren leraar Nederlands die al 25 jaar lang lesgeeft in het Maria-Boodschaplyceum in Brussel. Voor Johan is het overbrengen van kennis het belangrijkste aspect van lesgeven. Zijn leerlingen keer op keer iets bijleren, daarvoor doet hij het.

**"IK BEN EEN ENORME
VOORSTANDER VAN
DE PEDAGOGISCHE
VRIJHEID VAN
LERAREN MAAR DIE
MOETEN DAN WEL
HUN
VERANTWOORDELIJK
HEID NEMEN. JE
MOET WEL EEN
BEETJE JE ZIN
KUNNEN DOEN HÉ."**

JOHAN DEN DONDER

Dag Johan, bedankt dat ik jou mag interviewen. Hoe is jouw carrière van start gegaan?

Ik ben begonnen als leerkracht in 1987 in Overijse in het Sint-Martinuscollege. Daarna ben ik een jaar naar het leger gegaan. Het jaar daarna heb ik in Halle lesgegeven in het Don Boscocollege. In 1991 deed ik dan een eerste vervanging in het Maria-Boodschaplyceum. Na die vervanging heb ik in het Sint-Lukas Kunsthumaniora lesgegeven. In 1995 ben ik dan teruggegaan naar het Maria-Boodschaplyceum. Dan heb ik nog een tussenstop van twee jaar gemaakt waarin ik directeur was van een lagere school.

Dat zijn toch wel wat scholen, heeft dit u ooit gedemotiveerd?

Neen, helemaal niet, jonge mensen hebben daar vandaag blijkbaar veel problemen mee. Toen ik begon als leraar was het veel moeilijker om werk te vinden dan nu, ik heb meer dan 150 sollicitatiebrieven verstuurd. Toen ik in het Sint-Lukas Kunsthumaniora les gaf, had ik op een bepaald moment maar zes lesuren meer, toen was ik genooddaakt om iets extra te doen, ik heb onder andere voor een reclamebureau gewerkt in die periode. Ik heb wel nooit in twee scholen tegelijkertijd gestaan.

**“TOEN IK BEGON
ALS LERAAR WAS
HET VEEL
MOEILIJKER OM
WERK TE VINDEN
DAN NU, IK HEB
MEER DAN 150
SOLLICITATIE-
BRIEVEN
VERSTUURD.”**

Waarom heeft u gekozen voor het beroep van leraar?

Dat was een beetje een noodzaak. Ik ben begonnen met Germaanse te studeren aan de universiteit. Ik heb dan de overgang gemaakt naar de lerarenopleiding. Ik heb toen voor economie gekozen, samen met Nederlands en geschiedenis. De keuze voor economie was een beetje een praktische keuze zodat ik in de bankwereld zou kunnen terecht komen moest ik geen werk vinden in het onderwijs. Van de vijftien klasgenoten die ik had voor economie, is een groot deel dan ook in de bankwereld terecht gekomen en niet in het onderwijs. Het lesgeven zelf ging meteen vrij vlot, ik kreeg positieve evaluaties op mijn stages.

Bent u afkomstig uit regio Brussel?

Ik kom eigenlijk uit Dendermonde, mijn ouders zijn naar Zellik gaan wonen toen ik nog jong was. Zellik ligt dichtbij Brussel, ik heb als leerling les gevolgd in het Sint-Jan-Berchmanscollege.

JOHAN DEN DONDER

Dus de stap om in Brussel les te geven is kleiner wanneer je in de regio Brussel woont?

Ik begrijp het hele probleem rond Brussel niet, ik heb daar nooit een punt van gemaakt om les te geven in Brussel. Ik moet wel toegeven dat ik ofwel in een ASO-school ofwel in een kunsthumaniora heb lesgegeven. Toen ik begon met lesgeven waren de Brusselse scholen ook nog niet zo divers als nu, de leerlingen waren allemaal Vlamingen die uit de rand van Brussel kwamen. In mijn klas zat maar één Spanjaard en enkele Walen. Dat was dus een echte Vlaamse school. Ook het Maria - Boodschaplyceum was in die tijd een Vlaamse school. De meisjes gingen naar het Maria-Boodschaplyceum, de jongens naar het Sint-Jan-Berchmanscollege. Geleidelijk aan is dat dan beginnen veranderen en is de leerlingpopulatie op de Brusselse scholen meer gemixt geworden. Er zijn sinds de jaren '90 ook heel wat scholen verdwenen uit Brussel.

“IK BEGRIJP HET HELE PROBLEEM ROND BRUSSEL NIET, IK HEB DAAR NOOIT EEN PUNT VAN GEMAAKT OM LES TE GEVEN IN BRUSSEL.”

U heeft dus de diversiteit enorm zien toenemen. Heeft dit uitdagingen met zich meegebracht?

Ik heb altijd les gegeven in ASO of in KSO, dat is een ander publiek dan in een TSO of een BSO, daar heb ik geen ervaring mee. Ik zit in een vrij comfortabele situatie. Over de problemen in technische- en beroepsscholen kan ik niet meespreken.

Dus u geeft wel les aan een divers publiek maar doordat het een ASO-school is, geeft die diversiteit minder uitdaging?

We zitten veel minder met leerlingen die ontmoedigd zijn. Alle leerlingen bij ons op school willen een algemene vorming krijgen. Er is ook een verschil tussen een kind van een gemengd ouderpaar of een kind van twee ouders met een migratieachtergrond. Het maakt zeker verschil of de ouders gestudeerd hebben en of de ouders Nederlands spreken.

JOHAN DEN DONDER

Ik hoor dat taal een probleem is het onderwijs in Brussel.

Taal is zeker en vast een groot probleem. Ik schreef onlangs nog een opiniestuk over leesvaardigheid bij leerlingen. Het ging over de beeldcultuur die een negatief effect heeft. Voor veel leerlingen is Nederlands een pure schooltaal geworden, ze spreken thuis een andere taal en met hun vrienden spreken ze Frans. Meertaligheid kan een troef zijn maar niet elk kind is in staat om meerdere talen goed te beheersen. Taal is een groot middel om onderwijs te volgen. Sommige leerlingen zouden beter naar Franstalig onderwijs gaan, daar zouden ze gemakkelijker een diploma kunnen halen. Wij merken dit ook bij ons op school, wij hebben een apart taalprogramma voor leerlingen die buiten school geen Nederlands spreken. Het gaat ook over de inzet van leerlingen, ze moeten Nederlands willen leren.

Wat motiveert u op het werk?

Het motiveert mij om leerlingen dingen bij te brengen. Ik heb een bepaalde standaard die ik opleg en die wil ik behouden. Ik wil leerlingen bepaalde stappen richting hun diploma helpen zetten. Ik kan heel veel plezier halen uit het geven van een goede les.

U benoemt meteen heel wat factoren die u motiveren. Ik hoor onder andere dat de band die u met uw leerlingen opbouwt een rol speelt in uw motivatie. Hoe bouwt u de band met uw leerlingen op?

Dat is best een moeilijke vraag. Ik houd zeker een bepaalde afstand ten opzichte van mijn leerlingen, je bent hun leraar, niet hun vriend. Ik zal leerlingen zeker niet aanvaarden als vriend op bv. Facebook. Ik bouw vooral mijn relatie op met mijn leerlingen via mijn vakken, inhoudelijk. Als het gaat over onderwijs ben ik bereid om voor hen door het vuur te gaan maar ze moeten wel inzet tonen. Ik heb ook een zeker gezag op school waar ik weinig energie moet insteken. Ik kan lesgeven en dat gezag komt natuurlijk. Ik geef heel graag les, met alles wat erbij komt heb ik het moeilijker.

“VOOR VEEL LEERLINGEN IS NEDERLANDS EEN PURE SCHOOLTAAL GEWORDEN, ZE SPREKEN THUIS EEN ANDERE TAAL EN MET HUN VRIENDEN SPREKEN ZE FRANS. MEERTALIGHEID KAN EEN TROEF ZIJN MAAR NIET ELK KIND IS IN STAAT OM MEERDERE TALEN GOED TE BEHEERSEN.”

JOHAN DEN DONDER

Is de taakbelasting te groot?

Ja, het afvinken van de eindtermen en de leerplandoelstellingen, dat is niet aan mij besteed. Nu moeten wij blijkbaar die leerplandoelstellingen bovenaan een toets plaatsen. Dat is voor mij zinloos. Ik wil tijd steken in het maken van mijn lessen, ik weet wat ik wil bereiken en ik weet waar ik de leerlingen wil brengen. Je moet als leraar bezig zijn met up-to-date blijven, je krijgt ook gezag doordat je inhoudelijk iets kan betekenen. Bijscholen betekent voor mij vooral mee zijn met wat er gebeurt in de wereld en met de laatste ontwikkelingen in je vakgebied.

Worden leraren teveel beperkt in hun vrijheid bij het lesgeven?

Ik ben een enorme voorstander van de pedagogische vrijheid van leraren maar die moeten dan wel hun verantwoordelijkheid nemen. Je moet wel een beetje je zin kunnen doen hé. Mijn doel van mijn les is altijd dat leerlingen iets meer weten en kunnen dan aan het begin van de les. Dat kan heel concreet zijn of iets algemener. Als een leerling niets meer weet, dan is mijn les niet geslaagd. Ik heb er geen probleem mee dat er inhoudelijke vereisten worden opgelegd maar hoe je die inhoud bereikt, daar moet je vrij in moeten zijn. Niemand moet mij vertellen hoeveel werkvormen ik moet toepassen tijdens mijn les.

Ik vind ook dat de kwaliteit van de leerplannen sinds de jaren '2000 sterk achteruit is gegaan. Je moet kennis zien in de functie van vaardigheden. Ik zal leerlingen geen exacte spellingregels vragen maar ze moeten ze wel kennen hé. Soms moet je dingen leren om iets te kunnen doen. Je kan geen goede tekst schrijven als je de spellingregels niet kent. Als we geen woordenschat mogen geven op school, kunnen de leerlingen geen lexicon opbouwen.

Ik zie kennis als enorm functioneel naar vaardigheden toe. Vandaag is kennis verouderd.

**“BIJSCHOLEN
BETEKENT VOOR MIJ
VOORAL MEE ZIJN
MET WAT ER
GEBEURT IN DE
WERELD EN MET DE
LAATSTE
ONTWIKKELINGEN IN
JE VAKGEBIED.”**

JOHAN DEN DONDER

**“IK ZIE KENNIS ALS
ENORM
FUNCTIONEEL NAAR
VAARDIGHEDEN
TOE. VANDAAG IS
KENNIS
VEROUDERD.”**

U zei eerder dat u een natuurlijk gezag heeft over de leerlingen. Niet elke startende leraar heeft dit, zijn er tips die u kunt geven over klasmanagement?

Ja, die vraag heb ik ook al gekregen van een collega. De leerlingen hadden gezegd tegen haar dat ze bij mij wel luisteren. Hoe doe ik dat, dat is moeilijk te zeggen natuurlijk. Er zit heel veel structuur in mijn lessen, ik houd ook voldoende afstand ten opzichte van mijn leerlingen. Ik ken leraren die op Facebook zitten met hun leerlingen, dat doe je toch niet. Ik zal mijn les ook nooit starten als er lawaai is, nooit. Duurt het tien minuten voordat de leerlingen stil zijn, dan schrijf ik op bord “10 minuten les gepasseerd”. Dat betekent voor de leerlingen tien minuten leerstof die ze zelfstandig thuis moeten verwerken. Het enige waar ik met mijn leerlingen onderhandel, zijn toetsen en taken. Ik heb de regie van mijn les in handen, niet de leerlingen. Je mag als leraar ook nooit opgeven, als je een beslissing hebt genomen, dan moet je bij die beslissing blijven. Als je dan onder de invloed van leerlingen je beslissing gaat veranderen, dan lig je er. Lesgeven is er staan, zowel letterlijk als figuurlijk.

Je moet de leerstof vastzetten. Op het einde van de les moet je altijd controleren of de leerlingen mee zijn, je kan dat heel snel testen. Lees ook de gezichten van de leerlingen. Een leerling moet ook altijd de kans krijgen om vragen te stellen. En als je het antwoord op die vraag niet kent, dan kan je dat zeggen en dan zoek je het antwoord op. Als een leerling een bijles vraagt, ik zal nooit ‘neen’ zeggen.

U komt over als een redelijk strenge leraar maar ook wel iemand die veel wilt doen om zijn leerlingen verder te helpen.
Streng maar rechtvaardig zeker.

Ik wou ook nog vragen hoe belangrijk het schoolteam is voor u.

Dat is een nogal moeilijk punt voor mij, ik ben vrij individualistisch in mijn lesgeven. Samen een examen maken, ik heb het daar wat moeilijk mee. Mijn examens en mijn toetsen zijn een verlengde van mijn lesgeven. Je kan wel rond enkele dingen samenwerken, we zijn nu bv. bezig met een vademecum over spelling. Dit zorgt ervoor dat we een gelijkaardige manier hebben om spelling te geven.

**“LESGEVEN IS ER
STAAN, ZOWEL
LETTERLIJK ALS
FIGUURLIJK.”**

JOHAN DEN DONDER

Bedankt voor dit interview Johan, ik bewonder jouw engagement in het onderwijsdebat.

Ik wil even terugkeren naar uw eerste vijf jaar in het onderwijs. Heeft u toen veel gehad aan het schoolteam of kon u toen ook gemakkelijk uw eigen weg vinden?

Dat waren andere tijden. Leerlingenbegeleiding, ICT-coördinator, mentor,... dat bestond allemaal niet. Ik kreeg een schoolagenda en mijn lessenrooster, dat was het. Veel ondersteuning heb ik niet gekregen. Het eerste jaar is dat moeilijk, je moet je lesvoorbereidingen maken, je krijgt controle van de directie. Inspectie was toen ook per leerkracht, niet per vakgroep of voor een hele school. Je was les aan het geven en opeens stond daar een inspecteur voor je deur.

Ik vind ook wel dat de lerarenopleiding wat sterker mag zijn. Mijn dochter en zoon hebben ook een lerarenopleiding gevolgd. Er is zoveel dat moet of niet mag. Je moet een goede opbouwende les kunnen geven.

Hoe ziet u de toekomst van het onderwijs in Brussel?

Er zijn minder scholen in Brussel en er zijn meerdere mensen met een anderstalige achtergrond die naar het Nederlandstalig onderwijs willen. We hebben nu een stabiel leerlingenaantal, dat was vroeger anders. Ik heb nog zes jaar te gaan tot mijn pensioen. Het lesgeven ben ik niet beu maar al die hervormingen, daar heb ik het wel mee gehad. Ik heb wel die passie nog, ik neem ook actief deel aan het onderwijsdebat.

JOHAN DEN DONDER WAT MOTIVEERT HEM?

- Hij vindt het enorm leuk om leerlingen kennis bij te brengen.
- Hij geeft heel graag les, hij haalt enorm veel plezier uit het geven van een goede les.
- Hij zorgt er graag voor dat hij mee is met wat er gebeurt in de wereld en in zijn vakgebied.
- Hij vindt het leuk om vrij te zijn in hoe hij zijn leerstof overbrengt. Niemand hoeft hem te vertellen hoeveel werkvormen hij moet toepassen.
- Hij heeft een passie voor onderwijs en voor het onderwijsdebat.

JOHAN DEN DONDER

TIPS VOOR DE STARTENDE LERAAR

- Houd voldoende afstand ten opzichte van je leerlingen. Je bent hun leraar, niet hun vriend.
- Bouw je relatie met je leerlingen op via je vakken, ze moeten je zien als een inhoudelijk expert.
- Blijf jezelf bijscholen, blijf groeien in je vakgebied.
- Zorg ervoor dat je lessen heel gestructureerd zijn. Begin je les nooit als de klas niet stil is.
- Zet de leerstof vast op het einde van je lesuur. Controleer kort of de leerlingen alles begrepen hebben.

WAT ZEGGEN DE LERAREN OVER?

In dit deel van de magazine worden de interviews gebundeld per thema om een overzicht te creëren. Deze thema's zijn niet lukraak geselecteerd. De thema's die tijdens elk interview aan bod kwamen en waar de leerkrachten belang aan hechtten hebben de selectie gehaald. De interviews bevatten natuurlijk nog meer belangrijke informatie die in dit stukje niet besproken wordt. Lees daarom zeker het volledige interview van de leraar of de leraren die jou interesseren!

BAND MET DE LEERLINGEN P. 89

Hoe belangrijk is de band met hun leerlingen voor de ervaren leraren van Brussel? Hoe bouwen ze deze band op? Kom het hier te weten!

COLLEGA'S P.91

Wat is het belang van het schoolteam voor het welbevinden van leraren? Wat vinden ze van co-teaching? Zijn alle leraren zot van teamwork of zijn er ook fans van zelfstandig werken?

DIVERSITEIT P.93

Hoe gaan deze leraren om met diversiteit? Is diversiteit een nadeel of een voordeel? Wat is het effect van diversiteit op jou als leraar en op je school?

TAAL P.95

Een mix van thuistalen en een beperkte kennis van het Nederlands. Taal is een moeilijk onderwerp in Brussel. Hoe pak je deze taalproblematiek aan? Onze ervaren leraren weten het wel.

AFSTAND P.97

Maakt wonen in Brussel werken in Brussel gemakkelijker? Waar wonen onze ervaren leraren en hoe ervaren zij het pendelen?

KLASMANAGEMENT P.100

Een klas onder controle houden, het is een kunstvorm op zich. Hoe doen onze ervaren leraren het? Waar houden zij rekening mee?

BAND MET DE LEERLINGEN

WILLY GOOSSENS:

Ik put motivatie uit de aanhankelijkheid en de vriendelijkheid van de leerlingen. Ze beschouwen je na een tijdje niet meer gewoon als een leraar maar ze zien ook dat je met hen begaan bent.

ERICA LEMMENS

Ik haal heel veel motivatie uit mijn leerlingen, ik kan er heel goed gezind van worden hen iets bij te leren. Als je leerlingen ziet groeien, dat is echt heel leuk. Een leerling die zegt "Ja, ik snap het!", daar haal je enorm veel energie uit. Ik bouw de band met mijn leerlingen op doordat ik vier jaar lang lesgeef aan de meeste leerlingen. Ze kennen mij echt en ze weten wat ze aan mij hebben. Ik ga ook individueel met leerlingen aan de slag, zeker als ik merk dat ik ze niet mee krijg tijdens de les. De leerlingen weten dat ze altijd met mij kunnen praten.

MARLEEN ALLAERT

Je moet de leerlingen hun vertrouwen winnen en een band met hen opbouwen. Als leerlingen graag naar je lessen komen en gemotiveerd zijn tijdens je lessen, dan haal je daar zelf ook veel motivatie uit. Je moet niet de leerlingen hun vriend worden maar je moet hen wel tonen dat je interesse hebt in hen en dat je hen respecteert. Ik vind wel niet dat je leerlingen teveel over je persoonlijk leven mag vertellen, baken je rol als leraar duidelijk af.

TOM DIERCKX

Brussel heeft een tof publiek. De leerlingen zijn nogal mondig maar ook kosmopolitisch. Je leerlingen vragen in Brussel een grotere betrokkenheid van jou als leraar door de grote verschillen in socio-economische achtergrond. Ik probeer een goede band op te bouwen door humor en voorbeelden uit het dagdagelijkse leven te integreren in mijn lessen.

ANNEKE VANHOUT

Ik stel me niet heel autoritair op voor de klas. Mijn leerlingen weten dat ze bij mij terecht kunnen. Ik zal leerlingen hun gedrag steeds op een respectvolle manier benoemen. De leerlingen merken ook dat ik veel moeite doe voor hen. Door leerlingen inspraak te geven in bv. wanneer een toets plaatsvindt, creëer je een band. Ik ga enorm graag op reis met de leerlingen omdat ik ze dan op een andere manier leer kennen.

BAND MET DE LEERLINGEN

ELS DE BECKER

Ik put heel veel motivatie uit het zien groeien van mijn leerlingen. Als ik merk dat ik een goede band heb met mijn leerlingen, dat doet deugd. Ik kan mijn leerlingen ook moeilijk loslaten, als ze laat op de avond nog een berichtje sturen, zal ik altijd antwoorden. Tijdens mijn lessen zal ik altijd ruimte maken voor een gesprek en van mijn klas maak ik een veilige omgeving. Ik toon mijn leerlingen ook dat ik oprecht geïnteresseerd ben in hen. Als je ziet dat leerlingen die afstuderen zich jou nog herinneren, dat is echt fijn. Ook oud-leerlingen die collega's worden, dat is echt heel leuk.

LUT VAN DE CAUTER

Het motiveert mij dat ik lesgeef aan toffe kinderen waarmee je kan praten. Brusselse leerlingen hebben een grotere maturiteit en zelfstandigheid dan Vlaamse leerlingen. Ik zal mijn leerlingen altijd verdedigen, ik zal hen vragen stellen en kansen geven. Ik maak de leerlingen duidelijk dat ik er ben om leerstof bij te brengen maar dat ze ook met mij kunnen praten.

PHILIP COBBAERT

Ik had het sociale contact in eerdere jobs heel erg gemist. Het is enorm belangrijk om een band te creëren met je leerlingen. Beperk je tijdens je lessen niet enkel tot het vaktechnische, besteed ook aandacht aan de individuen voor jou. Bouw de band met je leerlingen op door ze positief te benaderen met wat ze wel kunnen, met hun talenten en capaciteiten.

JOHAN DEN DONDER

Het motiveert mij om leerlingen dingen bij te brengen. Ik wil leerlingen bepaalde stappen richting hun diploma helpen zetten. Ik houd wel een bepaalde afstand ten opzichte van mijn leerlingen, ik ben hun leraar, niet hun vriend. Ik bouw vooral mijn relatie op met mijn leerlingen via mijn vakken, inhoudelijk. Als het gaat over onderwijs ben ik bereid om voor hen door het vuur te gaan.

COLLEGA'S

WILLY GOOSSENS:

Voor jonge leraren is het zeer belangrijk om goed opgevangen te worden en onmiddellijk zoveel mogelijk contacten te leggen. Op die manier kunnen ze heel veel leren van ervaren leraren. Jonge leraren moeten ook open kunnen vertellen over hun moeilijkheden.

ERICA LEMMENS

Ons lerarenteam zat vroeger heel erg in generaties, dat was niet zo gezellig voor starters.

Nu gaan we als een team aan de slag met de nieuwe leraren. We doen ook veel co-teaching bij ons op school, de meeste van mijn uren zelfs. Ik neem graag jonge leraren bij mij om dan tijdens de lessen ook die starters te ondersteunen.

MARLEEN ALLAERT

Teamwork speelt een belangrijke rol in het welbevinden van leraren. Je blijft als leraar altijd bijleren, dat doe je niet alleen maar ook als groep. Het is belangrijk dat informatie en materiaal uitgewisseld worden.

TOM DIERCKX

In het begin van mijn carrière hebben mijn collega's mij ondersteund door materiaal te delen. Ik vind het heel erg belangrijk om op een school te staan waar je aanvaard wordt door de directie en de collega's, je moet jezelf kunnen zijn.

ANNEKE VANHOUT

Ik vind een goede band met de collega's zeker belangrijk. Wij hebben niet zo een groot team, we zijn met ongeveer veertig collega's. Goed kunnen samenwerken is echt een meerwaarde. Je moet ook kunnen praten met elkaar, niet alleen over het werk maar ook gewoon eens luchtig praten, soms heb je die afleiding nodig. Wij zijn allemaal heel open naar elkaar toe. Als er iemand nieuw is vragen we regelmatig of het wel lukt. Nu en dan blijven we op vrijdagavond eens hangen op school.

COLLEGA'S

ELS DE BECKER

Het Lutgardiscollege is een kleine en familiale school, iedereen kent iedereen. Daardoor is er echt een thuisgevoel. Als het eens moeilijk gaat met een leerling is het ook belangrijk om hierover te praten met je collega's, je kan elkaar dan ondersteunen. Je kan eens een les bij elkaar observeren, je kan elkaar tips geven. Ik ben een enorm grote fan van co-teaching, je kan hier heel veel mee bereiken. We delen onder de collega's ook al ons materiaal, we vragen regelmatig aan elkaar hoe het gaat.

LUT VAN DE CAUTER

Ik hecht enorm veel belang aan mijn band met de collega's. Je staat dan wel alleen voor de klas maar je hebt de steun van de collega's nodig. Goed teamwork geeft ook een meerwaarde, je blijft leren van elkaar. Sowieso kom je eens in een klas waar je moeilijkheden hebt, dan heb je hulp nodig. Voor de kerstvakantie spelen de leraren een toneelstuk voor de leerlingen. Dat repeteren is heel leuk en je leert elkaar heel goed kennen.

PHILIP COBBAERT

Voor starters kunnen de collega's heel veel verschil maken. Ze hebben aanvangsbegeleiding nodig, ondersteuning van de vakgroep en één specifieke collega die zich over de starter ontfermt. Zo een uitgebreide aanvangsbegeleiding bestond nog niet bij de start van mijn carrière maar ik wist wel dat ik bij de directie of een collega terecht kon, dat was belangrijk voor mij. Als directeur heb ik ook gemerkt dat ik altijd beschikbaar moet zijn voor mijn leraren. Je moet heel veel in gesprek gaan met je lerarenteam; coachende gesprekken, ondersteunende gesprekken,... Wij hebben een hecht team hier op school en dat wordt heel snel opgemerkt door startende leraren. Zij geven vaak aan dat de collega's en directie enorm behulpzaam zijn.

JOHAN DEN DONDER

In mijn lesgeven zelf ben ik vrij individualistisch. Samen een examen, maken, ik heb het daar wat moeilijk mee. Je kan met de collega's wel rond enkele dingen samenwerken, nu werken we bv. aan een vademecum over spelling.

DIVERSITEIT

WILLY GOOSSENS:

De leerlingengroep is diverser geworden. Ik behandel iedereen altijd hetzelfde waardoor ik in de klas weinig merk van die diversiteit, voor mij maakt dat niet uit. De leerlingen van allochtone afkomst waarderen het wel als je hen het gevoel geeft dat ze erbij horen. Taal hangt enorm samen met diversiteit. Leerlingen van vreemde origine zijn hier heel gevoelig voor, wanneer je erin slaagt om deze leerlingen eens in hun moedertaal aan te spreken, waarderen ze dit enorm.

ERICA LEMMENS

We hebben de afgelopen tien jaar het aantal anderstalige leerlingen verder zien toenemen. De groep van kansarme leerlingen is ook gestegen. Door die stijging hebben we ons moeten aanpassen. Je moet meer kijken naar het gedrag van leerlingen en verbondenheid creëren. We zorgen ervoor dat we elke leerling echt kennen en dat we weten wat de noden zijn van deze leerling.

MARLEEN ALLAERT

De multiculturaliteit in Brussel is niet altijd gemakkelijk maar het is wel een verrijking. Ik heb veel geleerd van mijn leerlingen en zij hebben mij als persoon ook beïnvloed. Wanneer je in Brussel gaat werken is het belangrijk dat je openstaat voor de Brusselse mentaliteit en dat je deze ook probeert te begrijpen. Je mag leerlingen niet gaan stigmatiseren.

TOM DIERCKX

We hebben een heel divers publiek, op 600 leerlingen hebben wij 45 nationaliteiten, die verscheidenheid geeft wel een meerwaarde. Zo zijn onze leerlingen verdraagzamer ten opzichte van andere culturen. Ik leer ook veel bij van mijn leerlingen. Tegelijkertijd moet je meer rekening houden met de socio-economische achtergrond van leerlingen. Tijdens de lockdown hebben we gemerkt dat niet alle leerlingen de mogelijkheid hebben om thuis te werken. Door de diversiteit vraagt in Brussel werken een grotere betrokkenheid van jou als leraar.

ANNEKE VANHOUT

Ik heb wel het gevoel dat je in de Brusselse context meer kan betekenen voor je leerlingen. De mix van nationaliteiten bij ons op school verloopt vlotter dan vroeger doordat kinderen vroeger in contact komen met diversiteit. Je moet met de leerlingen kunnen praten over hun cultuur op een respectvolle manier. Dit geeft wel een extra uitdaging op vlak van klasmanagement. Stel leerlingen vragen over hun cultuur en toon interesse.

DIVERSITEIT

ELS DE BECKER

Brussel is een mengelmoes, je moet dus creatief zijn en je moet openstaan voor een uitdaging als je hier werkt. Door de diversiteit moet je je aanpak aanpassen, we leggen met elke leerling een andere weg af maar het eindpunt is voor elke leerling hetzelfde. Je moet beseffen dat niet elke leerling is opgevoed zoals jij bent opgevoed. Sta er ook voor open om bij te leren van je leerlingen, die wisselwerking tussen leerling en leerkracht is heel waardevol.

LUT VAN DE CAUTER

Sinds ik ben beginnen lesgeven is de diversiteit in Brussel enorm toegenomen. Daardoor zijn het niveau en de manier van lesgeven anders. Vroeger had je minder moeite om de tucht te houden. Je moet je ervan bewust zijn dat je in Brussel komt werken, we hebben een enorme diversiteit in culturele achtergrond van onze leerlingen. Zo merken we wel dat vrouwelijke leerkrachten het soms moeilijker hebben omdat leerlingen het niet gewend zijn om instructies te krijgen van een vrouw. Toch beschouw ik die diversiteit niet als een nadeel, onze maatschappij is heel divers en dat wordt weerspiegeld in de leerlingenpopulatie.

PHILIP COBBAERT

In het begin van mijn carrière was er een goed mix tussen Nederlandstalige en Franstalige leerlingen, als je nu kijkt naar het centrum van Brussel, dan zie je dat dat helemaal is overgegaan naar Franstalige leerlingen. Omgaan met de diversiteit in Brussel doen we door heel veel remediëring te geven, over alle jaren heen. We geven ook socio-economische ondersteuning en taalondersteuning. Een andere vorm van diversiteit waar wij momenteel mee aan de slag gaan, zijn de hoogbegaafde leerlingen. Wij merken een grote instroom van dit soort leerlingen. Je moet je leerlingen goed kennen om goed om te kunnen gaan met diversiteit. Houd rekening met hun interesses, hobby's en capaciteiten.

JOHAN DEN DONDER

Toen ik begon les te geven waren de scholen nog niet zo divers als nu. Doordat ik lesgeeft in ASO zit ik in een vrij comfortabele situatie, mijn leerlingen zijn niet ontmoedigd, zij willen net een algemene vorming krijgen. Over de problemen in technische- en beroepsscholen kan ik niet meespreken.

TAAL

WILLY GOOSSENS:

Taal is heel belangrijk voor leerlingen van vreemde origine. Probeer ze daarom eens aan te spreken in hun moedertaal. Deze interesse in hun waarderen ze enorm.

ERICA LEMMENS

Ik merk dat de vakken die ik geef, biologie en aardrijkskunde, heel talige vakken zijn. Examens opstellen, dat is voor mij echt een strijd, ze krijgen hun antwoorden al moeilijk verwoord, laat staan opgeschreven. Zeker in hogere jaren moeten leerlingen echt linken leggen, als ik dan nog moet gaan kijken naar de schrijftaal, dan is dat echt dramatisch.

Antwoorden logisch structureren, daar hebben ze het heel moeilijk mee. Sommige leerlingen haken dan ook wel af omdat ze het niet gezegd of neergeschreven krijgen.

Sowieso ben ik veel bezig met taalverwerving in mijn lessen, dat is in Brussel gewoon nodig.

MARLEEN ALLAERT

Je kan niet ontkennen dat de leerlingen minder goed Nederlands spreken. HET is heel belangrijk om de leerlingen positief te blijven stimuleren en rekening te houden met hun beginsituatie. Je zal als leraar sommige leerlingen extra moeten ondersteunen door ze bijles te geven en ze intensiever te begeleiden bij toetsen en taken. HET is belangrijker om naar de leerwinst van leerlingen te kijken dan naar wat ze zouden moeten kunnen. Zie ook de meerwaarde is van het feit dat leerlingen zich vaak in drie talen kunnen uitdrukken.

TOM DIERCKX

Het niveau van Nederlands is soms echt erbarmelijk. Woorden die ik eenvoudig vind begrijpen ze soms niet. Je staat er niet altijd bij stil dat zij deze woorden niet kennen. Tijdens het lesgeven probeer ik altijd alles op twee manieren uit te leggen zodat iedereen het zeker begrijpt.

ANNEKE VANHOUT

Taal is een enorm grote uitdaging. Heel wat leerlingen horen thuis geen Nederlands. Je merkt dat niet alleen in het vak Nederlands maar in alle vakken. Ik moet heel erg opletten hoe ik mijn vraagstukken formuleer. Veel leerlingen hebben het moeilijk om alle woorden te begrijpen en om de relevante informatie uit het vraagstuk te halen. De vlaamse leerlingen ergeren zich ook wel aan het Frans spreken op de speelplaats.

TAAL

ELS DE BECKER

Nederlands is heel belangrijk, het is de basis voor elk ander vak. Nederlands geven is ook wel een uitdaging. Het is vooral heel belangrijk om te zoeken naar de beginsituatie van elke leerling. Dan kunnen we meteen inzetten op remediëring of differentiatie. Ook in andere vakken integreren we taalonderwijs om schooltaal onder de knie te krijgen. Veel leerlingen horen enkel Nederlands binnen de schooluren en dan spreken ze nog Frans op de speelplaats. We moeten de leerlingen duidelijk maken dat Nederlands belangrijk is voor hun toekomst. Het is voor onze leerlingen vaak al hun derde, vierde of vijfde taal. Leerlingen hebben vaak het gevoel dat ze meteen perfect Nederlands moeten spreken, we proberen hen aan te leren dat ze fouten mogen maken en het vooral belangrijk is dat ze proberen.

LUT VAN DE CAUTER

Het niveau van het Nederlands vormt zeker een uitdaging in Brussel. De leerlingen kunnen zich vaak moeilijk uitdrukken in het Nederlands. Zeker op toetsen moet je heel erg opletten dat de taal die je gebruikt gemakkelijk verstaanbaar is, dat vraagt een aanpassing.

PHILIP COBBAERT

De taalproblematiek vormt een grote uitdaging in Brussel. We zijn een Nederlandstalige school maar we merken een zeer grote instroom van anderstaligen. We zijn ons taalbeleid helemaal aan het herwerken, we merken dat dit nodig is. Taal is cruciaal voor het welbevinden van leerlingen.

JOHAN DEN DONDER

Taal is zeker en vast een groot probleem in Brussel. Voor veel leerlingen is Nederlands een pure schooltaal geworden, ze spreken thuis een andere taal en met hun vrienden spreken ze Frans. Meertaligheid kan een troef zijn maar niet elk kind is in staat om meerdere talen goed te beheersen. Taal is een groot middel om onderwijs te volgen. Sommige leerlingen zouden beter naar Franstalig onderwijs gaan, daar zouden ze gemakkelijker een diploma kunnen halen. Wij merken dit ook bij ons op school, wij hebben een apart taalprogramma voor leerlingen die buiten school geen Nederlands spreken. Het gaat ook over de inzet van leerlingen, ze moeten Nederlands willen leren.

AFSTAND

WILLY GOOSSENS

Ik ben opgegroeid in Jette en ik heb daar altijd gewond. Ik zelf op het Sint-Pieterscollege in Jette gezeten, de school waar ik nu ook les geef. In Brussel werken was een logische keuze aangezien ik daar ook ben opgegroeid. Toen ik afgestudeerd was kreeg ik verschillende aanbiedingen in het Brusselse. Toen mijn oude middelbare school mij een job aanbood, heb ik niet getwijfeld.

ERICA LEMMENS

Ik woon in Vilvoorde, tegen de rand van Brussel. De combinatie met jonge kinderen en toch wel wat tijdverlies door te pendelen zorgt ervoor dat ik soms nachtwerk doe. Ik werk nu vier vijfde zodat ik verplicht zou zijn een dag per week thuis te blijven en dan nog ga ik soms eens naar school. We krijgen bij ons op school mensen uit Antwerpen of Gent, die vertrekken dan als ze iets dichterbij vinden.

MARLEEN ALLAERT

Ik woon in Anderlecht en ik heb les gegeven in Sint-Jans-Molenbeek. Die nabijheid heb ik als een enorm voordeel ervaren. Lesgeven is sowieso al een heel zware job, als je dan ook nog eens dagelijks meerdere uren moet pendelen, dan houd je dat niet vol. Wanneer je vast op een school werkt, wordt er ook een zeker engagement van jou verwacht. Snel op zaterdag eens naar school komen voor een evenement of 's avonds terugkeren naar school wanneer er een oudercontact is, dat zijn allemaal dingen die moeilijker worden als je er eerst een uur voor op de trein moet zitten. Ik raad leraren aan om werk te zoeken dichtbij hun woonplaats. Je bent ook meer betrokken bij de leerlingen hun leefwereld wanneer je in de buurt woont; zo was de mama van een van mijn leerlingen kapster, nadat die leerling was afgestudeerd, had die mama mij gevraagd om eens bij haar mijn haar te laten knippen. Ik ga daar ondertussen al meer dan tien jaar. We hadden veel leerlingen uit een familie, de vader had een bakker. Ik was door toch eens naartoe gegaan om mijn kerstbûche te halen, die man waardeerde het zo erg dat ik naar zijn bakker kwam, dat ik eerst niet mocht betalen. Zo een verhalen doen snel de ronde onder de leerlingen en ze waarderen je hier enorm door.

AFSTAND

TOM DIERCKX

Ik woon zelf in Leuven maar ik geef les in centrum Brussel. Ik heb niet speciaal voor Brussel gekozen, ik heb gesolliciteerd op verschillende plaatsen die gemakkelijk bereikbaar waren vanuit Leuven. Die bereikbaarheid vond ik wel belangrijk. In Leuven was het toen niet zo gemakkelijk om werk te vinden als leraar en in Brussel zie ik mezelf niet wonen.

ANNEKE VANHOUT

Ik woon in Kampenhout maar ik heb altijd al in Brussel lesgegeven. Ik woonde oorspronkelijk in Zaventem, het was nooit mijn bedoeling om uren op een trein of bus te moeten zitten dus ik wou werk in de buurt. Ik heb ook wel geloofd in de Brusselse context waardoor ik er voor open stond om in Brussel te werken. Ik heb op verschillende plaatsen gesolliciteerd maar niet in het Leuvense, ik heb in het Brusselse gesolliciteerd. De werkzekerheid die ik daar meteen had is mooi meegenomen.

ELS DE BECKER

Ik ben opgegroeid in Oudergem en ik ben zelf ook op het Lutgardiscollege naar school gegaan. Ik ben hier meteen kunnen starten na mijn opleiding en na een tijdje had ik een fulltime opdracht. Ik heb nooit iets anders gekend dan de context Brussel, ik ben erin opgegroeid en ik heb altijd hier gewerkt. Ik houd van Brussel als stad, de meertaligheid vind ik een enorme troef. Als er geen verkeer is, ben ik op tien minuten op school. Je verspilt je tijd niet aan onderweg zijn. Door dicht bij de school te wonen, ken je ook de omgeving van de school. Er is zo in Oudergem een gemeenschapscentrum en er is een bibliotheek. Ook de combinatie tussen je werk- en je privé-leven is makkelijker als je niet teveel tijd kwijt bent pendelen.

AFSTAND

LUT VAN DE CAUTER

Ik woon in Brussel, ik ben opgegroeid in Brussel en ik geef les in Brussel. Ik ben eigenlijk een oud-leerling van de school waar ik nu lesgeef. Dat was toch even aanpassen toen ik daar net begon.

PHILIP COBBAERT

Zelf woon ik Affligem, Ik ben lang met het openbaar vervoer naar Brussel gegaan. Nu kom ik naar Laken met de wagen, dat duurt een 35 minuten. Die periode voelt voor mij niet aan als een obstakel. De afstand wordt door startende leraren heel vaak als argument gegeven om Brussel te verlaten, het werkelijke probleem is echter dat ze ofwel de lat te hoog leggen ofwel dat ze niet tot een efficiënte organisatie komen. Persoonlijk denk ik niet dat een andere school dichterbij een oplossing biedt.

JOHAN DEN DONDER

Ik ben afkomstig uit Dendermonde, mijn ouders zijn in Zellik gaan wonen toen ik nog jong was. Zellik ligt dichtbij Brussel, ik heb als leerling dan ook les gevolgd in het Sint-Jan-Berchmanscollege. Ik begrijp het hele probleem rond Brussel wel niet, ik heb daar nooit een punt van gemaakt om les te geven in Brussel. Toen ik begon waren de scholen nog niet zo divers als nu, geleidelijk aan is dat beginnen veranderen.

KLASMANAGEMENT

WILLY GOOSSENS

Het is belangrijk voor goed klasmanagement dat je je leerlingen kan motiveren voor je vak. Verder werk ik heel erg gestructureerd, alle informatie moet gemakkelijk terug te vinden zijn. Als leerlingen duidelijkheid hebben, zijn ze gemotiveerd tijdens de les. Ze moeten weten wat ze kunnen verwachten van jou als leraar. Geef zoveel mogelijk een positieve boodschap aan de leerlingen en houd je opmerkingen kort. De eerste les is de belangrijkste, die bepaalt bijna het schooljaar. Begin niet meteen over jezelf te spreken, begin gewoon les te geven. Misschien zelfs een kleine test om de leerlingen hun niveau in te schatten. Op deze manier worden de leerlingen onmiddellijk ingeschakeld in het lesgebeuren. Je moet je meteen positioneren als de leraar die komt lesgeven. Het is niet nodig om spelletjes te spelen met je leerlingen, dat is niet wat ze op termijn zullen appreciëren. Als leerlingen teveel lawaai maken begin ik niet te roepen maar blijf ik stil in de deur staan. Zo toon je dat je de controle niet verliest. Zorg ervoor dat leerlingen stil zijn wanneer ze het lokaal binnenkomen, pratend binnengaan is geen goed begin van de les. Een andere tip is leerlingen aanspreken terwijl ze rechtstaan, ze zijn dan beter beïnvloedbaar dan wanneer ze zitten. Rechtstaan is ook nog altijd een vorm van respect. Als je je kwaad hebt gemaakt, blijf je hier niet te lang bij stilstaan. Als je alles gezegd hebt, rond je af en ga je verder met de les. Een gevecht aangaan met een leerling in een volle klas is ook geen goed idee, de andere leerlingen vinden dit leuk. Het is beter om deze leerling apart te nemen en het probleem uit te klaren.

ERICA LEMMENS

Ik ben heel direct en heel consequent, de regels moeten gevolgd worden. Ik ben zeker geen autoritaire leraar, ik laat de leerlingen altijd vragen stellen en ik ga vaak met hen in gesprek. Toch verwacht ik dat de leerlingen stil zijn wanneer ik lesgeef. Na twintig jaar moet ik daar niet veel moeite meer voor doen. Ik ben ook wel milder geworden, vroeger was ik nog strikter en kordater en minder toegankelijk. Ik pikte toen ook minder snel op waar het probleem lag van de rumoerigheid van een klas. Je moet leren kijken naar het gedrag van leerlingen. We zetten heel erg in op het creëren van verbondenheid met leerlingen, we zorgen ervoor dat we elke leerling kennen. Ik ken de naam van elke leerling op school, ook al geef ik er geen les aan.

KLASMANAGEMENT

MARLEEN ALLAERT

Een belangrijk deel van klasmanagement is leerlingen enthousiast maken voor je vak. De meeste leerlingen waren Franstalig en ik gaf hun Frans, dat was wel een voordeel. Leerlingen die graag naar je les komen zullen ook beter meewerken. Ik merk dat veel startende leraren te veel vertellen over hun privé-leven, het is belangrijk van je rol als leraar duidelijk af te bakenen. Als leerlingen ernaar vragen, kan je wel iets vertellen natuurlijk. Mijn leerlingen wisten bijvoorbeeld wel dat ik twee kinderen had. Maar, op maandagochtend vertellen wat je tijdens het weekend hebt gedaan, dat is geen goed idee. Je moet leerlingen nog altijd leiding geven en begeleiden. Zelf heb ik nooit staan roepen voor de klas, ik heb nu en dan mijn stem verheft maar zelfs dat gebeurde niet vaak. Daardoor had het meer effect als ik me dan eens kwaad maakte. Als je daar staat te brullen, mag je vaak al blij zijn als ze niet terug brullen.

TOM DIERCKX

Het is sowieso belangrijk om voldoende zelfvertrouwen te hebben. Je moet ook jezelf blijven voor de klas, ik gedraag me voor de klas hetzelfde als thuis. De leerlingen zijn ook de vijand niet, je mag ze dus ook niet zo behandelen. Je moet durven in gesprek treden met je leerlingen en je moet ook rekening houden met hun feedback, je kan bijleren van je leerlingen. Soms is een taak of toets gewoon te moeilijk, dan moet je die aanpassen.

Wanneer leerlingen iets niet goed begrijpen, besef ik ook dat ik mijn cursus moet aanpassen en bepaalde zaken moet verduidelijken.

ANNEKE VANHOUT

Ik stel me niet heel autoritair op voor de klas, zelfs niet in het begin van het jaar. Het voordeel is dat je na vijftien jaar wel een naam hebt gemaakt op school. Leerlingen weten dat ze bij mij altijd terecht kunnen, de manier waarop je met leerlingen spreekt is heel belangrijk. Als een leerling iets niet goed doet, zal ik dit wel benoemen maar altijd op een respectvolle manier. Zij merken ook dat ik moeite doe voor hen tijdens de lessen, als ik merk dat ze iets niet goed begrijpen, begin ik opnieuw. Ik geef de leerlingen ook wat inspraak, we bespreken samen wanneer we een toets inplannen. Zo creëer je een band. Ik zal niet vaak roepen. Jongens van andere culturen hebben het al moeilijker met het luisteren naar een vrouw. Als je roept tegen een leerling zal die zich aangevallen voelen en zich verdedigen. Zo start je een eindeloze discussie. Ik zal sneller een leerling vragen om na de les even bij mij te komen. Ik heb ook leerlingen met een meer explosief karakter, die laat ik soms even een toertje lopen op de gang. Wanneer die terug naar binnen komen, excuseren die zich. Je klasmanagement zo organiseren vraagt wel dat je je leerlingen goed kent, je moet weten wat hun valkuilen zijn. Ik zal ook nooit namen noemen als er leerlingen aan het praten zijn, sommige leerlingen voelen zich heel snel gevisieerd. Ze zijn gevoelig aan persoonlijke aanspreking, vooral bij de jongens merk ik dit.

KLASMANAGEMENT

ELS DE BECKER

Dat begint bij er staan, laat de leerlingen binnen in jouw domein, sta al in de deur wanneer de leerlingen naar binnen gaan. Ik begin de les met een 'goedemorgen, hoe was je weekend?'. Dit kan heel kort. Je moet de leerlingen tonen dat je oprecht geïnteresseerd bent in wat de leerlingen doen. Als een leerling lastig is, roep je die niet ter verantwoording voor de hele klas, je neemt ze apart op het einde van de les. Ik gebruik ook altijd een ik-boodschap en je benoemt het gedrag heel concreet. Ik nam bij de start van mijn carrière alles ook heel persoonlijk, dat mag je echt niet doen. De leerlingen bedoelen het nooit persoonlijk, er is vaak een achterliggende reden. Je moet ook opletten dat je geen leerlingen viseert. Ik denk niet dat we in leerlingen 'moeilijke' leerlingen hebben. We hebben leerlingen met een rugzak en je moet leren hoe je met die rugzak moet omgaan. Dat is heel erg moeilijk omdat je met problemen geconfronteerd wordt die je zelf niet kent of ervaren hebt. Praten met je leerlingen en met je collega's is het allerbelangrijkste.

Ik was in het begin veel strikter met de leerlingen, als een leerling niet in orde was, kregen ze een nul. Nu kunnen leerlingen bij mij komen en zeggen "Mevrouw, het is niet gelukt om mijn toets te leren." en dan zoeken we samen naar een oplossing. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat ze hier misbruik van maken maar door af te stappen van dat hele strikte zie je wel meer de mens achter je leerlingen. Je ziet jezelf als leraar ook groeien en veranderen doorheen de tijd.

LUT VAN DE CAUTER

Ik maak mijn leerlingen duidelijk dat ik er ben om hun leerstof bij te brengen maar dat ze ook met mij kunnen praten. Hierdoor moet ik bijna nooit straf geven, ik heb nog nooit iemand buiten gezet. Het is zeer belangrijk om de leerlingen structuur en duidelijkheid te geven. Ik geef de leerlingen ook inspraak in de afspraken, ik stuur dit natuurlijk wel maar zij hebben het gevoel dat ze de regels mee bepaald hebben. Je moet ook goed voorbereid voor je klas staan, je moet weten wat je gaat doen tijdens je les. Als je dat niet in je hoofd hebt, dan kan je onvoldoende aandacht besteden aan de leerlingen. Toon je leerlingen ook appreciatie wanneer ze meewerken, focus op het positieve. Durf het ook toe te geven wanneer jij een fout hebt gemaakt. Je moet ook aandacht hebben voor je leerlingen en vriendelijk zijn voor je leerlingen. Je moet natuurlijk ook niet je privé-leven gaan vertellen aan je leerlingen, ik zal zelf niet zoveel delen over mijn persoonlijk leven. Wel ga ik praten met mijn leerlingen en interesse tonen in hen en luisteren naar hen. Ik heb ook wel geduld met mijn leerlingen en ik zal niet snel roepen voor de klas. Maak je je dan toch eens kwaad op een leerling, doe dit dan niet voor een volle klas. Neem ze na de les even apart of neem ze even mee op de gang. Nadat je je kwaad hebt gemaakt, blijf je hier niet bij stilstaan maar ga je meteen verder met je les.

KLASMANAGEMENT

PHILIP COBBAERT

De eerste stap van goed klasmanagement is het leren kennen van de leerlingen, hieraan gekoppeld met die groep binnen een schoolcontext duidelijk afspraken maken. Wat verwacht ik als leraar van jullie? Dan moet je deze afspraken zeer consequent opvolgen.

Het is ook belangrijk om de groep als een groep aan te spreken, behalve de leerlingen met individuele noden, die neem je best even apart. Lesgeven is natuurlijk multifunctioneel, er gebeurt zoveel op één moment. Als je iets ziet dat niet kan, moet je hier de aandacht op vestigen.

JOHAN DEN DONDER

Ik heb een zeker gezag op school waar ik weinig energie moet insteken. Ik kan lesgeven en dat gezag komt natuurlijk. Er zit heel veel structuur in mijn lessen, ik houd ook voldoende afstand ten opzichte van mijn leerlingen. Ik ken leraren die op Facebook zitten met hun leerlingen, dat doe je toch niet. Ik zal mijn les ook nooit starten als er lawaai is, nooit. Duurt het tien minuten voordat de leerlingen stil zijn, dan schrijf ik op bord "10 minuten les gepasseerd". Dat betekent voor de leerlingen tien minuten leerstof die ze zelfstandig thuis moeten verwerken. Het enige waar ik met mijn leerlingen onderhandel, zijn toetsen en taken. Ik heb de regie van mijn les in handen, niet de leerlingen. Je mag als leraar ook nooit opgeven, als je een beslissing hebt genomen, dan moet je bij die beslissing blijven. Als je dan onder de invloed van leerlingen je beslissing gaat veranderen, dan lig je er. Lesgeven is er staan, zowel letterlijk als figuurlijk. Je moet de leerstof vastzetten. Op het einde van de les moet je altijd controleren of de leerlingen mee zijn, je kan dat heel snel testen. Lees ook de gezichten van de leerlingen. Een leerling moet ook altijd de kans krijgen om vragen te stellen. En als je het antwoord op die vraag niet kent, dan kan je dat zeggen en dan zoek je het antwoord op. Als een leerling een bijles vraagt, ik zal nooit 'neen' zeggen.

CONCLUSIE

Het was nodig om een positief verhaal te brengen over het onderwijs in Brussel. De berichtgeving in de media is steeds zeer negatief, het lijkt soms alsof er niets goed gaat in Brussel. Integendeel. De leraren die ik heb geïnterviewd maken elke dag opnieuw een verschil voor heel wat leerlingen. Zij blijven gemotiveerd voor de klas staan ondanks groeiende diversiteit en een knellende taalproblematiek. Deze leraren vormen de jeugd van Brussel en zo vormen ze ook de toekomst van Brussel.

Wat we uit deze interviews kunnen afleiden, is dat er heel wat factoren zijn die beïnvloeden of leerkrachten zich gemotiveerd voelen in Brussel. Hoewel elke leerkracht verschillend is en een eigen manier van lesgeven heeft, heb ik toch enkele belangrijke factoren bij elke geïnterviewde leraar horen terugkomen.

Het allerbelangrijkste voor leraren blijkt hun band met hun leerlingen te zijn. Hoe de leraren dit opbouwen verschilt van persoon tot persoon. Sommige leraren houden de band heel professioneel, andere leraren zijn persoonlijker, nog andere zitten ergens tussen persoonlijk en professioneel. Elke leraar geeft aan dat hij of zij een passie heeft voor lesgeven en voor zijn leerlingen. Je leerlingen zijn de personen waar je als leraar het meest mee in contact komt. Het zijn hun toetsen die je verbetert, hun examens die je opstelt en het is hun handschrift dat je moet ontcijferen. Een goede relatie met deze personen waar je zoveel tijd mee doorbrengt blijkt onontbeerlijk. Leerlingen die opgroeien binnen de Brusselse context brengen vaak heel wat bagage het klaslokaal mee in. Thuissituaties zijn niet altijd even evident en het contact met de ouders loopt soms stroef. Deze leerlingen hebben extra nood aan begeleiding op school waardoor de relatie met de leraar nog belangrijker wordt. Je voelt dat je als leraar in Brussel een verschil kan maken.

Wanneer ik vroeg naar mooie anekdotes of herinneringen uit hun carrière, vertelden veel leraren over de reizen die ze met hun leerlingen hebben gemaakt. Tijdens deze reizen of excursies, leerden ze hun leerlingen beter kennen. Het echt willen kennen van je leerlingen en van deze kennis ook gebruik maken blijkt zeer belangrijk. Deze ervaren leraren zien niet enkel gezichten voor hun, ze zien individuen waar ze heel veel over weten. Dat leren kennen van iemand is heel waardevol, een persoonlijke band ontwikkelen met je leerlingen zal ervoor zorgen dat je bereid bent meer voor hen te doen, het zal ervoor zorgen dat je beter weet hoe je je leerlingen moet aanpakken, het zal ervoor zorgen dat je Brussel en je leerlingen moeilijker de rug toekent.

Elke andere factor lijkt mij ondergeschikt aan deze relatie met de leerlingen. Deze andere factoren spelen zeker een rol in het welbevinden van leraren maar zijn volgens mij niet doorslaggevend. Wat deze ervaren leraren gemeenschappelijk hebben, is dat ze de Brusselse context omarmd hebben. Ik heb meermaals gehoord 'Je moet beseffen waar je aan begint als je in Brussel komt werken.'. Beseffen in welke context je terecht zal komen is heel belangrijk. Wat is de situatie in Brussel? Welke taal spreken ze? Hoe en waar leven mijn leerlingen.

CONCLUSIE

Jezelf integreren in de leefwereld van de leerlingen geeft je als leraar een beter inzicht in het gedrag van je leerlingen. Deze leraren zien de multiculturele context van Brussel als een meerwaarde in plaats van als een last. Ze gebruiken de verschillende moedertalen en culturen in hun lessen en staan er ook voor open om bij te leren van hun leerlingen.

Hiermee hangt samen dat een groot deel van de leraren die ik heb geïnterviewd in Brussel woont en/of in Brussel is opgegroeid. Veel van de leraren waren al vertrouwd met de Brusselse context voordat ze als leraar begonnen werken. Hoewel niet noodzakelijk blijkt het wel heel wat voordelen te bieden wanneer je dichtbij je werk woont. Je verliest geen tijd aan pendelen waardoor de combinatie tussen werk- en privé-leven gemakkelijker wordt. Je kent de buurt waar je leerlingen wonen ook beter, waar is de bibliotheek, waar is het park, is er een cultureel centrum? Het is ook gemakkelijker om een engagement aan te gaan op de school waar je lesgeeft als je in de buurt woont. Je bent meer betrokken bij het leven van je leerlingen.

Een andere factor die belangrijk blijkt te zijn is de relatie die je als leraar hebt met je collega's. Als je je goed en ondersteund voelt in een team, wordt het lesgeven makkelijker. Je moet je als leraar veilig genoeg kunnen voelen in een schoolteam om hulp te vragen wanneer je dit nodig hebt. Goed kunnen samenwerken en een gezellig gesprek op het einde van de lesdag, dat kan een lastige dag in perspectief brengen. Voor startende leraren is goede aanvangsbegeleiding cruciaal. Je moet zowel geïnformeerd worden over de praktische werking van de school als de administratieve taken. Als startende leraar heb je ook nog geen idee van het totale takenpakket waar je als leraar voor instaat, dit geheel moet je stuk per stuk leren beheersen. Ervaren leraren die je ondersteunen bij je klasmanagement zijn ook belangrijk. Je weet als starter nog niet hoe je jouw klasmanagement precies wilt aanpakken, wat werkt voor jou, wat werkt niet. Elke hulp die je kan krijgen, is welkom.

Willen we ervaren leraren en startende leraren in Brussel houden, is er wel wat verandering nodig. Leraren moeten voldoende ondersteund worden, goed opgeleid worden en voldoende inspraak hebben in de manier waarop ze hun lessen organiseren. Leerplannen zullen op termijn beter aangepast moeten worden aan de toenemende diversiteit die ook in de rest van Vlaanderen zal blijven toenemen.

Tot slot mag het lerarenberoep opnieuw wat meer waardering krijgen, die ontbreekt nu. Leraren worden te vaak gezien als 20-uren werkende opvoeders die van vakantie naar vakantie hoppen. Het beroep mag terug breder gezien worden. Leraren doen zoveel meer dan alleen lessen voorbereiden, ze voeden kinderen op, ze leren ze vaardigheden en competenties aan, ze verruimen de blik van hun leerlingen. Bedankt, aan de leraren van Brussel, om zo een bron van inspiratie te zijn. Bedankt voor alle tips die jullie mij en de lezers van deze magazine gegeven hebben. Bedankt om jullie verhaal te delen. Bedankt om les te geven aan de leerlingen van Brussel.

LERAAR

**dat is toch een
eerstelijns
administratief
hulpverlenende
allrounder met
hands-onmentaliteit
DIE LES GEEFT**

Loesje

Postbus 104
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

**ROBIN VAN DER
CAMMEN**